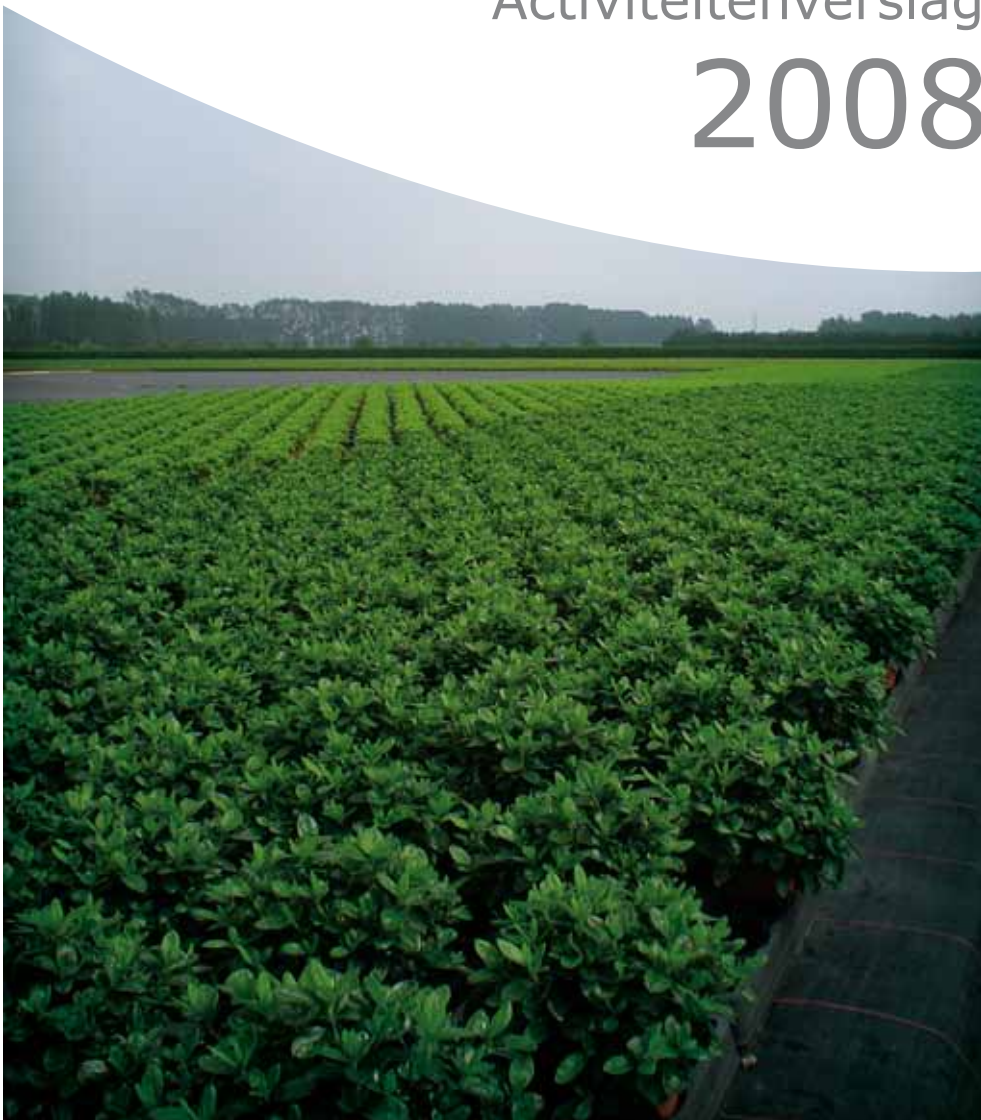


VLIF Vlaams
Landbouwinvesteringsfonds

Activiteitenverslag
2008



Inhoud

Inleiding	6
1. Wettelijke basis	8
1.1 Organisatie	8
1.1.1 Bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (B.S. 20/07/1993)	8
1.1.2 Decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 (B.S. 29/12/1993)	8
1.1.3 Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 1996 houdende vaststelling van de regelen tot de werking en het beheer van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (B.S. 13/09/1996)	9
1.1.4 Ministerieel besluit van 30 september 2005 tot erkenning van kredietinstellingen voor het toekennen van kredieten die in aanmerking komen voor steun van het Vlaams Landbouw- investeringsfonds (B.S. 20/10/2005)	11
1.2 Producenten en hun coöperaties	11
1.2.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (B.S. 14/02/2001)	11
1.2.2 Ministerieel besluit van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (B.S. 12/05/2001)	13
1.3 Agrovoeding	14
1.3.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (B.S. 14/09/2007)	14
1.3.2 Ministerieel besluit van 26 november 2007 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (B.S. 11/01/2008)	14

1.4 Omkadering	15
1.4.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw (B.S. 19/06/2007).....	15
1.4.2 Ministerieel besluit van 15 oktober 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land – en tuinbouw (B.S. 08/11/2007).....	15
2. Regelgeving	16
2.1 VLIF-steun aan land- en tuinbouwers.....	16
2.1.1 Algemene voorwaarden	16
2.1.2 Steunmaatregelen.....	17
2.2 VLIF-steun aan land- en tuinbouwcoöperaties.....	30
2.3 VLIF-steun aan de agrovoedingssector	31
2.4 VLIF-steun aan de omkaderingssector	32
2.5 Aanpassingen regelgeving in 2008 en specifieke acties	32
2.5.1 Aanpassingen regelgeving producenten.....	32
2.5.2 Speciale maatregelen	34
2.5.3 Aanpassingen regelgeving land- en tuinbouwcoöperaties.....	36
2.5.4 Aanpassingen regelgeving agrovoeding	36
2.5.5 Aanpassingen regelgeving omkadering	36
3. Het VLIF financieel in 2008	37
3.1 Begroting.....	37
3.2 Organisatie.....	38

3.3 Toegekende steun (= budgettaire vastlegging).....	42
3.4 Financiële middelen	45
3.4.1 Overdracht saldo 2007	45
3.4.2 van de Vlaamse overheid.....	45
3.4.3 Geïnde waarborgbijdragen	46
3.5 Uitbetaalde VLIF-steun	47
3.5.1 Uitbetaalde VLIF-steun aan land- en tuinbouwers en hun	47
3.5.2 Uitbetaalde VLIF-steun aan de agrovoedingssector.....	49
3.5.3 Uitbetaalde VLIF-steun aan de omkaderingssector	49
4. Ingediende aanvragen voor VLIF-steun	50
4.1 Dossiers land- en tuinbouwers.....	51
4.1.1 Overzicht: vestigingssteun versus investeringssteun en steun voor diversificatie	52
4.1.2 Indeling volgens aantal verrichtingen	59
4.2 Dossiers land- en tuinbouwcoöperaties.....	73
4.3 Dossiers agrovoeding.....	74
4.4 Dossiers omkaderingssector	75
5. Toegekende steun.....	50
5.1 Steun aan land- en tuinbouwers	76
5.1.1 Vestigingssteun.....	81
5.1.2 Investeringssteun	84
5.1.3 Diversificatiesteun.....	93
5.1.4 Verdeling van de toegekende VLIF-steun volgens type van investering en doelstelling.....	96

5.1.5 Waarborg	105
5.1.6 Andere steunmaatregelen	106
5.3 Steun aan de agrovoedingssector	107
5.4 Steun aan de omkaderingssector	108
6. Evolutie VLIF 1993-2008	109
6.1 Begroting	109
6.1.1 Vastleggingsmachtiging	109
6.1.2 Betalingskredieten	110
6.2 Indieningen	113
6.2.1 Indieningen van land- en tuinbouwproducenten	113
6.2.2 Indieningen van land- en tuinbouwcoöperaties	118
6.2.3 Indieningen van de agrovoedingssector	119
6.2.4 Indieningen van de omkaderingssector	119
6.3 Toegekende steun	121
6.3.1 Totale toegekende steun aan land- en tuinbouwproducenten	121
6.3.2 Totale toegekende steun aan land- en tuinbouwcoöperaties	123
6.3.3 Waarborg (enkel voor producenten en hun coöperaties)	124
6.3.4 Totale toegekende steun aan de agrovoedingssector	126
6.3.5 Totale toegekende steun aan de omkaderingssector	126
6.4 Uitbetaalde steun	127
6.4.1 Uitbetaalde steun aan de producenten en hun coöperaties	127
6.4.2 Uitbetaalde steun aan de agrovoedingssector	131
6.4.3 Uitbetaalde steun aan de omkaderingssector	132

Inleiding

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), werd in 1993 opgericht als Vlaamse openbare instelling (VOI) van categorie A met rechtspersoonlijkheid. Als opvolger van het federale Landbouwinvesteringsfonds heeft het sedertdien zijn plaats ingenomen als volwaardig en veelzijdig beleidsinstrument binnen het Vlaamse land- en tuinbouwbeleid ter ondersteuning van investeringen en vestigingen in de land- en tuinbouwsector.

In het decreet ter oprichting van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds wordt een jaarlijkse rapportering over de werking en het beheer van het VLIF opgelegd. Dit verslag wordt aan het Vlaams Parlement bezorgd.

Met dit huidig werk vervult de afdeling Structuur en Investerings van het Agentschap voor Landbouw en Visserij, die instaat voor de dagelijkse werking en het beheer van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds, deze opdracht voor 2008 dat al het 16e VLIF-jaar is.

Los van de decretale verplichting biedt het verslag ook de gelegenheid om een ruimere groep van geïnteresseerde personen en instellingen, al dan niet rechtstreeks betrokken bij de dagelijkse werking van het VLIF, te informeren.

Een VLIF-activiteitenverslag bevat per definitie noodzakelijke en relevante informatie: uiteraard veel cijfermateriaal, maar sinds enkele jaren wordt ook enig inzicht en duiding bij deze cijfers en de vastgestelde evoluties gegeven. Zowel de aanpassingen aan de regelgevingen als aan de indiening van aanvragen en de toekenning van de steun tijdens het afgelopen jaar, komen in het huidig verslag aan bod. In het laatste hoofdstuk wordt bovendien de evolutie over een periode van meer dan 15 jaar weergegeven.

Na de goedkeuring en inwerkingtreding van de nieuwe organieke VLIF-regelgevingen voor de agrovoedingssector en de omkaderingssector (proefcentra en proeftuinen), krijgen deze uiteraard ook de nodige aandacht. Ze behoren sedert 2005 tot de nieuwe doelgroepen die door het VLIF worden bediend en de subsidiëring ervan is in 2008 op kruissnelheid gekomen.

Het zal ook opvallen dat vanaf deze editie de wetteksten in extenso zijn weggelaten. Deze veranderen immers niet noemenswaardig en zijn bovendien makkelijk consulteerbaar via internet zoals de website van het Belgisch Staatsblad (zoeken op publicatiedatum). Verdere informatie over indieningsprocedures (vereiste documenten) en regelgeving met de geldende omzendbrieven, is te vinden op de VLIF-website **www.vlaanderen.be/vlif**.

De activiteiten van het VLIF passen in een Europees plattelandsontwikkelingsbeleid met specifieke doelstellingen voor Vlaanderen. Ze geven de land- en tuinbouwer de mogelijkheid om een praktische oplossing te bieden aan de doelstellingen die door de EU nagestreefd worden voor de sector zoals een uitgesproken zorg voor leefmilieu en dierenwelzijn, energiebesparing en verbreding van de landbouwbedrijvigheden. De VLIF-maatregelen (inclusief agrovoeding) vertegenwoordigen meer dan de helft van de Europese cofinanciering uit de plattelandsverordening opgenomen in het Vlaamse plattelandsontwikkelingsplan 2007-2013 (PDPO II).

Wat dit activiteitenverslag niet zo eenduidig weergeeft, uitgezonderd bij de indieningscijfers, is dat het succes van het VLIF ook groeiende budgettaire noden met zich meebrengt. Niet

zozeer het aantal te behandelen dossiers stijgt, maar vooral de gemiddelde financiële impact

per dossier met een enorme stijging in 2008 van het ingediend investeringsvolume.

De voorbije jaren is, wat toekenning van steun betreft, budgettair grotendeels tegemoet gekomen aan deze grotere behoefte ten opzichte van de basisbegroting. Dit zal de komende jaren nóg nodig zijn. In 2008 waren er desondanks een 750-tal behandelde aanvragen waarvoor de budgettaire vastleggingmiddelen ontbraken (15 miljoen euro) tegenover 150

aanvragen voor een bedrag van 3 miljoen euro in 2007. Zonder bijkomende ingrepen zullen dat er eind 2009 naar schatting 1500 zijn (ruim 26 miljoen euro).

Ook de betalingsmiddelen zullen de toekenningen moeten volgen de komende jaren.

In imagostudies scoort het VLIF telkens vrij hoog inzake naambekendheid en tevredenheid van de klanten. Ook beleidsmatig wordt het VLIF naar waarde geschat aangezien het als instrument bij uitstek wordt gebruikt om nieuwe accenten in het Vlaamse landbouwondersteuningsbeleid te concretiseren of om nieuw beschikbaar gestelde Europese middelen te ventileren naar de sector. Daarbij denken we aan de middelen ter compensatie van de herstructurering van de Europese suikersector 2009-2010 (meer dan 90% via het VLIF) en de middelen van de Health Check van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (2010-2013) die voor het merendeel via het VLIF hun weg vinden naar de land- en tuinbouwsector.

Afdeling Structuur en Investerings

1. Wettelijke basis

Het verlenen van steun door het VLIF en de werking van het Fonds worden geregeld met een aantal basisteksten (decreet, besluiten van de Vlaamse regering en ministeriële besluiten), die hierna kort besproken worden.

De voorstelling gebeurt, voorafgegaan door de algemene basis en organisatie, overeenkomstig de drie pijlers (doelgroepen) van het VLIF: producenten en hun coöperaties, agrovoedingssector en omkaderingssector.

1.1 Organisatie

1.1.1 Bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (B.S. 20/07/1993)

Bij artikel 2, § 2, van deze bijzondere wet werden bepaalde landbouwmateries, waaronder het Landbouwinvesteringsfonds, overgedragen naar de Gewesten met ingang van 1 januari 1993.

Omdat er toen in het kader van een rigide begrotingsbeleid jaarlijkse indieningsperiodes voor de steunaanvragen waren afgebakend, waarbij de dossiers ingediend van 1 april van het jaar tot 31 maart van het volgende jaar (begrotingsjaar) dienden afgehandeld te worden in dat volgende jaar, behoren de dossiers ingediend vanaf 1 april 1992 tot de gewestelijke bevoegdheden.

1.1.2 Decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 (B.S. 29/12/1993)

Bij artikel 12 van dit decreet werd een Vlaams Landbouwinvesteringsfonds opgericht om de geregionaliseerde bevoegdheid inzake het Landbouwinvesteringsfonds uit te oefenen.

Het VLIF heeft rechtspersoonlijkheid in de vorm van een openbare instelling van categorie A.

De doelstelling van het Fonds is financiële hulpmiddelen ter beschikking te stellen van de land- en tuinbouwers en hun verenigingen en coöperaties, ten einde alle verrichtingen te bevorderen die de productiviteit van de land- en tuinbouwbedrijven verhogen, hun rendabiliteit verzekeren en opvoeren, en de kostprijzen verminderen:

- investeringsverrichtingen: goederen van blijvende aard verwerven, uitbreiden of verbeteren zoals grond, gebouwen, constructies, bedrijfsuitrusting, installaties, machines, werktuigen en materieel;
- omschakeling van bedrijven als gevolg van gewijzigde economische omstandigheden;
- installatie van jonge land- en tuinbouwers;
- verwerking en commercialisering van land- en tuinbouwproducten, voornamelijk bij wijze van coöperatie.

De doelstellingen zijn dezelfde als in de wet van 15 februari 1961 (oprichting van een Landbouwinvesteringsfonds), maar omdat het VLIF het statuut heeft van een pararegionale zijn er naast de dotatie van de Vlaamse Gemeenschap ook eigen inkomsten:

- terugbetalingen van ten onrechte verleende steun;
- saldo van het voorgaande begrotingsjaar;
- tegemoetkomingen van de Europese Unie op de uitgaven van het Fonds;
- bijdragen voor het verkrijgen van VLIF-waarborg.

De tegemoetkomingen van de Europese Unie op de uitgaven van het Fonds zijn inmiddels de facto weggevallen vermits het Fonds zelf enkel de Vlaamse cofinanciering doorstort naar een Betaalorgaan dat de betalingen van de Europese én Vlaamse steun aan de begunstigden uitvoert, de Europese bijstand prefinanciert en naderhand terug ontvangt (zie hoofdstuk 3).

Het Fonds wordt ertoe gemachtigd een waarborg te verlenen voor investeringen in de land- en tuinbouw onder de voorwaarden en modaliteiten die door de Vlaamse Regering bepaald zijn en tot beloop van een jaarlijks decretaal vastgelegd maximumbedrag.

De Vlaamse Regering regelt de werking en het beheer van het VLIF en stelt de nodige diensten, uitrusting, installaties en personeelsleden ter beschikking van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

Bij decreet van 19 juli 2002 (B.S. 27/08/2002) werden coöperaties van consumenten en rechtspersonen met een maatschappelijke of sociale doelstelling die een landbouw- of tuinbouwbedrijf exploiteren, opgenomen als doelgroep van het VLIF. Verhogen van de productiviteit wordt geschraapt als na te streven doelstelling bij investeringen. In de plaats komt de verhoging van de duurzaamheid en het bevorderen van de diversificatie.

Bij artikel 55 van het decreet van 24 december 2004 (B.S. 31/12/2004) houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 2005 werd de doelgroep opnieuw verruimd met de dienstverlenende, de begeleidende, de toeleverende, de afzet- en de primaire verwerkende sector van land- en tuinbouw. De Vlaamse Regering bepaalt regels en voorwaarden waaraan de nieuwe doelgroepen moeten voldoen. Zij kan de steunverlening aan de nieuwe doelgroepen beperken tot een maximaal percentage van het totale voorziene budget van het Fonds.

1.1.3 Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 1996 houdende vaststelling van de regelen tot de werking en het beheer van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (B.S. 13/09/1996)

Naast administratieve regels met het oog op de werking en het beheer van het VLIF worden met betrekking tot de aard van de VLIF-steun volgende zaken bepaald:

- Het Fonds verleent subsidies in de vorm van rentesubsidies en investeringspremies overeenkomstig de bepalingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw.
- Voor leningen in de land- en tuinbouw kan een waarborg verkregen worden tot maximaal 80 % van het bedrag dat overblijft nadat de vastgestelde eigen zekerheden door de kredietinstellingen zijn gerealiseerd.
- Het verkrijgen van de waarborg van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds is afhankelijk van

het betalen van een bijdrage uiterlijk 60 dagen na de mededeling aan de kredietinstelling van de waarborgtoekenning door het Fonds. Die bijdrage beloopt 0,35 % op de toegekende VLIF-waarborg, vermeerderd met 0,015 % op de toegekende VLIF-waarborg per jaar duurtijd van deze waarborg.

- Bij laattijdige betaling wordt de bijdrage forfaitair met 25 euro verhoogd en bij niet-betaling binnen 1 jaar nadat de toekenning van de VLIF-waarborg aan de kredietinstelling werd mee-gedeeld, vervalt de verleende waarborg.
- De dossiers ingediend vóór 1 januari 1994 bleven ingevolge een overgangsregeling vrijgesteld van een bijdrage.
- Om leningen toe te staan die in aanmerking komen voor VLIF-steun moeten de kredietinstellingen erkend zijn. Deze erkenning heeft slechts praktische uitwerking na het ondertekenen van een overeenkomst met het VLIF en het betalen van een borgsom van 12.500 euro die zonder rente terugbetaalbaar is bij het eindigen van de erkenning.
- De door het VLIF uitbetaalde waarborgen worden teruggevorderd bij de begunstigde van de VLIF-tussenkomsten. Hiervoor staat een centrale invorderingscel in die werd opgericht bij het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en die handelt volgens de bepalingen van het decreet van 22 februari 1995 tot regeling van de invordering van niet-fiscale schuldvorderingen voor het Vlaams Gewest en de instellingen die eronder ressorteren (B.S. 31/05/1995) en de betreffende uitvoeringsbesluiten.

Alle inkomsten en uitgaven van het Fonds verlopen via een hiertoe door het Fonds geopende rekening. Deze rekening is opgenomen in het centraal thesauriebeheer van alle Vlaamse openbare instellingen (VOI's) in de schoot van het Centraal Financieringsorgaan (CFO).

Met een besluit van de Vlaamse Regering van 30 maart 2001 (B.S. 18/05/2001) werd het werkingsbesluit gewijzigd voor wat de volgende aspecten betreft:

- Er wordt verwezen naar de recentste VLIF-regelgeving.
- De maximaal toe te kennen VLIF-waarborg werd gebracht op 80 % van de gesubsidieerde bedragen i.p.v. 90 %.
- Het besluit wordt aangepast aan de invoering van de euro.

Door een nieuwe wijziging van 18 maart 2005 (B.S. 19/04/2005) vervalt in artikel 13 het discretionair karakter van de erkenning van de kredietinstellingen door de minister. Voortaan kunnen alle instellingen die onder de controle vallen van de Commissie voor het Bank-, Financie- en Assurantiewezen, erkend worden als zij dit vragen.

1.1.4 Ministerieel besluit van 30 september 2005 tot erkenning van kredietinstellingen voor het toekennen van kredieten die in aanmerking komen voor steun van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (B.S. 20/10/2005)

Dit besluit geeft een opsomming van de door het VLIF erkende kredietinstellingen en in bijlage de tekst van de bilateraal te ondertekenen overeenkomst tussen elke erkende kredietinstelling en het VLIF met algemene rechten en plichten inzake het aanvragen en opvolgen van de VLIF-tussenkomsten, zoals:

- in te dienen documenten bij een aanvraag;

- mee te delen informatie als er steun is toegekend;
- kenmerken van de VLIF-waarborg (inclusief start en einde ervan);
- VLIF-bepalingen in de kredietakten;
- kenmerken van de VLIF-rentesubsidie (inclusief start en einde ervan);
- procedure bij achterstalligheden en kredietopzegging;
- mededelingen over de stand van de zekerheden tijdens de looptijd van de steun;
- penalisatie van nalatigheden van de kredietinstelling bij het beheer van de VLIF-dossiers.

1.2 Producenten en hun coöperaties

1.2.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (B.S. 14/02/2001)

In dit besluit wordt de VLIF-regelgeving weergegeven die geldt voor aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2000. Voor de maatregelen met Europese medefinanciering ("communautaire steun") betreft het de omzetting in dit besluit van door de Europese Unie goedgekeurde steunmaatregelen in het Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling 2000-2006 (PDPO I) dat zich richt naar de bepalingen van de EG-Verordening 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het EOGFL en tot wijziging en instelling van een aantal verordeningen (Publicatieblad van de EG nr. L160 van 26/06/1999). Inmiddels werd dit programma voortgezet in PDPO II (2007-2013) in toepassing van Verordening 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) (Publicatieblad van de EU nr. L277 van 21/10/2005).

De VLIF-regelgeving bevat naast maatregelen die meegefinancierd worden door het ELFPO ook nog een reeks door de EU aanvaarde staatssteunmaatregelen. De structuur van het besluit is zodoende als volgt:

- Algemene begrippen
- Steun aan investeringen op landbouwbedrijven
- Steun aan de vestiging van jonge landbouwers
- Regionale steun als compensatie van geleden schade
- Regionale steun ten gunste van de bedrijven in financiële moeilijkheden
- Regionale steun voor coöperatieve vennootschappen voor verwerking, afzet en dienstverlening
- Startpremie aan samenwerkingsverbanden
- Algemene bepalingen en slotbepalingen

In hoofdstuk 2 van dit activiteitenverslag wordt in detail ingegaan op de VLIF-regelgeving.

Inmiddels werd dit basisbesluit vijf keer gewijzigd. De wijzigingen waren divers van aard maar zijn algemeen bedoeld om de steunmaatregelen beter af te stemmen op de actuele noden van de land- en tuinbouwsector, om de steunmaatregelen in overeenstemming te brengen met het gewijzigd EU-beleid of het Vlaams beleid in andere beleidsdomeinen (milieu, water, energie...) of om budgettaire redenen. Hierna worden de wijzigingen kort toegelicht.

Op 19 maart 2004 (B.S. 14/04/2004) werd het besluit aangepast met als doel steun mogelijk te maken bij de bouw van ammoniakemissiearme stallen, bij omschakeling naar diervriendelijke huisvestingssystemen in de zeugen- en legkippenhouderij en bij investeringen in de biologische veehouderij.

Op 14 juli 2004 (B.S. 27/09/2004) werd het besluit aangepast met als doel de regelgeving inzake startsteun aan samenwerkingsverbanden af te stemmen op Europese richtlijnen ter zake.

Op 3 december 2004 (B.S. 21/02/2005) werd het besluit aangepast met als doel de mogelijkheden voor het verlenen van VLIF-waarborg aan te passen aan de schaalvergroting in de sector en de toenemende nood aan grotere kredieten.

Met een besluit van 16 juni 2006 (B.S. 25/08/2006) werd het besluit aangepast met als doel de steunmaatregelen beter af te stemmen op de nieuwe noden inzake investeringen en tezelfdertijd een beter evenwicht tot stand te brengen tussen de vraag naar investeringssteun en de beschikbare middelen.

De belangrijkste wijzigingen en accentverschuivingen waren:

- een aanpassing van de definitie landbouwer;
- er wordt een steunregeling uitgewerkt voor de sociale instellingen en consumentencoöperaties met een landbouwbedrijf;
- de gewijzigde steunintensiteit bij investeringen in de varkens- en legkippenhouderij;
- de afschaffing van de voorwaarde van grondgebondenheid in de varkenshouderij;
- de extra aandacht voor productie en gebruik van hernieuwbare energie;
- de extra stimulansen gericht op de vernieuwing van het fruitareaal;
- de lagere steunintensiteit voor een aantal specifieke investeringen;
- de verruimde mogelijkheden op steun voor kapitaalintensieve bedrijven geëxploiteerd door een samenwerkingsverband van bedrijfsleiders;
- de afschaffing van de maximumnorm inzake aantal arbeidseenheden op het bedrijf.

Met een besluit van 17 oktober 2008 (B.S. 10/12/2008) ten slotte werd het besluit nogmaals aangepast met als doel de steunmaatregelen aan te passen aan het gewijzigd EU-beleid inzake vestigingssteun en subsidiabele investeringen; ze verder los te koppelen van door het oude marktbeleid geïnspireerde beperkende voorwaarden; ze coherent te maken met het gewijzigd Vlaams milieubeleid ten aanzien van landbouwsector zonder daarbij het evenwicht tussen de vraag naar investeringssteun en de beschikbare middelen uit het oog te verliezen.

1.2.2 Ministerieel besluit van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (B.S. 12/05/2001)

Dit besluit ter uitvoering van de VLIF-regelgeving, bepaald bij het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 2000, bevat de modaliteiten en de specifieke voorwaarden voor de toekenning van VLIF-steun, namelijk:

- vereiste vakbekwaamheid;
- vereiste minimale beroepsbekwaamheid bij eerste installatie;
- bepalingen inzake het verplicht bijhouden van een bedrijfseconomische boekhouding;
- minimumnormen inzake leefmilieu, hygiëne en dierenwelzijn;

- vaststelling van het referentie-inkomen;
- inhoud en model van een bedrijfsplan;
- inhoud en model van een globale begroting van het bedrijf;
- inhoud en model van een startplan (bedrijfsplan bij vestiging);
- lijst van de documenten die de bedrijfszekerheid aantonen;
- bepalingen met betrekking tot mogelijke geleden schade en financiële moeilijkheden;
- bepalingen over de startpremie aan samenwerkingsverbanden;
- praktische richtlijnen inzake de nieuw ingevoerde kapitaalpremies;
- voorwaarden en duur van de rentesubsidie en van de waarborg;
- minimuminvestering of -verrichting die kan gesubsidieerd worden;
- normbedragen per type investering in aanmerking komend voor steun.

Inmiddels werd dit besluit al een 10-tal keer gewijzigd. De wijziging verloopt veelal parallel met een wijziging van het besluit van de Vlaamse regering. Andere wijzigingen betreffen vaststellen van parameters, normbedragen e.a. Hierna worden de wijzigingen in chronologische volgorde opgesomd met vermelding van de voornaamste aanpassingen.

- Wijziging van 2 mei 2001 (B.S. 29/06/2001): vaststelling van het referentie-inkomen 2001.
- Wijziging van 12 september 2001 (B.S. 13/12/2001): regeling m.b.t. de uitbetaling van kapitaalpremies kleiner dan 1.000 euro.
- Wijziging van 6 september 2002 (B.S. 06/11/2002): vaststelling van het referentie-inkomen vanaf 2002, wijziging betalingsritme voor kapitaalpremies groter dan 1.000 euro, aanpassing van sommige bijlagen aan de euro.
- Wijziging van 4 september 2003 (B.S. 25/09/2003): wijziging van de dierziekten en de aard van de aanvaardbare schade in aanmerking komend voor steun bij herbevolking na veeziekten, naar aanleiding van vogelpestcrisis.
- Wijziging van 19 maart 2004 (B.S. 14/04/2004): subsidiëring van ammoniakemissiearme stallen.
- Wijziging van 14 juli 2004 (B.S. 23/09/2004): aanpassen regelgeving startsteun aan samenwerkingsverbanden aan de Europese richtsnoeren voor staatssteun.
- Wijziging van 13 december 2004 (B.S. 28/12/2004): verhoging investeringsbedrag waarop VLIF-waarborg kan verkregen worden.
- Wijziging van 16 juni 2006 (B.S. 25/08/2006): bijsturen van de lijst met subsidiabele investeringen, aanpassen van een aantal normbedragen voor de aanvaardbare investeringen en aanpassen bijzondere bepalingen inzake gewaarborgd bedrag.
- Wijziging van 6 november 2007 (B.S. 23/11/2007): vaststelling van het referentie-inkomen 2007.
- Wijziging van 20 januari 2009 (B.S. 24/02/2009): bijsturen van de wijze waarop de bedrijfs-economische boekhouding moet gevoerd worden, vaststelling van het referentie-inkomen vanaf 2008, aanpassing voorwaarden voor vestigingssteun en optrekken minimum investeringsbedrag.

1.3 Agrovoeding

1.3.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (B.S. 14/09/2007)

Als gevolg van een ruim opgevatte reorganisatie van de steunverlening aan de land- en tuinbouwsector werd de agrovoedingssector via een wijziging van het Decreet in 2004, een doelgroep van het VLIF. De subsidiëring van investeringsdossiers uit de agrovoedingssector (primaire verwerking en afzet) werd overgenomen van de administratie Economie.

Dit besluit bepaalt het kader voor VLIF-steunverlening aan investeringen in de agrovoedingssector met o.a. de bepaling van de praktische organisatie van de steunverlening (de steunmaatregel wordt georganiseerd met oproepen) en van de maximale steun.

Specifieke voorwaarden en modaliteiten worden bepaald in het ministerieel besluit en in de ministeriële omzendbrieven die iedere oproep voorafgaan.

1.3.2 Ministerieel besluit van 26 november 2007 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector (B.S. 11/01/2008)

Dit besluit geeft verdere invulling aan de VLIF-regelgeving, bepaald bij het besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007, en bepaalt in het bijzonder:

- de bedrijvigheden, op basis van de NACE-BEL-codes, die in aanmerking kunnen komen voor VLIF-steun;
- de noodzakelijke vergunningen waaraan moet worden voldaan;
- de minimuminvesteringen;
- de investeringen die in aanmerking kunnen komen voor steun;
- de voorwaarde dat de investeringen voor minimum 50% betrekking moeten hebben op land- en tuinbouwproducten van landen binnen de EU;
- de investeringsperiode.

De steunmaatregel wordt georganiseerd op basis van oproepen. Specifieke voorwaarden en modaliteiten worden bepaald in de ministeriële omzendbrieven die iedere oproep zullen voorafgaan. De oproepen worden voorbereid in samenwerking met alle betrokken sectororganisaties. De eerste oproep had plaats begin 2008.

1.4 Omkadering

1.4.1 Besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw (B.S. 19/06/2007)

Parallel met de opname van de agrovoedingssector werd in 2004 eveneens de omkaderingssector (praktijkcentra en vergelijkbare instellingen) toegevoegd aan de doelsectoren van het VLIF.

In dit besluit wordt het kader bepaald voor steunverlening aan investeringen in de omkaderingssector, beperkt tot praktijkcentra en vergelijkbare instellingen, met o.a. de praktische organisatie van de steunverlening en de bepaling van de maximale steun.

De steunmaatregel wordt georganiseerd via oproep (investeringsrondes). Specifieke voorwaarden en modaliteiten worden bepaald in het aansluitende ministerieel besluit en vooral ook in de ministeriële omzendbrieven die iedere oproep voorafgaan.

1.4.2 Ministerieel besluit van 15 oktober 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land – en tuinbouw (B.S. 08/11/2007)

Dit besluit geeft verdere invulling aan de VLIF-regelgeving, bepaald bij het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector en bepaalt in het bijzonder:

- de nominatief weerhouden doelgroepen;
- de investeringen die in aanmerking komen voor steun;
- de minimuminvesteringen;
- de investeringsperiode.

De steunmaatregel wordt georganiseerd op basis van oproepen. Specifieke voorwaarden en modaliteiten worden bepaald in de ministeriële omzendbrieven die iedere oproep zullen voorafgaan. Een tweede oproep had plaats op 2 december 2008 met VLIF-omzendbrief 47.

2. Regelgeving

De VLIF-regelgeving vormt de basis om op niveau van het Vlaamse Gewest en binnen een door de EU bepaald kader, uitvoering te geven aan het structuur- en investeringsbeleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van de land- en tuinbouwers, hun verenigingen en de agrovoe-dingssector.

De steun aan de investeringen en de installatie wordt mee gefinancierd door de EU en mee bepaald door het EU-beleid dat vervat zit in Verordening 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling, de Communautaire Richtsnoeren voor Staatssteun in de landbouw- en bosbouwsector 2007-2013 van 27 december 2006 en Verordening 1974/2006 van 15 december 2006 tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen van de Plattelandsverordening.

Een aantal andere steunmaatregelen zijn louter Vlaamse maatregelen. Het betreft met name de steun voor de coöperatieve vennootschappen voor verwerking, afzet en dienstverlening; de steun aan bedrijven in financiële moeilijkheden; de steun ter compensatie van geleden schade en de startpremie voor samenwerkingsverbanden. Die maatregelen zijn in overeenstemming met de voormelde Communautaire Richtsnoeren voor Staatssteun in de landbouw- en bosbouwsector 2007-2013 zij het dat dit voor de steun ter compensatie van geleden schade verder tijdelijk is in afwachting van een verplichte aanpassing (aanmoedigen verzekeringen).

Het onderzoek naar de mogelijkheden voor het verlenen van VLIF-steun voor aanvragen die in 2008 goedgekeurd werden, gebeurde op basis van de bepalingen in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw en het gelijknamig ministerieel besluit van dezelfde datum. Beide besluiten worden toegepast op aanvragen om steun ingediend vanaf 1 januari 2000. Zij werden inmid-dels op een aantal vlakken gewijzigd (zie hoger).

De dossiers waarvoor in 2008 de beslissing over de toegekende steun meegedeeld werd aan de land- of tuinbouwer, werden quasi allemaal al ingeleid in 2006 en 2007. De beslissingen voor de dossiers ingediend in 2008 vallen zodoende hoofdzakelijk in 2009 en later. Dit houdt verband met de omvangrijke voorraad dossiers, een gebrek aan financiële middelen en een wijziging van de regelgeving voor aanvragen vanaf 27 juni 2008.

2.1 VLIF-steun aan land- en tuinbouwers

2.1.1 Algemene voorwaarden

Het VLIF kan onder een aantal algemene voorwaarden steun verlenen aan personen die een land- of tuinbouwactiviteit uitoefenen.

Beroepsstatus

Zowel personen die hun landbouwactiviteit in hoofdberoep uitoefenen als personen die de landbouwactiviteit in bijberoep uitoefenen, kunnen steun verkrijgen. De landbouwer kan hoogstens een halftijdse betrekking buiten de landbouw hebben en de beroepsinkomsten uit de

activiteiten op het bedrijf moeten minstens 35 % bedragen van de totale beroepsinkomsten. Zowel natuurlijke personen als vennootschappen kunnen landbouwer zijn. Voor vennootschappen betekent dit dat het doel hoofdzakelijk verband houdt met de exploitatie van een land- of tuinbouwbedrijf en dat er concrete voorwaarden gesteld worden aan de bestuurders en aan de aard en verdeling van de aandelen.

Beroepsbekwaamheid

Om steun te kunnen krijgen moeten de aanvragers beroepsbekwaam zijn. Hiertoe worden eisen gesteld qua scholing en opleiding, in het bijzonder aan personen die zich voor het eerst in de sector vestigen.

Economische levensvatbaarheid

Er kan alleen steun verkregen worden indien het land- of tuinbouwbedrijf levensvatbaar is. Dit wordt vastgesteld met een berekening van het arbeidsinkomen (AI) per volle arbeidskracht (VAK) vertrekkend bij de reële bedrijfssituatie. Het AI per VAK moet groter zijn dan het referentie-inkomen. Dit laatste wordt jaarlijks vastgesteld. Het bedraagt ongeveer twee derden van het gemiddeld brutoloon van een loontrekkende buiten de landbouw. Voor aanvragen ingediend in 2008 bedroeg het referentie-inkomen 25.700 euro per VAK.

Vergunningen, productie- en emissierechten

Er kan alleen steun verkregen worden wanneer de aanvrager in het bezit is van de noodzakelijke vergunningen (stedenbouwkundige vergunning, milieuvergunning, vergunning waterwinning, ...) en over productie- en emissierechten (melkquotum, nutriëntenemissierechten,...) beschikt. Indien er voor de beoefende activiteiten wettelijke normen zijn op het vlak van leefmilieu, dierenwelzijn, hygiëne of voedsel-veiligheid moeten die gerespecteerd worden.

Bedrijfseconomische boekhouding

Er kan alleen steun verkregen worden wanneer een bedrijfseconomische boekhouding bijgehouden wordt. De bedrijfseconomische boekhouding kan met akkoord van het VLIF vervangen worden door een vennootschaps- of fiscale boekhouding voor zover die een aangepast bedrijfsbeheer mogelijk maakt.

2.1.2 Steunmaatregelen

Het VLIF verleent zowel steun voor verrichtingen gefinancierd met leningen aangegaan bij een erkende kredietinstelling als voor verrichtingen gefinancierd met eigen middelen.

De steun is verschillend naargelang het een verrichting betreft in aanmerking komend voor investeringssteun (modernisering gebouwen, machines,...) dan wel een verrichting in aanmerking komend voor vestigingssteun.

De steun wordt verleend onder vorm van rentesubsidie en/of kapitaalpremie (zie verder).

Er is geen minimum rente ten laste van de kredietnemer bepaald.

Aan de kredieten die van een rentesubsidie genieten, kan door het VLIF een gewestwaarborg worden toegekend als aanvulling op de ontoereikende zekerheden aangebracht door de land- of tuinbouwer zelf.

Het VLIF kan bij financiële problemen van de bedrijven, op verzoek van de bank, steeds vrijstelling van aflossing toestaan op kredieten met VLIF-steun. De vrijstelling brengt geen verhoging mee van de steun overeenkomstig de voorwaarden opgelegd door de EU.

2.1.2.1 Steun aan de vestiging in land- en tuinbouw

Doel en doelgroep van de vestigingssteun

De Vlaamse overheid wil jongeren aanmoedigen die zich in de sector als zelfstandige ondernemer vestigen. De steunmaatregel geldt voor alle types van bedrijven ongeacht de aard van de activiteit en de productiemethode. De steun wordt uitsluitend verleend aan natuurlijke personen, hetzij in de hoedanigheid van landbouwer natuurlijke persoon voor de overname van de bedrijfsbekleding, hetzij in de hoedanigheid van mandataris van een vennootschap met landbouw als doel voor de overname van aandelen. Vennootschappen kunnen geen vestigingssteun verkrijgen.

Vorm en omvang van de steun

In 2008 werd de VLIF-regelgeving op het gebied van vestigingssteun ingrijpend gewijzigd. De wijziging betrof de beperking van de maximale steun tot 55.000 euro, de positieve discriminatie bij een vestiging als mandataris van een vennootschap-landbouwer en het wegvallen van de steun die uitsluitend door Vlaanderen gefinancierd werd.

Bij een vestiging als landbouwer-natuurlijke persoon heeft de steun de vorm van:

- een vestigingspremie van 50 % op de eerste 50.000 euro aanvaardbare vestigingskosten;
- een door de EU meegefinancierde rentesubsidie op de aanvaardbare vestigingskosten die het bedrag van 50.000 euro overtreffen. De rentesubsidie bedraagt maximaal 4 % gedurende 10 jaar met 1 jaar vrijstelling van kapitaalaflossing op een bedrag dat afhankelijk is van de periodiciteit van het krediet, de vrijstelling en de actualisatievoet. De gekapitaliseerde waarde van de rentesubsidie bedraagt ten hoogste 30.000 euro en alleen vestigingskosten die gefinancierd worden met krediet bij een erkende bank komen in aanmerking voor steun. Voor een krediet dat vanaf het eerste jaar jaarlijks afgelost wordt bedraagt dit maximaal subsidiabel kredietbedrag 165.707,00 euro.

Bij een vestiging als mandataris van een landbouwer-rechtspersoon heeft de steun de vorm van:

- een vestigingspremie van 50 % op de eerste 80.000 euro aanvaardbare vestigingskosten;
- een door de EU meegefinancierde rentesubsidie op de aanvaardbare vestigingskosten die het bedrag van 80.000 euro overtreffen. De rentesubsidie bedraagt maximaal 4 % gedurende 10 jaar met 1 jaar vrijstelling van kapitaalaflossing op een bedrag dat afhankelijk is van de periodiciteit van het krediet, de vrijstelling en de actualisatievoet. De gekapitaliseerde waarde van de rentesubsidie bedraagt ten hoogste 15.000 euro en alleen vestigingskosten die gefinancierd worden met krediet bij een erkende bank komen in aanmerking voor steun. Voor een krediet dat vanaf het eerste jaar jaarlijks afgelost wordt bedraagt dit maximum subsidiabel kredietbedrag 82.853,00 euro.

De overheidswaarborg kan alleen verkregen worden op de leningen die van rentesubsidie genieten (zie verder 2.1.2.6).

Leeftijdsgrens, subsidiabele verrichtingen en planmatige aanpak van de vestiging

Wie van de vestigingssteun wil genieten moet op het tijdstip van de aanvraag jonger zijn dan 40 jaar en zich voor het eerst vestigen als landbouwer.

Enkel de vestigingskosten die op het tijdstip van vestiging gemaakt worden, kunnen aanvaard

worden voor het verlenen van de vestigingssteun. Het betreft kosten voor:

- de overname van de bedrijfsbekleding betrekking hebbend op vee, uitrusting, materieel, aanplantingen, voorraden, vruchten te velde en navetten;
- de aankoop van vee, uitrusting, materieel en voorraden gericht op het vervolledigen van de bedrijfsbekleding;
- de aankoop van bedrijfsgebouwen die minder dan 15 jaar oud op basis van de boekhoudkundige waarde ervan;
- de overname van aandelen ter gelegenheid van de vestiging als bestuurder in een vennootschap met landbouw als maatschappelijk doel.

De mogelijkheid op steun voor overname van bedrijfsbekleding of aandelen buiten het kader van de vestiging werd al afgeschaft voor aanvragen vanaf 1 januari 2007.

Bij het verlenen van de vestigingssteun wordt een bedrijfsplan bij vestiging opgesteld. Hierin worden de voornaamste structurele kenmerken van het bedrijf, de structurele tekortkomingen en een aantal bedrijfseconomische kengetallen overzichtelijk voorgesteld. Vanaf 2008 worden ook de voorwaarden waaronder de steun verleend wordt expliciet opgenomen.

2.1.2.2 Steun aan de investeringen

Doel en doelgroep van de steun

Investeringssteun wordt verleend om de landbouwers aan te moedigen hun bedrijfsstructuren aan te passen aan de snel evoluerende en wisselende omstandigheden waarin de bedrijven actief zijn. Er zijn nieuwe noden inzake investeringen op het landbouwbedrijf om de levensvatbaarheid ervan te verzekeren ten gevolge van ontwikkelingen op het vlak van leefmilieu en dierenwelzijn, de technologie in de sector, de energiemarkt, de commercialisatie- en distributiestructuren van land- en tuinbouwproducten, het vrijer en ruimer worden van de markt, de heroriëntatie van het EU- landbouwbeleid e.a.

De aanmoediging van de investeringen beoogt een aanpassing van de bedrijfsstructuur m.b.t.:

- verlaging van de productiekosten;
- verbetering en omschakeling van de productie;
- verhoging van de kwaliteit;
- verbetering van het leefmilieu, de hygiënische omstandigheden en/of de normen op het gebied van welzijn van de dieren;
- bevordering van de diversificatie van de activiteiten op het landbouwbedrijf.

Investeringssteun mag niet in strijd zijn met het beleid op andere vlakken (marktpolitiek, milieubeleid, beleid ruimtelijke ordening, ...) en mag de doelstellingen hiervan niet doorkruisen.

De steunmaatregelen zijn bedoeld voor alle professionele exploitanten die zich rangschikken als landbouwer volgens de VLIF-normen. Er is steun mogelijk ongeacht de subsector waarin ze actief zijn, de dimensie van het bedrijf (zowel grootschalige als kleinschalige bedrijven) en de strategie van de bedrijfsleider (gericht op diversificatie, grootschaligheid, geïntegreerde productie...).

Vorm en omvang van de steun

De steun kan verkregen worden onder vorm van rentesubsidies en/of kapitaalpremies naargelang de wijze van financiering van de investeringen. De omvang van de steun is onafhankelijk van de wijze van financiering. De steun wordt mee gefinancierd door de EU.

Per type van investering geldt een bepaalde steunintensiteit. Met het besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 2008 werd de steunintensiteit voor een reeks investeringen waarvan de aanvraag om steun ingeleid werd vanaf 27 juni 2008 verminderd. De differentiatie inzake steunintensiteit (40, 30, 20 of 10 %) weerspiegelt nog steeds de mate waarin de overheid de ontwikkeling wenst aan te moedigen. De verhoging van de steun voor investeringen in diversificatie en voor een reeks leefmilieu-investeringen is minder uitgesproken dan voordien maar blijft niettemin zeer belangrijk. Bij het bepalen van de steunintensiteit werd ook rekening gehouden met de economische levensduur van een investeringsgoed. Voor aanvragen vanaf 27 juni 2008 is de steunintensiteit naargelang de aard van de investering als volgt:

40 %: investeringen die specifiek zijn voor de biologische landbouw

- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen en de omheining van uitlopen die voldoen aan de normen voor biologische veehouderij vermeld in de lastenboeken voor de dierlijke biologische productie, op voorwaarde dat de aanvrager de biologische productiemethode toepast (bewijs voorleggen);
- aanleg van hoogstamboomgaarden in de bioteelt;
- andere gelijksoortige investeringen die specifiek zijn voor de biologische landbouw.

30 %: investeringen gericht op de realisatie van een landbouw met verbrede doelstellingen, duurzame landbouw of de reconversie van het landbouwbedrijf

- installatie voor waterzuivering op bedrijfsniveau, met inbegrip van de installaties voor waterzuivering in het kader van hergebruik van overtollig regen- en beregeningswater;
- uitrusting voor het reinigen van de rookgassen van stookinstallaties met cyclonen, doekenfilters of rookgaswassing;
- installatie van een eerste energiescherm in een bestaande serre en in een nieuwbouwserra;
- stalverluchtingssysteem met een filter ter bestrijding van de geur- en stofhinder (biofilter, biobed, stoffilters, luchtwassers);
- installatie van een warmtebuffer en een rookgascondensor;
- installatie van een warmtepomp in combinatie met koude-warmteopslag als onderdeel van de inrichting van een gesloten kas;
- installatie van een energiebesparende kasomhulling (dubbel glas, gecoat glas, kunststof kanaalplaten);
- nieuwe verwarmingsinstallaties of omschakeling van bestaande verwarmingsinstallaties naar gas of hernieuwbare brandstoffen, inclusief installaties voor warmtekrachtkoppeling;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen die gebruikt worden voor de aanmaak van zuivelproducten (met melk van het eigen bedrijf) en het bewaren van die producten, evenals de aankoop van materieel dat specifiek noodzakelijk is voor die activiteit;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen die gebruikt worden voor het versnijden, bereiden en verkoopsklaar maken van vlees (geproduceerd op het eigen bedrijf) en het bewaren van die producten, evenals de aankoop van materieel dat specifiek noodzakelijk is voor die activiteit;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen die gebruikt worden voor het artisanaal verwerken en verkoopsklaar maken van land- en tuinbouwproducten (andere producten

- dan melk en vlees, die geproduceerd zijn op het eigen bedrijf) en het bewaren van die producten, evenals de aankoop van materieel dat specifiek noodzakelijk is voor die activiteit;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen die bestemd zijn voor de rechtstreekse verkoop van de eigen productie (al dan niet in verwerkte vorm) aan de consument of in een buurtwinkel, met inbegrip van een opslag- of koelruimte die bestemd is voor de verkoopklare voorraad van die producten, evenals de aankoop van materieel dat specifiek noodzakelijk is om die activiteit uit te oefenen;
 - investeringen in vaste en verplaatsbare installaties zoals vogelnetten, imitatieroofvogels, care-eyeballonnen en afschrikwindmolentjes, gericht op het beperken van schade door vogels of ander wild met uitzondering van knalapparatuur;
 - mechanische of thermische onkruidbestrijding of loofddoding (schoffelmachine, zwenkmaaier, rijenfrees, vingeregge, loofklapper, onkruid- of loofbrander, grondstoommachine);
 - machines en uitrusting die specifiek noodzakelijk zijn voor het beheer van kleine landschapselementen, perceelsranden en landschap (eventueel contracten voorleggen);
 - installaties voor compostering (omzetten van de composthoop);
 - investeringen, gericht op het educatief toegankelijk maken van de landbouwbedrijvigheid inzake de productie van producten voor een breder publiek;
 - inrichting van verblijfsruimten voor zorgvragers in het kader van de zorgboerderijen;
 - installaties en materieel die op bedrijfsniveau specifiek noodzakelijk zijn voor de bereiding van samengestelde voeders (andere dan ruwvoerders), hoofdzakelijk op basis van zelfgeteelde basisproducten en ter vervanging van krachtvoerders, of voor de bereiding van samengestelde voeders voor varkens op basis van CCM (Corn Cob Mix), hoofdzakelijk op basis van zelfgeteelde producten. De samengestelde voeders moeten een drogestofgehalte hebben van minstens 60%. Daarbij zijn ook graandrooginstallaties voor eigen granen inbegrepen op voorwaarde dat die werken volgens een proces waarbij de verbrandingsgassen niet door de granen gestuurd worden en waarbij er zodoende geen residu's voorkomen in het eindproduct;
 - geautomatiseerde champignonplukmachines in geval van reconversie van de productiemethode om het hoofd te bieden aan de delokalisatie van de champignonproductie;
 - aanplanten of heraanplanten van fruitplantages met nieuwe commercieel beloftevolle fruitvariëteiten op voorwaarde dat de geïntegreerde productiemethode toegepast wordt. Uitbreiding van het areaal wordt toegestaan;
 - installaties en materieel die op bedrijfsniveau specifiek noodzakelijk zijn voor de productie van medicinale en aromatische planten;
 - investeringen, gericht op de productie en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen als vorm van diversificatie (land- en tuinbouwproductie blijft hoofdzaak), namelijk:
 - oliepers, bestemd voor de productie van PPO (pure plantaardige olie) en installaties voor het zuiveren van op het bedrijf geproduceerde PPO. De aankoop van een mobiele oliepers door een coöperatie van landbouwers is subsidiabel mits het een coöperatie betreft voor dienstverlening;
 - aanpassing van een tractor of een andere landbouwmachine voor het gebruik van PPO;
 - zonneboilers en fotovoltaïsche zonnecellen;
 - windmolens;
 - installaties en materieel voor de productie van biogas en bijbehorende installaties voor de opwekking van elektriciteit op basis van een substantieel gedeelte grondstoffen van het bedrijf;
 - installaties en materieel voor de energieproductie op basis van energieteelten en bijbehorende installaties voor de opwekking van elektriciteit op basis van een substantieel gedeelte

grondstoffen van het bedrijf;

- installaties en materieel die op bedrijfsniveau specifiek noodzakelijk zijn voor de productie van andere hernieuwbare brandstoffen (bijvoorbeeld houtachtige energieteelten) en bijbehorende installaties voor de opwekking van elektriciteit.
- andere gelijksoortige investeringen gericht op de realisatie van een landbouw met verbrede doelstellingen, duurzame landbouw of de reconversie van het landbouwbedrijf.

20 %: investeringen in onroerend goed, gericht op de realisatie van een structuurverbetering

- bouwen, verbouwen en uitrusten van melkveestallen, inclusief melkinstallatie, en van jongveestallen voor jongvee van dat melkvee;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van vleesveestallen en van jongveestallen voor jongvee van dat vleesvee;
- bouwen van een nieuwe ammoniakemissiearme stal, die voorkomt op de lijst van ammoniakemissiearme stallen van het Vlarem, op voorwaarde dat in zeugenstallen groepshuisvesting wordt toegepast en dat in legkippenstallen volièrehuisvesting of grondhuisvesting wordt toegepast;
- uitrusten van nieuwe ammoniakemissiearme legkippenstallen met volièrehuisvesting of grondhuisvesting;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van vleeskalverstallen;
- bouwen van bijkomende mestopslagcapaciteit op het veebedrijf van mest van de veestapel van het bedrijf in afwachting van de verspreiding op het land om te voldoen aan de bepalingen van artikel 9, §1 van het Mestdecreet van 22 december 2006;
- verbouwen en uitrusten van bestaande varkens- en pluimveestallen met het oog op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren;
- herstellen van daken van hoeven met een cultuurhistorisch karakter, type vierkantshoeven of gelijkgesteld, ongeacht de bestemming van de bedrijfsruimten;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van stallen voor herten, schapen, geiten, konijnen en eventueel het bijbehorende jongvee;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van stallen voor paarden, met inbegrip van gebouwen voor het trainen van paarden en de aanleg van een buitenpiste (geen manèges). Paardenpension wordt aanvaard als vorm van diversificatie;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van gebouwen voor een zeer specifieke dierlijke productie, zoals de kweek van slakken, insecten en larven (geen honden- en nertsenkwekerijen);
- sleuvsilo met recuperatiesysteem voor silosappen;
- bouwen, verbouwen en uitrusten (bijvoorbeeld verwarming, energieschermen, beregening, substraatinstallaties, tabletten) van serres in glas of plastic op vaste voet;
- systemen voor het hergebruik van beregeningswater, opvang en hergebruik van hemelwater als beregeningswater;
- afbraak van serres in combinatie met een project voor het oprichten van nieuwe serres (op dezelfde locatie of elders), met uitsluiting van kosten voor bodemsanering;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van kwekerijen van paddestoelen;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen voor de productie van witloof, met inbegrip van de hydrocultuurinstallatie;
- bouwen, verbouwen en uitrusten van gebouwen voor een zeer specifieke plantaardige productie (in vitroculturen);
- installaties voor de robotisering van de productie;
- frigo's;
- beregeningsinstallaties en installaties voor fertigatie (andere dan serre-uitrusting), maar niet

op basis van grondwater;

- aanleg van terreinen voor container- en stellingenteelt, evenals de specifieke terreinuitrusting in de boom- en sierteelt (algemeen);
- loodsen voor de opslag en de bewaring van de productie, het marktklaar maken van de productie of voor het stallen van machines en materieel (geen huisvesting van dieren);
- erfverharding en andere infrastructuurwerken in onroerende staat (opvangbassins voor hemelwater, kavelwegen, reinigingsplaats met bezinkput voor voertuigen, andere bezinkputten, opslagplaats voor vaste mest op kopakker, verhardingen voor de beperking van grondtarra);
- nieuwe aanplantingen van kersen, krieken, pruimen, noten en druiven;
- installaties en materieel, gericht op de oogstprotectie in bestaande fruitplantages (hagelkannon, hagelnetten, beregening tegen lentenachtvorst);
- aankoop van bestaande bedrijfsgebouwen die minder dan 15 jaar oud zijn hierbij bepalend dat het subsidiabel bedrag in relatie staat met het VLIF-normbedrag bij nieuwbouw en de gangbare afschrijvingsduur voor dergelijke bedrijfsgebouwen;
- sanitaire opslagruimte voor kadavers met een koelinstallatie;
- systemen voor beperking, recyclage of rationeel beheer van afvalwater (ontsmettings- en ontziltingsinstallaties, opslagplaats voor verontreinigd water);
- systemen voor de beperking van het gebruik of van verliezen van pesticiden. Het betreft voornamelijk geavanceerde spuitmachines waarbij er een duidelijk aantoonbare vermindering is van de drift ten opzichte van de gangbare spuittoestellen;
- investeringen, gericht op de beperking van de verspreiding van ziektekiemen (installaties voor het steriliseren van substraten of afvalgrond, reinigingsplaats met bezinkput voor voertuigen voor het vervoer van dieren, sanitaire laad- of losplaatsen voor dieren, inclusief eventuele afsluiting, sanitair sas in stallen);
- machines voor directe inzaai ter voorkoming van erosie;
- de eerste aanplant van biologisch geteelde duurzame planten en de eerste aankoop van biologisch gekweekte ouderdieren op voorwaarde dat de biologische productiemethode toegepast wordt (bewijs voorleggen);
- andere gelijksoortige investeringen, in onroerend goed, gericht op de realisatie van een structuurverbetering.

10 %: overige investeringen, gericht op de realisatie van een structuurverbetering

- machines en materieel (goederen die roerend zijn van nature) die niet opgenomen zijn in de andere lijsten en met uitzondering van tweedehandsmaterieel;
- bouwen en uitrusten van nieuwe ammoniakemissiearme legkippenstallen met verrijkte kooien;
- verbouwen en uitrusten van een bestaande legkippenstal naar een stal met huisvesting in verrijkte kooien;
- heraanplanten van fruitplantages met gangbare fruitvariëteiten, beperkt tot de gerooide oppervlakte van appel, peer en perzik;
- de eerste aanplant (geen vervangingen) van duurzame planten zoals rozen- en moederplanten, hop- en aspergeplanten, houtachtig kleinfruit;
- plastic serres en tunnels, andere dan die welke vermeld worden in groep 3.
- andere gelijksoortige investeringen, in onroerend goed, gericht op de realisatie van een structuurverbetering.

De steun voor investeringen gefinancierd met krediet wordt verleend onder de vorm van een rentesubsidie aangevuld met een investeringspremie, zodat de vooropgestelde steunintensiteit

effectief verkregen wordt. In de mate dat de landbouwer minder krediet opneemt of krediet op kortere termijn aangaat, zal een groter deel van de totale steun onder vorm van een investeringspremie verleend worden.

De steun voor investeringen gefinancierd met eigen middelen wordt uitsluitend onder de vorm van een (gelijkwaardige) investeringspremie verleend.

Bij het verlenen van steun heeft de rentesubsidie voorrang op de investeringspremie. De rentesubsidie bedraagt:

- maximum 4 % gedurende maximum 15 jaar voor investeringen waarvoor de steunintensiteit 40 of 30 % bedraagt;
- maximum 3 % gedurende maximum 15 jaar voor investeringen waarvoor de steunintensiteit 20 of 10 % bedraagt.

Om een rentesubsidie te kunnen vergelijken met een investeringspremie wordt de actuele waarde berekend van in de tijd gespreide betalingen van rentesubsidie. De actualisatievoet wordt berekend door de EU op basis van de vijfjaars interbancaire zgn. "swap"-rentetarieven, vermeerderd met een opslag.

Voor in 2006 en 2007 ingediende aanvragen wordt een actualisatievoet van respectievelijk 3,70 % en 4,62 % toegepast. Voor aanvragen van 2008 is deze 5,19 %. Een lage actualisatievoet brengt mee dat de rentesubsidie minder van haar waarde verliest; dat de actuele waarde zodoende groter is en de aanvullende investeringspremie kleiner. Om binnen de vooropgestelde steunintensiteit te blijven moest voor een beperkt aantal aanvragen de rentesubsidie verminderd worden.

In de periode 2000-2006 kon de investeringssteun maximaal verkregen worden op een investeringsbedrag van 500.000 euro per VAK en 1.000.000 euro per bedrijf. Door de wijziging met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2006 kwam hierin verandering voor aanvragen vanaf 1 januari 2007: de investeringssteun kan sindsdien maximaal verkregen worden op een investeringsbedrag van 1.000.000 euro per bedrijfsleider-landbouwer voor een periode van 7 jaar.

Het gesubsidieerde bedrag wordt beperkt tot een maximum normbedrag per aanwezige standplaats voor het vee of per m² bedrijfsgebouw.

De overheidswaarborg kan alleen verkregen worden op leningen die van rentesubsidie genieten (zie verder 2.1.2.6).

Bijkomende voorwaarden per deelsector van de veehouderij

Investerings in de melkveesector waarvoor de steun gevraagd werd in 2008, zijn subsidieel wanneer het bedrijf na uitvoering ervan over een voldoende groot melkquotum beschikt d.w.z. een quotum dat in een redelijke verhouding staat tot het aantal plaatsen voor melkkoeien. Investerings in de melkveesector zijn verbonden met het houden van melkkoeien en het bijhorende jongvee. Voor aanvragen om steun vanaf 1 januari 2009 wordt het mogelijk binnen aanvaardbare grenzen proportionele steun te verkrijgen. Die versoepeling past bij de versoepeling van het EU-investeringsbeleid ten aanzien van de melkveehouderij en moet de overgang naar een tijdperk zonder melkquota versoepelen.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2006 werd de voorwaarde van grondgebondenheid in de varkenssector afgeschaft en werd de steunintensiteit voor ammoniakemissiearme stallen uniform vastgesteld op 20 %. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2008 werden de mogelijkheden op steun voor de varkenssector bijkomend verruimd. Vanaf 1 januari 2009 werd steun mogelijk op toegelaten uitbreidingsinvesteringen mits mestverwerking, aankoop van varkensstallen en bijkomende mestopslag.

Volgende investeringen in de varkenshouderij zijn subsidiabel:

- nieuwe ammoniakemissiearme stal die voorkomt op de lijst van ammoniakemissiearme stallen ter uitvoering van het Vlarem. Bij de bouw van stallen waarin zeugen gehouden worden (uitgezonderd kraamstallen) moet groepshuisvesting toegepast worden;
- herinrichten bestaande zeugenstal naar een stal met groepshuisvesting;
- bijkomende mestopslagcapaciteit;
- aankoop varkensstallen;
- investeringen ter verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren;
- investeringen in biologische varkenshouderij.

Andere investeringen in de varkenshouderij zijn niet subsidiabel. Hieronder staan ondermeer de verbouwing en de vernieuwing van de uitrusting van stallen die niet gericht zijn op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2006 werden de mogelijkheden op investeringssteun in de legkippensector eveneens uitgebreid. Waar voorheen alleen steun mogelijk was bij voliëre- of grondhuisvesting werd ook steun mogelijk bij huisvesting in verrijkte kooien. Met het besluit van de Vlaamse Regering van 17 oktober 2008 werden de mogelijkheden op steun voor de legkippensector bijkomend verruimd. Vanaf 1 januari 2009 werd steun mogelijk op uitbreidingsinvesteringen mits mestverwerking, aankoop van pluimveestallen en bijkomende mestopslag.

Volgende investeringen in de pluimveehouderij zijn subsidiabel:

- nieuwe ammoniakemissiearme stal die voorkomt op de lijst van ammoniakemissiearme stallen ter uitvoering van het Vlarem. Bij de bouw van een legkippenstal moet huisvesting in verrijkte kooien, voliërehuisvesting of grondhuisvesting toegepast worden;
- herinrichten bestaande legkippenstal met huisvesting in verrijkte kooien, voliërehuisvesting of grondhuisvesting;
- bijkomende mestopslagcapaciteit;
- aankoop pluimveestallen;
- investeringen ter verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren;
- investeringen in biologische pluimveehouderij.

Andere investeringen in de pluimveehouderij zijn niet subsidiabel. Hieronder rangschikken zich ondermeer de verbouwing en de vernieuwing van uitrusting van stallen die niet gericht zijn op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het welzijn van de dieren.

Omschakelingen naar een andere subsector binnen de pluimveehouderij worden niet gerangschikt als uitbreiding indien de mestproductie niet toeneemt.

Tot eind 2008 waren investeringen in de vleesveesector die niet gericht waren op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het dierenwelzijn slechts subsidiabel wanneer het bedrijf

voldoende grondgebonden was. Het bedrijf was grondgebonden wanneer de rundveebezetting kleiner was dan 2 grootvee-eenheden (GVE) per hectare voedergewassen. Een rund van meer dan 2 jaar vertegenwoordigde 1 GVE en een rund van zes maanden tot 2 jaar vertegenwoordigde 0,6 GVE.

De voorwaarde van grondgebondenheid werd afgeschaft voor aanvragen vanaf 1 januari 2009. Op dat tijdstip werden alle investeringen in de vleesveesector subsidiabel onder de algemene voorwaarden.

Tot eind 2008 waren in de vleeskalversector uitsluitend investeringen die gericht waren op de verbetering van het leefmilieu, de hygiëne en het dierenwelzijn subsidiabel. Bovendien mocht er geen verhoging zijn van de productiecapaciteit.

Voor aanvragen vanaf 1 januari 2009 werden de beperkende sectorale voorwaarden afgeschaft. Op dat tijdstip werden alle investeringen in de vleeskalversector subsidiabel onder de algemene voorwaarden.

Planmatige aanpak van investeringen

In een bedrijfsplan moet de land- of tuinbouwer aantonen dat de investeringen gerechtvaardigd zijn in het licht van de toestand en van de structuur van zijn bedrijf en dat het uitvoeren van de investeringen zal leiden tot een duurzame verbetering van die toestand. Bij het opstellen van een bedrijfsplan speelt de land- of tuinbouwer een belangrijke rol. Hij brengt alle basisgegevens aan voor het plan. Een bedrijfsplan omvat de volgende onderdelen:

- beschrijving van het bedrijf met o.a. teeltplan, veebezetting, opbrengsten, kosten, gepresteerde arbeid en ingezet kapitaal;
- beschrijving van de structurele tekortkomingen op het bedrijf;
- beschrijving van de geplande investeringen;
- opgave van de nagestreefde doelstellingen met de investeringen;
- analyse van de rendabiliteit van het bedrijf;
- wijze van financiering.

2.1.2.3 Steun als compensatie van geleden schade

Doel van de steun

Land- en tuinbouwers die belangrijke schade geleden hebben aan de landbouwproductie of de landbouwproductiemiddelen ten gevolge van onvoorziene gebeurtenissen zoals natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden of het uitbreken van dier- of plantenziekten, kunnen van steunmaatregelen genieten.

Vorm van de steun

De steun wordt verleend onder vorm van een rentesubsidie van maximaal 3 % gedurende maximaal 3 jaar op een overbruggingskrediet. Het maximumbedrag van het overbruggingskrediet is gelijk aan het bedrag van de werkelijk geleden schade aan de landbouwproductie en de landbouwproductiemiddelen verminderd met ontvangen schadevergoedingen. De steun wordt uitsluitend met Vlaamse middelen gefinancierd.

Voorwaarden

De minimale omvang van de schade aan de landbouwproductie en productiemiddelen door natuurrampen en buitengewone weersomstandigheden dient 30 % van een normale productie te bedragen.

De veeziekten die aanvaard worden zijn: runderbrucellose, -tuberculose en -leucose, gekke-koeienziekte, varkenspest, vogelpest en pseudovogelpest.

Er kan slechts steun zijn voor de herbevolking hetzij:

- na volledige opruiming van de veestapel of na bewezen noodzakelijke leegstand als gevolg van runderbrucellose, gekkekoeienziekte, varkenspest, vogelpest en pseudovogelpest;
- na de uitzuivering ten gevolge van een aantasting van rundertuberculose en runderleucose van ten minste 30 % van de veestapel.

Voor schadegevallen veroorzaakt door natuurrampen en buitengewone weersomstandigheden voorziet de regelgeving niet in een onmiddellijke praktische toepassing. Ze schetst alleen het algemene kader waarbinnen maatregelen kunnen genomen worden waarbij ondermeer bepaald wordt dat er geen overcompensatie van de geleden schade mag zijn.

Concrete steunmaatregelen worden in overleg met de Europese Commissie uitgevaardigd via een ministeriële omzendbrief. Ze zijn afhankelijk van andere vormen van vergoedingen: sanitair fonds, Rampenfonds e.a. De recente maatregelen ter compensatie van de schade door blauwtong werden, teneinde geen lange procedure met de Commissie te moeten voeren, uitgevaardigd in het kader van Verordening (EG) Nr. 1535/2007 van de Commissie van 20 december 2007 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de minimis-steun in de landbouwproductiesector. Mits in acht name van de beperkende voorwaarden opgesomd in die Verordening (bedrag, doelgroep, waardering steun...) kan een maatregel snel uitgevaardigd worden.

2.1.2.4 Steun ten gunste van bedrijven in financiële moeilijkheden

Doel van de steun

Op het tijdstip dat er zich een onvoorziene gebeurtenis (andere dan natuurrampen, ongunstige weersomstandigheden of het uitbreken van dier- of plantenziekten) voordoet waardoor land- of tuinbouwers in financiële moeilijkheden komen, kan de minister een algemene steunmaatregel treffen wanneer de situatie dit verantwoordt. In de maatregel worden de voorwaarden en modaliteiten voor het verkrijgen van de steun, de criteria voor het vaststellen van de financiële moeilijkheden, het gebied waarbinnen de bedrijven moeten gelegen zijn en de periode waarin de maatregel van toepassing is, vastgelegd.

De regelgeving voorziet zodoende niet in een onmiddellijke praktische toepassing. Enkel het algemene kader waarbinnen maatregelen kunnen genomen worden, is geschetst. Zowel algemene als specifieke maatregelen (per sector, streek) zijn mogelijk.

Vorm van de steun

Indien er een steunmaatregel uitgevaardigd wordt, zal de steun de vorm hebben van een rentesubsidie van maximaal 3 % gedurende maximaal 3 jaar op een overbruggingskrediet. De steun wordt uitsluitend met Vlaamse middelen gefinancierd.

Voorwaarden

- de bedrijven moeten aantonen dat er reële financiële moeilijkheden zijn;

- de problemen moeten een horizontaal karakter hebben en niet het gevolg zijn van slecht beheer;
- de steun moet beperkt zijn in omvang;
- de bedrijven moeten levensvatbaar zijn na het nemen van de gepaste structurele maatregelen;

Bovendien moet een herstructureringsplan worden ingediend en dient de sector, wanneer meer dan 1,5 % (bij algemene maatregelen) of 3 % (bij specifieke) van de productie bij de maatregel betrokken wordt, bepaalde compensaties (capaciteitsafbouw) leveren.

Concrete steunmaatregelen worden in overleg met de Europese Commissie uitgevaardigd via een ministeriële omzendbrief. Ook hier werden de recente maatregelen (crisis tuinbouw 2004-2005, economische crisis 2008-2009) uitgevaardigd in het kader van de de-minimis Verordening (cfr. 2.1.2.3).

2.1.2.5 Steun voor sociale instellingen en consumentencoöperaties

Doel van de steun

De maatregel heeft als doel de sociale instellingen (veelal vzw's) en consumentencoöperaties met een land- of tuinbouwbedrijf die zich kunnen rangschikken als landbouwer, financieel te steunen bij de noodzakelijke aanpassing van de structuur van het bedrijf.

Vorm van de steun

Sociale instellingen en consumentencoöperaties kunnen alleen Vlaamse steun verkrijgen voor investeringen. Er is geen vestigingssteun, noch steun bij financiële moeilijkheden of als compensatie van schade mogelijk. Er kan ook geen overheidswaarborg verkregen worden.

Wanneer de financiering gebeurt met krediet bij een erkende kredietinstelling kan naar analogie met de coöperaties een rentesubsidie van 4 % gedurende 10 jaar (investeringen in onroerend) of 7 jaar (overige) verkregen worden. Bij investeringen gefinancierd met eigen middelen wordt een investeringspremie met dezelfde (actuele) waarde als de rentesubsidie verleend.

Voorwaarden

De aard van de investeringen die in aanmerking komen voor steun is dezelfde als die waarvoor de land- en tuinbouwproducenten steun kan krijgen.

De coöperatie of de instelling moet een bestuurder-landbouwer aanwijzen die vanuit het bestuur het land- of tuinbouwbedrijf opvolgt en het beheer ervan waarneemt. Hij of zij is het aanspreekpunt voor de overheid en moet beroepsbekwaam zijn.

De andere voorwaarden zijn analoog aan die voor de land- en tuinbouwproducenten d.w.z. minimale economische dimensie en rendabiliteit van het bedrijf, vergunningen in orde, wettelijke normen leefmilieu hygiëne en dierenwelzijn respecteren en voldoen aan de sectorale voorwaarden in de veehouderij.

2.1.2.6 VLIF-waarborg

Doel van de steun

De regels voor het toekennen, opvolgen en uitbetalen van waarborg zitten vervat in het decreet van 22 december 1993, het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000, het ministerieel besluit van dezelfde datum, gewijzigd voor wat waarborg betreft op 3 december 2004 en 16 juni 2006, het werkingsbesluit van 16 juli 1996 gewijzigd op 30 maart 2001 en 18 maart 2005, de overeenkomst tussen de erkende kredietinstellingen en het VLIF en een aantal ministeriële omzendbrieven.

Kenmerken en voorwaarden

De waarborg is aanvullend, wat inhoudt dat hij tot doel heeft de zekerheden aan te vullen die door de kredietaanvrager aangebracht werden. Die eigen zekerheden moeten maximaal vastgelegd worden.

Met het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juni 2006 werd de waarborgregeling als volgt aangepast. Voor aanvragen vanaf 1 januari 2007 wordt het aanvaardbare investeringsbedrag in aanmerking komend voor waarborg bepaald op 1.000.000 euro per bedrijfsleider in een periode van 7 jaar.

De waarborg ten belope van maximaal 80 % is niet subsidiair, wat betekent dat, in geval van een uitwinning, de opbrengsten naar rato van het waarborgpercentage, afgeboekt worden op het gewaarborgde kredietgedeelte. De kredietnemer moet volledig uitgewonnen worden en alle aan het krediet gehechte zekerheden moeten verwezenlijkt zijn vooraleer er waarborg kan uitbetaald worden aan de bank, behoudens een voorschotregeling om verwijlrenten te stuiten. Het kredietsaldo na uitwinning kan door de kredietinstelling tot beloop van het waarborgpercentage opgevraagd worden bij het VLIF. De uit te betalen waarborg wordt uitsluitend gefinancierd met Vlaamse middelen.

De normale duurtijd van de waarborg bedraagt 10 jaar. Voor verrichtingen ter gelegenheid van de eerste installatie kan de duur 15 jaar bedragen, inbegrepen 1 jaar vrijstelling van aflossing. Voor het verkrijgen van waarborg moet een bijdrage betaald worden. De grootte van de bijdrage hangt af van het gewaarborgde bedrag en de duur van de waarborg. Bij een duurtijd van 10 jaar bedraagt de waarborgbijdrage 0,5 % van het gewaarborgde bedrag (zie verder 3.4.5).

Naast de bovenvermelde algemene voorwaarden worden bij het toekennen van waarborg een aantal normen gehanteerd die verband houden met de aanvrager, de rendabiliteit van het bedrijf, het bijhouden van boekhouding en de risico's. Concreet houdt dit onder meer in dat:

- het AI/VAK minstens moet gelijk zijn aan het referentie-inkomen;
- wanneer waarborg verkregen wordt steeds een bedrijfseconomische boekhouding moet bijgehouden worden;
- de waarborg kan beperkt of geweigerd worden bij overdreven risico's met betrekking tot het individuele bedrijf, de exploitant of een bepaalde sector;
- een vennootschap waarborg kan verkrijgen wanneer naast de goederen van de vennootschap ook die van de zaakvoerders, bestuurders of afgevaardigde bestuurders als zekerheid dienen voor het krediet. Alleen goederen die structureel deel uitmaken van het bedrijf worden hierbij betrokken. Een vennootschap kan slechts waarborg verkrijgen als het eigen vermogen positief is.

Bij belangrijke investeringsdossiers, meer bepaald van vennootschappen, in het bijzonder in de glastuinbouw, wordt naar een billijke verdeling gestreefd van de risico's tussen de aanvrager, de bank en het VLIF.

2.2 VLIF-steun aan land- en tuinbouwcoöperaties

Algemene voorwaarden

Het VLIF kan onder een aantal algemene voorwaarden steun verlenen aan landbouwcoöperaties voor afzet en verwerking of dienstverlening.

Ondermeer dient:

- het voorwerp van de vennootschap in hoofdzaak verband te houden met de landbouw, de tuinbouw of de veeteelt;
- de meerderheid van de vennoten de activiteit van landbouwer uit te oefenen of moet minstens 50 % van de stemgerechtigde aandelen in handen zijn van landbouwers en/of van één of meerdere landbouwcoöperaties die zelf in aanmerking komen voor VLIF-steun als coöperatie. De coöperatie heeft ook minimum 3 werkende leden landbouwers en heeft betrekking op minimaal twee zelfstandige landbouwbedrijven. Het toetreden van nieuwe leden moet worden toegelaten zonder hierbij overdreven eisen te stellen.

Steunmaatregel

Het VLIF verleent zowel steun voor verrichtingen gefinancierd met leningen aangegaan bij een erkende kredietinstelling als voor verrichtingen gefinancierd met eigen middelen.

Alle materiële investeringen die bedrijfseconomisch verantwoord zijn komen in principe in aanmerking met een beperkt aantal uitzonderingen (tweedehandsmaterieel, personenwagens, ...). Het betreft voornamelijk investeringen in de bouw en inrichting van bedrijfsgebouwen en de aankoop van materieel, meer bepaald ook milieu-investeringen.

Als aanvulling op de zekerheden aangebracht door de coöperatie zelf, kan het VLIF voor kredieten die van een rentesubsidie genieten, gewestwaarborg toekennen.

Doel van de steun

Analoog aan de steunverlening bij de producenten wordt investeringssteun verleend om de coöperatie aan te moedigen de bedrijfsstructuren aan te passen aan de snel evoluerende en wisselende omstandigheden waarin de bedrijven actief zijn en te moderniseren met aandacht voor: de levensvatbaarheid van de coöperatie, de ontwikkelingen op het vlak van leefmilieu en dierenwelzijn, de technologie in de sector, de energiemarkt, de commercialisatie- en distributie, de markt, de heroriëntatie van het EU- landbouwbeleid e.a.

Bijkomend wordt de gemeenschappelijke afzet (desgevallend inbegrepen verwerking) en het gemeenschappelijk gebruik van (kapitaalintensieve) investeringen gestimuleerd.

Investeringssteun mag niet in strijd zijn met het beleid op andere vlakken (marktpolitiek, milieubeleid, beleid ruimtelijke ordening, ...) en mag de doelstellingen hiervan niet doorkruisen.

Vorm van de steun

Er wordt een steun verleend van 4 % rentesubsidie gedurende 10 jaar voor gebouwen en milieu-investeringen en 7 jaar voor materieel, of een equivalent daarvan in een combinatie van rentesubsidie en kapitaalpremie als geheel of gedeeltelijk met eigen middelen geïnvesteerd wordt.

Coöperatieve machinerijen genieten onder de algemene voorwaarden van dezelfde steun als de producenten (4 steunintensiteiten: 10 à 40 %).

De kredieten kunnen ook van VLIF-waarborg genieten, beperkt tot 80 % van het kredietbedrag waarop rentesubsidie verleend wordt.

2.3 VLIF-steun aan de agrovoedingssector

Steunmaatregel

Bedrijven uit de agrovoedingssector, met activiteiten (NACE-codes) beperkt tot de bedrijvigheden bepaald in het ministeriële besluit van 26 november 2007, en meer bepaald de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten tot voorwerp hebben, kunnen VLIF-steun verkrijgen voor bepaalde investeringen.

Doel van de steun

De investeringssteun beoogt:

- de continuïteit van de agrovoedingsbedrijven te verzekeren en structurele aanpassingen door te voeren als schakel in de instandhouding en ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw,
- algemeen, het inzetten van middelen die bijdragen tot het verbeteren van de concurrentie- en economische positie van de Vlaamse land- en tuinbouw door het doel- en actiegericht betoelagen van investeringen bij de primaire verwerkingssector, gericht op activiteiten met directe of indirecte invloed op het land- en tuinbouwinkomen.
- het ontwikkelen van een meer complementair en coherent beleid voor de landbouw en de (primaire) verwerkingssector van land- en tuinbouwproducten, gezien voorheen de Vlaamse en Europese betoelaging van investeringsprojecten uit de agrovoedingssector door verschillende administraties gebeurde, met hun eigen regelgevingen en objectieven,

Vorm van de steun

De steun wordt verleend onder vorm van een kapitaalpremie en bedraagt maximaal 20 % van de aanvaarde investeringskosten. De kapitaalpremie wordt uitbetaald in maximaal twee schijven.

Oproep

De steunmaatregel wordt georganiseerd middels oproepen. De voorwaarden en modaliteiten die gelden bij iedere oproep worden vooraf bekend gemaakt via een ministeriële omzendbrief in het Belgisch Staatsblad en in de pers.

2.4 VLIF-steun aan de omkaderingssector

Steunmaatregel

Praktijkcentra en vergelijkbare instellingen, samengevat de omkaderingssector van land- en tuinbouw, kunnen steun verkrijgen voor investeringen in het kader van de door hen uitgevoerde praktijkgerichte en vulgariserende onderzoeksactiviteiten.

Doel van de steun

De investeringssteun aan de omkaderingssector beoogt de continuïteit van de activiteiten van praktijkcentra en vergelijkbare instellingen te verzekeren, als schakel in het overbrengen van het onderzoek in land- en tuinbouw in functie van de nagestreefde ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw.

Het betreft een selectieve steunverlening waarbij een structurele samenwerking tussen de verschillende instellingen gestimuleerd wordt, en dit zowel wat de plantaardige - als de dierlijke sector betreft.

Vorm van de steun

De steun wordt verleend in de vorm van een kapitaalpremie en bedraagt maximaal 50 % van de aanvaarde investeringskosten. De kapitaalpremie wordt uitbetaald in maximaal 4 schijven.

Oproep

De steunmaatregel wordt georganiseerd middels oproepen. De geldende voorwaarden en modaliteiten bij iedere oproep worden vooraf bekend gemaakt via een ministeriële omzendbrief in het Belgisch Staatsblad en in de pers.

2.5 Aanpassingen regelgeving in 2008 en specifieke acties

2.5.1 Aanpassingen regelgeving producenten

De VLIF-regelgeving voor land- en tuinbouwproducenten werd in 2008 op meerdere punten gewijzigd. De wijziging maakt het voorwerp uit van een besluit van de Vlaamse regering van 17 oktober 2008 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en de installatie in de landbouw en het bijhorend ministerieel besluit.

De wijzigingen zijn divers van aard. Navolgend worden ze beknopt toegelicht.

- De definitie van landbouwer en meer bepaald de inkomensvoorwaarde werd concreter geformuleerd. Thans wordt gesteld dat 35 % van het beroepsinkomen moet gehaald worden uit activiteiten op het landbouwbedrijf waar het voorheen 35 % was van het totale inkomen.
- Het minimum investeringsbedrag werd opgetrokken tot 15.000 euro. Die wijziging werd al bekendgemaakt met een ministeriële omzendbrief en wordt toegepast op aanvragen om steun vanaf 1 september 2007.
- De maatregelen inzake steun aan de investeringen werden op een aantal punten gewij-

zigd. Een belangrijke wijziging betreft de steunintensiteit. Voor investeringen die klassiek in verband gebracht worden met een meer duurzame landbouw zoals een aantal milieu- en diversificatie-investeringen die gesubsidieerd werden naar rato van 40 %, werd de steunintensiteit verminderd naar 30 %. Alleen voor investeringen die specifiek zijn voor de biologische landbouw werd de hoogst toegelaten steunintensiteit van 40 % behouden. De relatie tussen het verkrijgen van investeringssteun en het bezit van voldoende emissie- en productierechten wordt algemeen geregeld in plaats van per subsector. Investeringen in de verschillende subsectoren van de veehouderij worden op meer uniforme basis gesubsidieerd. De voorwaarde van grondgebondenheid die decennia lang bestond in de varkens- en vleesveehouderij is thans volledig uit de regelgeving verdwenen. Ook het verbod op steun voor uitbreidingsinvesteringen is weggefallen. Die maatregel past bij de vaststelling dat de uitbreidingsinvesteringen voldoende gestuurd worden via het ruimtelijk- en milieubeleid en dat de voor het VLIF verantwoorde grenzen indirect vastgelegd worden via het maximum subsidiabel bedrag. Het streven naar een meer coherente aanpak komt ook tot uiting via de steun aan mestopslagplaatsen. Aansluitend bij nieuwe verplichtingen ter zake neemt het VLIF de draad inzake subsidiëring van mestopslag opnieuw op. Dat het verbeteren van de moderniteit van de bedrijven en de investeringen in de economische betekenis van het woord hoofdzakelijk zijn voor een investeringsfonds, brengt mee dat de steun bij aankoop van bedrijfsgebouwen herbekeken werd. Dubbele subsidiëring in de tijd wordt voortaan uitgesloten. Door de recente wijzigingen van de VLIF-regelgeving met het besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 2006 en 17 oktober 2008 werd een vrij belangrijke koerswijziging doorgevoerd die inhoudt dat de mogelijkheden op VLIF-steun minder dan voorheen bepaald worden door de schaalgrootte van het bedrijf, de subsector waarin het bedrijf actief is, de juridische vorm en de strategie van de onderneming.

- Ook de regelgeving inzake vestigingssteun werd op vier vlakken gewijzigd. Het maximum bedrag aan steun voor aanvragen om vestigingssteun werd met ingang van 1 januari 2008 terug gebracht tot 55.000 euro waar het voorheen 75.000 euro bedroeg. Dit heeft te maken met het afbouwen van de mogelijkheden op staatssteun binnen de EU. Met het oog op het aanmoedigen van de vennootschapsvorming werd inzake vorm van de steun bij overname van aandelen maximaal omgeschakeld op vestigingspremie en werd de subsidiabele fractie van de waarde van het aandeel gemiddeld sterk opgetrokken. Een laatste wijziging betreft het aanvaarden van de aankoop van de boekhoudkundige waarde bedrijfsgebouwen als vestigingskost.
- Met het oog op het verminderen van de administratieve last werd het aanvraagformulier bijgewerkt. Bij de vaststelling dat in 99 % van de dossiers geen gewestwaarborg gevraagd wordt, worden voortaan geen inlichtingen meer gevraagd die specifiek noodzakelijk waren voor het beoordelen van de vraag om waarborg. Het beperkt aantal vragen om gewestwaarborg moet door de bank voortaan wel extra gemotiveerd en gedocumenteerd worden.

2.5.2 Speciale maatregelen

Omzendbrief 46 m.b.t. overbruggingskredieten voor veehouders die schade geleden hebben door blauwtong

Om rundvee-, schapen- en geitenhouders die belangrijke schade geleden hebben door blauwtong te helpen bij het overbruggen van een periode met financiële moeilijkheden, werd een steunmaatregel uitgevaardigd die bestaat uit het verlenen van rentesubsidie en gewestwaarborg op een over-bruggingskrediet.

Het overbruggingskrediet bedraagt maximaal 45.000 euro per bedrijf. Het heeft een duur van 3 jaar en er wordt jaarlijks een derde afgelost. De rentesubsidie bedraagt 3 % gedurende 3 jaar. Het krediet geniet van een overheidswaarborg van 80 % gedurende 3 jaar.

Het bedrag van het krediet wordt bepaald door de omvang van de schade door sterfte van dieren, een verminderde melkproductie en een daling van het aantal kalvingen door blauwtong. Andere vormen van schade kunnen niet in rekening gebracht worden. Het betreft de schade opgelopen tijdens een periode van één jaar.

Navolgende voorwaarden zijn van toepassing:

- algemene voorwaarden voor het verkrijgen van VLIF-steun (landbouwer, levensvatbaar bedrijf, boekhouding...);
- bewijs leveren van de aanwezigheid van blauwtong op het bedrijf;
- de bruto-opbrengsten komen voor minstens 50 % van de rundvee-, schapen- en geitenhouderij;
- de kredieten zijn niet opgezegd;
- er wordt geen bijkomend krediet met VLIF-steun toegestaan gedurende de looptijd van het overbruggingskrediet;
- het bedrijf wordt voort geëxploiteerd gedurende een periode van 3 jaar.

De maatregel past binnen het kader van Verordening (EG) Nr. 1535/2007 van de Europese Commissie van 20 december 2007 betreffende de toepassing van de artikelen 87 en 88 van het EG-Verdrag op de de-minimissteun in de landbouw-productiesector, die toelaat beperkte steun te verlenen.

Aanvragen kunnen door erkende kredietinstellingen tot 30 juni 2009 ingediend worden bij het VLIF. De geleden schade wordt met documenten aangetoond.

Omzendbrieven 48 en 50 m.b.t. het invoeren van een tijdelijke steunregeling voor bedrijven met suikerbieten

Ter compensatie van ingeleverd suikerquotum ontvangt Vlaanderen 8,31 miljoen euro van de Europese Unie in het kader van een tijdelijke regeling voor de herstructurering van de suikersector. Die middelen worden aangewend ten gunste van de producenten onder vorm van steun aan de investeringen op landbouwbedrijven die in 2007 suikerbieten hadden.

De middelen worden selectief aangewend voor het subsidiëren van volgende investeringen:

- alle investeringen met 10 % steun die opgesomd worden in de VLIF-lijst van subsidiabele investeringen, hoofdzakelijk machines en materieel, ongeacht de wijze waarop ze gefinancierd worden;
- alle investeringen met 20, 30 of 40 % steun die opgesomd worden in dezelfde lijst en die volledig met eigen middelen gefinancierd worden;
- navolgende limitatieve lijst van investeringen met 30 % steun, ongeacht de wijze waarop ze gefinancierd worden:
 - o fytobak;
 - o investeringen in afvalwaterzuivering, met inbegrip van een vetafscheider op reinigingsplaatsen van machines en materieel;
 - o investeringen voor de opvang van regenwater voor het reinigen van machines of voor toediening van fytoproducten als alternatief voor grondwater;

- o extra opslagcapaciteit (loods, silo) voor bewaring van geogste producten in afwachting van hun verkoop tot een investeringsbedrag van 100.000 euro;
- o inrichten en uitrusten van bestaande opslagruimtes met het oog op een kwaliteitsvolle bewaring van geogste producten;
- o GPS-sturing voor landbouwdoeleinden;
- o erosieploeg;
- o wegreinigers zoals een veegmachine of een wegschaaf;
- o veldreinigingsmaterieel mits voldoende specifiek;
- o materieel voor het mechanisch afdekken van silo's en duurzaam afdekkingsmateriaal;
- o aanpassing lagedrukbandensysteem;
- o aanpassing multifunctionele tafeliniger.

Landbouwers die de teelt van suikerbieten vermeld hebben op hun verzamelaanvraag van 2007 hebben toegang tot de maatregel indien ze investeringen uitvoeren die subsidiabel zijn en voldoen aan de algemene voorwaarden voor het verkrijgen van VLIF-steun. In het kader van de maatregel worden twee voorwaarden tijdelijk versoepeld. Het minimum subsidiabel investeringsbedrag wordt verminderd tot 3.000 euro en het bijhouden van bedrijfseconomische boekhouding wordt slechts geëist wanneer het steunbedrag minstens 3.000 euro bedraagt. De steun heeft uitsluitend de vorm van een kapitaalpremie. Die wordt na controle in één keer uitbetaald. De betalingen gebeuren op vaste tijdstippen. De procedure voor het aanvragen van steun is de gebruikelijke d.w.z. dat de geplande investeringen aangemeld worden met een aanvraag om tussenkomst van het VLIF 1ste luik en dat vervolgens een (gedocumenteerde) aanvraag om tussenkomst van het VLIF 2de luik ingediend wordt.

Naast de tijdelijk verhoogde steunintensiteit voor een limitatieve lijst van investeringen bestaat het voordeel voor de suikerbietentelers er in dat de steun altijd de vorm heeft van kapitaalpremie, de betaling in één keer gebeurt, de versnelde afhandeling, de verlaging van het minimum vereiste investeringsbedrag en de selectieve vrijstelling van het bijhouden van bedrijfseconomische boekhouding.

2.5.3 Aanpassingen regelgeving land- en tuinbouwcoöperaties

Voor de land- en tuinbouwcoöperaties bleef de regelgeving in 2008 ongewijzigd.

Een uitzondering geldt echter voor de aanvraagprocedure waar de coöperaties gebonden zijn aan dezelfde inhoudelijke en lay-out veranderingen van de aanvraagformulieren als de producenten.

2.5.4 Aanpassingen regelgeving agrovoeding

De regelgeving bleef in 2008 ongewijzigd. Wel werd begin 2008 een eerste oproep agrovoeding gelanceerd via de publicatie van omzendbrief 45 in het Belgisch Staatsblad.

2.5.5 Aanpassingen regelgeving omkadering

De regelgeving m.b.t. de steunverlening aan investeringen in de omkaderingssector, op basis van oproepen, werd goedgekeurd in 2007. Er werden nog geen aanpassingen doorgevoerd, te meer dat het een kaderregeling betreft.

Een tweede oproep werd georganiseerd door middel van omzendbrief 47. Alle praktijkcentra, vermeld in het ministerieel besluit van 15 oktober 2007, kwamen in aanmerking voor steun.

3. Het VLIF financieel in 2008

3.1 Begroting

De begroting 2008 van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds beliep initieel 56 miljoen euro, zowel voor de ontvangsten als voor de uitgaven.

De vastleggingsmachtiging bedroeg 52,243 miljoen euro en er kon waarborg toegekend worden voor maximaal 40 miljoen euro (cfr. art. 129 van het decreet van 21 december 2007 houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008, B.S. 05/12/2008).

De uitgaven worden gedekt door een dotatie van 53,986 miljoen euro uit de begroting van de Vlaamse overheid en door de eigen inkomsten (zoals waarborgbijdragen) die echter zeer beperkt zijn.

Bij de begrotingscontrole werd de vastleggingsmachtiging opgetrokken tot 53,111 miljoen euro (door indexatie) en de dotatie steeg naar 54,686 miljoen euro. Het totaal van de VLIF-begroting werd aangepast tot 58,075 miljoen euro, zowel voor de ontvangsten als voor de uitgaven, mede omdat het overgedragen saldo 2007 en het over te dragen saldo 2008 verhoogden van 1,704 naar 3,709 miljoen euro (cfr. art. 70 van het decreet van 21 november 2008 houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2008).

In de loop van 2008 zijn er vervolgens nog kredietherverdelingen geweest:

- ten gunste van de vastleggingsmachtiging en de dotatie van het VLIF: 100.000 euro uit het Limburgfonds (B.A. CB0129B);
- ten gunste van de vastleggingsmachtiging van het VLIF: 13,825 miljoen euro uit het provisioneel vastleggingskrediet ter compensatie van geannuleerde openstaande verplichtingen (BA CB0137B).

Tabel 3.1 geeft dan ook de uiteindelijke machtiging en beschikbare middelen 2008 weer. Het betreft telkens de Vlaamse cofinanciering van de VLIF-steun. De EU-medefinanciering wordt geregeld via het hiertoe opgericht Betaalorgaan binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij (zie verder).

Tabel 3.1 Begroting 2008 van het VLIF (x 1.000 euro) (finale cijfers)

<i>1. Vastleggingsmachtiging (B.A. KE99.31C)</i>	<i>Bedrag (x 1.000 euro)</i>
Totaal	67.036
Producenten : rentesubsidies	38.266
Producenten : kapitaalpremies	20.241
Producenten : waarborgen	2.329
Startsteun samenwerkingsgroeperingen	18
Agrovoeding	3822
Omkadering	2.360
<i>2. Inkomsten</i>	<i>Bedrag (x 1.000 euro)</i>
Totaal	59.375
Dotatie van de Vlaamse Gemeenschap (B.A. KE41.41C)	55.986
Terugbetalingen door begunstigden (terugvorderingen)	250
Waarborgbijdragen	30
Saldo 2007	3.109
<i>3. Uitgaven</i>	<i>Bedrag (x 1.000 euro)</i>
Totaal	59.375
Land- en tuinbouwers: rentesubsidies	26.527
Land- en tuinbouwers: kapitaalpremies	24.500
Land- en tuinbouwers: waarborgen	2.329
Startsteun samenwerkingsgroeperingen	10
Agrovoeding	100
Omkadering	2.200
Over te dragen saldo	3.709

3.2 Organisatie

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds is een Vlaamse openbare instelling (VOI) van het type A met eigen rechtspersoonlijkheid. Het werd opgericht bij artikel 12 van het decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994 (B.S. 29/12/1993) om, ten gevolge van de regionalisering van het Landbouwinvesteringsfonds krachtens de bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur, deze bevoegdheden in het Vlaams Gewest verder te zetten.

Dit betekent dat er geen eigen bestuursorganen zijn, noch een eigen vermogen of personeel. De werkmiddelen (materieel, gebouwen, personeel,...) worden ter beschikking gesteld door de administratieve diensten van de Vlaamse overheid. Het VLIF wordt beheerd in de afdeling Structuur en Investerings van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Naast een hoofddienst in Brussel, is er ook per provincie een buitendienst met één of twee ingenieurs en een aantal deskundigen (dossierbehandelaars), waarvan het aantal evenredig is met het aantal te behandelen aanvragen.

Het VLIF krijgt als VOI-A een dotatie uit de uitgavenbegroting van de Vlaamse overheid en is dan ook opgenomen in het centraal thesauriebeheer, het Centraal Financieringsorgaan (CFO), waarbij het VLIF een eigen financiële rekening heeft. De zuiver boekhoudkundige operaties (budgettaire vastleggingen en betalingen) worden uitgevoerd door een rekenplichtige bij de afdeling Managementondersteunende Diensten (MOD) van het departement Landbouw en Visserij.

Het VLIF verleent investerings- en vestigingssteun aan land- en tuinbouwers of hun coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening in de vorm van rentesubsidie en/of kapitaalpremie en eventueel een aanvullende waarborg op gesubsidieerde kredieten. Daarnaast wordt ook investeringssteun (kapitaalpremies) verleend aan de agrovoedingssector en de omkaderingssector (praktijkcentra en vergelijkbare instellingen).

Naast VLIF-steun (Vlaamse middelen) is er Europese medefinanciering voor de 4 steunmaatregelen opgenomen in het Vlaams Plattelandsontwikkelingsplan 2007-2013 (PDPO II) in uitvoering van de Verordening nr. 1698/2005 (Verordening 1698/2005 van de Raad van 20 september 2005 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het ELFPO (Europees Publicatieblad L 277 van 21 oktober 2005) waarvoor er in 2008 Europese medefinanciering (30%) was vanwege het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO):

- aan producenten: steun aan vestiging van jonge landbouwers, steun aan investeringen en steun aan verbredingsinvesteringen (diversificatie); de EU-cofinanciering is vervat in het toegekende steunvolume;
- aan agrovoedingsbedrijven.

De steun voor de voornoemde maatregelen wordt uitbetaald via het Betaalorgaan bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij op volgende wijze:

- het VLIF betaalt de Vlaamse cofinanciering aan het Betaalorgaan;
- het Betaalorgaan prefinanciert de EU-medefinanciering en betaalt de volledige steun uit aan de begunstigde (kredietinstelling als het gaat om een rentesubsidie / land- of tuinbouwer of agrovoedingsbedrijf als het een kapitaalpremie betreft) zoals geïdentificeerd in de iden-

tificatiedatabank van het Agentschap voor Landbouw en Visserij (landbouwnummer en rekeningnummer);

- het Betaalorgaan recupereert de EU-medefinanciering bij het ELFPO.

Daarnaast is er nog een beperkt steunvolume zonder EU-medefinanciering, zoals rentesubsidie boven het EU-plafond voor vestiging (voor dossiers ingediend tot en met 2007), steun aan landbouwers- en tuinderscoöperaties (rentesubsidie en kapitaalpremies), aanvullende VLIF-waarborg, steun aan de omkaderingssector, Daarvoor betaalt het VLIF zelf de volledige steun (= 100 % Vlaams) uit aan de begunstigden of de erkende kredietinstellingen.

Procedure voor toekenning en uitbetaling van VLIF-steun aan producenten en hun coöperaties
De steunaanvragen worden bij het VLIF ingediend in Brussel, hetzij door de erkende kredietinstellingen als er geleend wordt om de verrichting te financieren, hetzij door de begunstigde zelf als alles gefinancierd wordt met eigen middelen. Na een kort nazicht op volledigheid van de aanvraag (onder meer bedrijfsgegevens en bijlagen), wordt de aanvraag geregistreerd met toekenning van een dossiernummer. Dit wordt meegedeeld aan de betreffende kredietinstelling en de aanvrager.

De aanvraag wordt doorgestuurd naar de provinciale VLIF-buitendienst. Een dossierbehandelaar bezoekt vervolgens het bedrijf om de aanvraag technisch en financieel-economisch te onderzoeken. Hierbij wordt het dossier vervolledigd met de nodige documenten (zoals bedrijfsbegroting, technisch verslag) om te komen tot een voorstel van tussenkomst volgens de geldende VLIF-regelgeving.

Nadat de ingenieur het volledig samengesteld dossier en het voorstel van tussenkomst conform met de regelgeving en procedures bevonden heeft, wordt dit naar de VLIF-hoofddienst in Brussel gestuurd. Hier wordt het dossier nogmaals nagekeken op een correcte en uniforme toepassing van de regelgeving over heel Vlaanderen. Eventueel wordt het dossier teruggestuurd naar de buitendiensten voor aanvulling en/of verbetering.

In Brussel wordt het voorstel van tussenkomst door de bevoegde minister of gedelegeerde ondertekend voor goedkeuring. De toegekende steun wordt voor budgettaire vastlegging naar de VLIF-rekenplichtige gestuurd. Na bevestiging hiervan wordt de VLIF-beslissing meegedeeld aan de begunstigde land- of tuinbouwer, de kredietinstelling en de VLIF-buitendienst.

Zodra de kredietinstelling de VLIF-beslissing heeft ontvangen, kan ze de rentesubsidie opvragen bij het begin van het kwartaal waarin de jaarvervaldag van het krediet valt door middel van opvragingslijsten volgens het type van rentesubsidie.

In de VLIF-hoofddienst worden deze lijsten gecontroleerd, meer bepaald of de berekening van de steun overeenkomt met de toegekende steun (gesubsidieerd bedrag, duurtijd, ...). Afwijkingen worden aan de kredietinstelling gemeld met het verzoek om een regularisatie op te nemen in de volgende opvragingslijst.

Aan het einde van het kwartaal wordt er per type rentesubsidie een betalingsopdracht opgemaakt voor de VLIF-rekenplichtige die het Vlaamse deel van de steun gegroepeerd overschrijft naar het Betaalorgaan dat vervolgens de volledige steun betaalt aan de respectievelijke kredietinstellingen.

Voor de rentesubsidies zonder EU-medefinanciering (zie hiervoor) betaalt de VLIF-rekenplichtige zelf de steun uit aan de respectievelijke kredietinstellingen.

Vanaf het 1e kwartaal 2008 gebeuren de opvragingen door de banken elektronisch (via een gegevensuitwisseling via internet, of voor banken met een klein aantal dossiers door middel van een Excelbestand dat wordt ingelezen). Deze bestanden worden door de computer vergeleken met wat kan opgevraagd worden volgens de betreffende VLIF-toekenning van steun in de VLIF-databank. Correct bevonden opvragingen worden door het systeem vrijgegeven voor betaling, in tegenstelling tot de vastgestelde afwijkingen die aan de bank worden teruggestuurd.

Om de toegekende kapitaalpremies voor uitbetaling vrij te geven, stuurt de VLIF-buitendienst, zodra deze de VLIF-beslissing heeft ontvangen en na controle van de facturen en vaststelling van het definitief investeringsbedrag, een daartoe geëigend document naar de VLIF-hoofddienst. Eventueel moet dus eerst een herziening van de steun worden doorgevoerd.

Hierdoor kan de premie opgenomen worden in een betalingslijst samen met alle premies die daartoe in de goede status staan voor de betaling van de eerste helft van de premie (of volledig als die minder dan 1000 euro bedraagt).

Deze lijst wordt aan de VLIF-rekenplichtige bezorgd voor een gegroepede betaling aan het Betaalorgaan van het Vlaamse deel van de premies. Deze instantie betaalt vervolgens de volledige premies (Vlaams en Europees gedeelte samen) aan de respectievelijke land- en tuinbouwers.

Als een bedrijf gedwongen stopgezet wordt na kredietopzegging, kan de kredietinstelling de uitbetaling van de toegekende aanvullende VLIF-waarborg opvragen na de realisatie van de eigen zekerheden ingebracht door de kredietnemer.

Na juridisch advies over de uitwinningprocedure en de aanwending van de gerecupereerde sommen, legt het VLIF een betalingsnota met bijhorend besluit aan de minister voor ter goedkeuring van de uit te betalen waarborg.

Dit is de basis van de betalingsopdracht naar de VLIF-rekenplichtige voor uitbetaling van de waarborg aan de betreffende kredietinstelling.

Procedure voor toekenning en uitbetaling van steun aan de agrovoedingssector

De steunmaatregel wordt georganiseerd via oproepen. De steunaanvragen worden, als gevolg van een oproep, bij het VLIF ingediend in Brussel waar ze worden geregistreerd met de toekenning van een dossiernummer en het versturen van een ontvangstbevestiging aan de betrokkene.

De dossiers worden vervolgens in Brussel inhoudelijk geanalyseerd tegen de achtergrond van de vereisten, voorwaarden en modaliteiten die vervat zijn in de geldende regelgeving en de omzendbrief over de betreffende oproep. Bijkomende vragen of onderzoeksdaden kunnen worden gesteld.

De bevindingen van het onderzoek worden genoteerd op controlefiches per bedrijf. Vervolgens worden de resultaten van de dossierbehandeling samengevat in een nota met voorstellen tot steunverlening per bedrijf die voor akkoord aan de bevoegde minister wordt voorgelegd. Ze hebben betrekking op zowel de VLIF-steun als op de Europese cofinanciering.

Na goedkeuring/ondertekening door de minister wordt de toegekende VLIF-steun voor budgettaire vastlegging naar de VLIF-rekenplichtige gestuurd. Na bevestiging hiervan wordt de VLIF-beslissing schriftelijk meegedeeld aan de begunstigde met eventuele aanduiding en motivatie van de niet weerhouden investeringen.

De betrokkene wordt gevraagd om, na gehele of gedeeltelijke uitvoering van het project, een aanvraag tot uitbetaling van de toegekende steun in te dienen.

Deze aanvragen tot uitbetaling van de toegekende steun komen centraal toe in Brussel waar ze na verificatie op volledigheid worden doorgestuurd naar de provinciale VLIF-buitendiensten, samen met de oorspronkelijke aanvraagdOCUMENTEN en de controlefiche uit de eerste dossier-behandelingsfase.

De VLIF-buitendienst voert de nodige controles uit, in het bijzonder het nakijken van de facturen en betalingsbewijzen, gevolgd door een bezoek ter plaatse voor een visuele eindcontrole. De VLIF-buitendienst stelt een eindcontroleverslag op met de bevindingen. Het eindcontroleverslag wordt doorgestuurd naar Brussel.

De hoofddienst in Brussel geeft, op basis van het eindcontroleverslag, de VLIF-rekenplichtige, en ook het Betaalorgaan in geval van Europese cofinanciering, de opdracht over te gaan tot het uitbetalen van de overeenkomstige steun. De steun wordt uitbetaald in maximaal twee schijven.

Procedure voor toekenning en uitbetaling van steun aan de omkaderingssector

De procedures verlopen analoog aan de procedures bij agrovoeding, met uitzondering van de controles op het gebied van de uitbetaling van de steun. De administratieve eindcontrole gebeurt door de hoofddienst in Brussel (facturen en betalingsbewijzen) in samenwerking met de VLIF-buitendiensten. De visuele eindcontrole, inclusief de opmaak van de technische beschrijving, wordt uitgevoerd door de VLIF-buitendiensten.

3.3 Toegekende steun (= budgettaire vastlegging)

In dit hoofdstuk worden enkel bedragen gegeven voor de verschillende steunvormen zoals die budgettair werden ingeschreven. Voor de meer inhoudelijke gegevens over de toegekende VLIF-steun wordt verwezen naar hoofdstuk 5 van dit activiteitenverslag.

In totaal werd er 89,826 miljoen euro VLIF-steun (Vlaams en Europees) toegekend in 2008. Vanaf 2005 wordt enkel het Vlaams deel van de steun aan land- en tuinbouwers (vestiging en investeringen) budgettair vastgelegd aangezien het VLIF de Europese medefinanciering bij elke betaling toch niet zelf betaalt. Enkel het Vlaams deel wordt aan het Betaalorgaan betaald. Deze instantie betaalt vervolgens de totale steun (Vlaams deel + Europese medefinanciering) uit aan de begunstigde kredietinstelling (rentesubsidie) of aanvrager (kapitaalpremies).

In 2008 werd aldus 67,033 miljoen euro Vlaamse middelen budgettair vastgelegd op de vastleggingsmachtiging van 67,036 miljoen euro.

De steun uitgesplitst per doelgroep is weergegeven in tabel 3.2.

Tabel 3.2 Verdeling van de totaal toegekende en Vlaamse vastgelegde steun (euro) volgens doelgroep

<i>Doelgroep</i>	<i>Totaal toegekende steun (euro)</i>	<i>Vastgelegde steun (Vlaams) (euro)</i>
Land- en tuinbouwers (producenten)	76.362.912,79	55.208.357,01
Coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening	5.643.907,50	5.643.907,50
Agrovoeding	5.459.691,23	3.821.783,86
Omkadering	2.359.270,00	2.359.270,00
Totaal	89.825.781,52	67.033.318,37

Het VLIF gebruikte in 2008 dus de volledige vastleggingsmachtiging. Deze bedragen omvatten de 150 dossiers die eind 2007 bleven liggen voor budgettaire vastlegging begin 2008 bij gebrek aan machtiging 2007.

Daarenboven waren er nog een 800-tal afgewerkte dossiers, voor een budgettaire vastlegging van ongeveer 15,135 miljoen euro, die niet meer konden worden vastgelegd in 2008 bij gebrek aan vastleggingsmachtiging.

3.3.1 Toegekende steun aan producenten en hun coöperaties

Rentesubsidies

Een rentesubsidie wordt toegekend voor een bepaalde duur (5 à 15 jaar) afhankelijk van de looptijd van het betreffende krediet en/of de aard van de investering. Het Vlaams deel van de toegekende steun wordt budgettair vastgelegd in het jaar van beslissing om gedurende verschillende jaren, degressief naarmate het kredietsaldo daalt, te worden uitbetaald.

De rentesubsidies worden opgesplitst in de volgende categorieën:

- met 30 % ELFPO-medefinanciering op de werkelijke uitbetalingen (25 % of 50 % EU-medefinanciering op betalingen t.e.m. 2006 (= PDPO I). Op betalingen vanaf 2007 geldt een EU-medefinanciering van 30 % voor de 3 VLIF-maatregelen).
 - o CI: vestigingssteun (As 1 in het PDPO II: maatregel 112A);
 - o C: investeringen (As 1 in het PDPO II: maatregel 121A);
 - o CD: diversificatie (verbreding) (As 3 in het PDPO II: maatregel 311A).
- louter regionale rentesubsidie (REG) zonder ELFPO-medefinanciering: aan coöperaties en aan niet-EU-gecofinancierde schijven bij vestigingsdossiers ingediend vóór 2008.

In 2008 werden voor deze categorieën voor dossiers van land- en tuinbouwers en hun coöperaties in totaal 38,266 miljoen euro rentesubsidie (=Vlaams) vastgelegd zoals weergegeven in tabel 3.3.

Tabel 3.3 Rentesubsidie (euro) verdeeld volgens categorieën

<i>Categorie</i>	<i>Rentsubsidie (euro)</i>	<i>Voor herzieningen (euro)</i>
Vestigingen (CI)	2.337.458,80	56.304,34
Investerings	26.636.557,85	495.023,77
Diversificatie (CD)	1.476.662,08	153.432,66
Regionale steun (REG)	1.932.776,59	41.643,61
Regionale steun (REG-coöp.)	5.135.795,81	-
Totaal	37.519.251,13	746.404,38

Kapitaalpremies

Er worden 3 types kapitaalpremies toegekend door het VLIF:

- vestigingspremie van 50 % op de eerste schijf van 50.000 euro vestigingskosten;
- investeringspremie, hetzij bij autofinanciering 10 %, 20 %, 30 % of 40 % op de subsidiabele investering, hetzij bij financiering met krediet aanvullend bij de rentesubsidie om te komen tot een steunvolume van 10 %, 20 %, 30 % of 40 % van de subsidiabele investering;
- diversificatiepremie op bepaalde types investeringen (op dezelfde wijze berekend als de investeringspremies).

In 2008 werd in totaal 20,241 miljoen euro (Vlaams) vastgelegd voor kapitaalpremies zoals weergegeven in tabel 3.4.

<i>Type kapitaalpremie</i>	<i>Bedrag (euro)</i>	<i>Voor herziening (euro)</i>
Vestigingspremies	3.295.489,57	53.595,93
Investeringspremies (producenten)	14.272.181,27	679.303,56
Investeringspremies (coöperaties)	508.111,69	15.247,59
Diversificatiepremies	1.337.765,78	78.819,44
Totaal	19.413.548,31	826.966,52

Startpremie aan samenwerkingsverbanden

In 2008 werd er voor 1 dossier 17.107,23 euro steun toegekend voor een groepering van boomkwekers voor gezamenlijke internationale promotie en export van hun producten.

Waarborgen

In 2008 werd in totaal 2.328.986,94 euro VLIF-waarborg vastgelegd voor uitbetaling van de aanvullende waarborg voor 9 bedrijven die hun activiteit gedwongen hebben stopgezet na opzegging van de kredieten wegens oplopende achterstanden, nl. 6 tuinbouw- en 3 landbouw-bedrijven (zie ook Uitbetalingen onder punt 3.5.1.).

3.3.2 Toegekende steun aan de agrovoedingssector

Door de verruiming van de VLIF-doelgroepen (cfr. art. 55 van het programmadecreet 2005) kent het VLIF ook kapitaalpremies toe aan agrovoedingsbedrijven, meestal als Vlaamse cofinanciering binnen de steunmaatregelen van het PDPO II (2007-2013).

In 2008 werd, volgend op de oproep begin 2008 (omzendbrief 45), 5.459.691,23 euro steun toegekend aan 54 goedgekeurde investeringsprojecten vanuit de agrovoedingssector. De steun vertegenwoordigt 10% van het aanvaarde investeringsbedrag. 3.821.783,86 euro wordt gefinancierd vanuit het VLIF, 1.637.907,37 euro vanuit het ELFPO.

De oproep 2008 stond in het teken van energie- en milieu-investeringen. De 54 goedgekeurde investeringsprojecten maken deel uit van de verwerkingssectoren aardappelen, granen, groenten en fruit, mout, vlees, zaaizaden en zuivel.

3.3.3 Toegekende steun aan de omkaderingssector

Door de verruiming van de VLIF-doelgroepen (cfr. art. 55 van het programmadecreet 2005) kent het VLIF ook kapitaalpremies toe aan de omkadering van de land- en tuinbouw, in casu praktijkcentra en vergelijkbare instellingen. Feitelijk werd hiermee de steunverlening aan investeringen van deze doelgroep ingekapseld binnen het VLIF, waar ze voorheen met een specifiek begrotingsartikel werden bediend.

In 2008 werd, volgend op de oproep eind 2007 (omzendbrief 44), 2.359.270 euro steun toegekend aan 11 investeringsdossiers.

Eind 2008 werd een nieuwe oproep gelanceerd. De ingediende dossiers, naar aanleiding van deze nieuwe oproep, worden behandeld en budgettair vastgelegd in 2009.

3.4 Financiële middelen

3.4.1 Overdracht saldo 2007

De VLIF-rekening vertoonde op 31/12/2007 een creditsaldo van 2.485.012,30 euro.

3.4.2 Dotatie van de Vlaamse overheid

Van de toegekende dotatie (55,986 miljoen euro) ontving het VLIF 50,986 miljoen euro in 2008, in schijven vrijgegeven in toepassing van het ministerieel besluit van 28 januari 2008 en de wijziging van 28 november 2008. De overige 5 miljoen euro volgde begin 2009.

3.4.3 Geïnde waarborgbijdragen

Als het VLIF aanvullende waarborg verleent, dan dient een bijdrage betaald te worden die als volgt wordt berekend:

- 0,35 % op de toegekende waarborg;
- 0,015 % op de toegekende waarborg per jaar duurtijd van deze waarborg.

Voor een duurtijd van 10 jaar betekent dit bijvoorbeeld in totaal 0,5 % op de toegekende waarborg.

In 2008 ontving het VLIF 34.594,61 euro aan waarborgbijdragen voor 30 dossiers (met waarborgtoekenning in 2007 en 2008).

3.4.4 Terugbetalingen van teveel uitbetaalde rentesubsidie en premies

Bij een stopzetting van de steun of na een herziening van de initieel toegekende steun, bijvoorbeeld als gevolg van een interne of externe controle (audit) wordt het teveel uitbetaalde bedrag teruggevorderd. Rentesubsidies worden meestal onmiddellijk rechtgezet bij de betaling zelf of verrekend bij een volgende opvraging door de banken zodat er hiervoor geen echte geldstroom is.

Dit neemt niet weg dat er toch nog beperkte effectieve terugstortingen worden verricht door kredietinstellingen. Terugvorderingen van kapitaalpremieën geven wel aanleiding tot effectieve terugstortingen door de land- of tuinbouwers zelf.

Net zoals de betalingen met EU-medefinanciering worden uitgevoerd door het Betaalorgaan, worden ook de terugvorderingen teruggestort via het Betaalorgaan, dat dan het Vlaams deel van de ontvangen sommen doorstort naar het VLIF.

In 2008 ontving het VLIF aldus in totaal 185.288,65 euro (Vlaams deel) na terugbetaling van ten onrechte uitbetaalde steun voor 160 dossiers.

3.4.5 Terugvorderingen van uitbetaalde VLIF-waarborg

De aan de erkende kredietinstellingen uitbetaalde VLIF-waarborg na liquidatie en uitwinning van het bedrijf worden teruggevorderd bij de initiële kredietnemers. Hiertoe worden de dossiers doorgestuurd naar de centrale invorderingscel (CIC) van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap die alle mogelijke wettelijke middelen ter beschikking heeft om de betreffende som in te vorderen, uiteraard nadat er enkele aanmaningen zijn geweest. Deze instantie kan ook betalingsregelingen toestaan, met medeweten van het VLIF.

De uiteindelijk toch ontvangen sommen zijn zeer beperkt aangezien het per definitie onvermogen schuldenaars zijn ten gevolge van de gedwongen stopzetting van hun land- of tuinbouwactiviteit en uitwinning van hun bedrijf. Deze terugvorderingen worden dan door de CIC doorgestort aan het VLIF.

Het VLIF heeft in 2008 aldus 15.636,10 euro ontvangen voor een 10-tal zaken waarvoor al enkele jaren regelmatig iets wordt terugbetaald door de betrokkenen (in 2008 zijn er daar een 5-tal bijgekomen), terwijl het VLIF sinds zijn ontstaan in 1993 voor 98 gevallen in totaal 12.364.737,02 euro waarborg uitbetaalde.

3.5 Uitbetaalde VLIF-steun

In dit hoofdstuk worden enkel bedragen gegeven voor de verschillende steunvormen zoals die budgettair werden ingeschreven.

De totale uitbetalingen aan steun in 2008 bedroegen 75,133 miljoen euro, waarvan 55,651 miljoen euro ten laste van de VLIF-begroting (Vlaams aandeel). De verdeling is weergegeven in tabel 3.5.

Tabel 3.5 Verdeling van de totale uitbetaalde steun in 2008

<i>Land- en tuinbouwers en hun coöperaties</i>	<i>Totaal steunvolume (euro)</i>	<i>Vlaamse cofinanciering (euro)</i>
Rentesubsidies	35.292.495,12	26.227.006,02
Kapitaalpremies	35.431.961,91	25.016.003,39
Waarborg	2.328.986,94	2.328.986,94
Startsteun groeperingen	8.553,63	8.553,63
Agrovoedingssector	-	-
Omkadering van land- en tuinbouw	2.070.724,14	2.070.724,14
Eindtotaal	75.132.721,74	55.651.274,12

Het betreft dus alleen het Vlaams aandeel van de steun, dat door het VLIF zelf wordt betaald, aangezien het Europees deel (ELFPO-medefinanciering) wordt geregeld via het Betaalorgaan (zie hoger).

3.5.1 Uitbetaalde VLIF-steun aan land- en tuinbouwers en hun coöperaties

Rentesubsidies

Het VLIF betaalde in 2008 in totaal 26.227.006,02 euro rentesubsidie uit (= Vlaams gedeelte), verdeeld over de 4 steuncategorieën als volgt:

- vestigingssteun (CI): 2.620.050,68 euro;
- investeringssteun (C): 18.280.366,64 euro;
- diversificatiesteun (CD): 252.390,57 euro;
- louter regionale steun (REG): 5.074.198,13 euro.

Het betreft dus jaarlijkse betalingen als gevolg van beslissingen die kunnen teruggaan tot maximaal 15 jaar geleden (dus sinds de start van het VLIF in 1993).

Kapitaalpremies

Het VLIF betaalde in 2008 in totaal 25.016.003,39 euro kapitaalpremies uit (= Vlaams deel). De verdeling is weergegeven in tabel 3.6.

Tabel 3.6 Verdeling van de uitbetaalde kapitaalpremies (euro) in 2008 volgens type premie

<i>Vestigingspremie</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Uitbetaald (euro)</i>
Gehele of gedeeltelijke financiering met krediet	453	4.808.252,05
Volledig gefinancierd met eigen middelen	20	181.720,00
Totaal	473	4.989.972,05
<i>Investeringspremie</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Uitbetaald (euro)</i>
Gehele of gedeeltelijke financiering met krediet	3475	13.680.820,07
Volledig gefinancierd met eigen middelen	2088	5.183.673,72
Totaal	5563	18.864.493,79
<i>Diversificatiepremie</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Uitbetaald (euro)</i>
Gehele of gedeeltelijke financiering met krediet	174	916.045,82
Volledig gefinancierd met eigen middelen	79	245.491,73
Totaal	253	1.161.537,55

Waarborg

De in 2008 vastgelegde VLIF-waarborg werd ook in 2008 uitbetaald, nl. 2.328.986,94 euro. Dit bedrag bestond uit 1.780.303,09 euro kapitaal en 548.683,85 euro intresten en kosten.

De waarborguitkeringen in 2008 hadden betrekking op 9 bedrijven in staat van onvermogen, waarvan 6 tuinbouw- en 3 landbouwbedrijven. Zij hadden samen 19 VLIF-dossiers waarvoor het VLIF initieel in totaal 2.546.922,38 euro waarborg had toegekend.

Startpremie aan samenwerkingsverbanden

Voor het dossier waarvoor in 2008 een premie van 17.107,23 euro werd toegekend, is de eerste schijf van 8.553,63 euro (= 50%) onmiddellijk uitbetaald in 2008.

3.5.2 Uitbetaalde VLIF-steun aan de agrovoedingssector

In 2008 werd geen steun uitbetaald aan agrovoedingsbedrijven. Immers, de eerste oproep agrovoeding binnen het PDPO II vond plaats in 2008 en had betrekking op projecten die nog moesten starten. De eerste uitbetalingen van de in 2008 goedgekeurde projecten zijn voorzien voor 2009.

3.5.3 Uitbetaalde VLIF-steun aan de omkaderingssector

In 2008 werd er in totaal 2.070.724,14 euro betaald aan praktijkcentra en vergelijkbare instellingen, waarvan

- 74.062,50 euro voor 1 aanvraag daterend van 2003;
- 780.655,80 euro voor 1 aanvraag uit 2005 waarvoor de steun werd toegekend in 2005;
- 372.811,72 euro voor 3 aanvragen uit 2006 waarvoor de steun toegekend werd in 2006;
- 843.194,12 euro voor 11 aanvragen uit 2007 waarvoor de steun toegekend werd in 2008.

De betaling van deze premies gebeurt na controle op de gesubsidieerde verrichting(en). De betaling wordt gespreid over maximum 4 schijven.

4. Ingediende aanvragen voor VLIF-steun

Een aanvraag voor VLIF-steun kan alleen gedaan worden voor investeringen die nog niet uitgevoerd zijn. Bij retroactief subsidiëren van investeringen is het niet evident het aanmoedigend effect van de steunmaatregelen aan te tonen, zelfs bij een "open end"-regelgeving zoals die van het VLIF. In die context moet de steun aangevraagd worden vooraleer de uitvoering van het voorgenomen investeringsproject van start gaat. Dit gebeurt met een "aanvraag om tussenkomst 1e luik". Pas nadat het VLIF kennis genomen heeft van de investeringen en een subsidiedossier geopend werd, kunnen de investeringen van start gaan. Op het tijdstip van de aanvraag 1ste luik is het investeringsproject definitief en mag er nog minimaal van afgeweken worden. In een periode van maximaal 6 maanden die hierop volgt moet het dossier verder aangevuld en gedocumenteerd worden met een "aanvraag om tussenkomst 2e luik" waarbij er tevens duidelijkheid komt over de financiering van het project. Indien dit niet tijdig of onvoldoende gebeurt, of wanneer een administratief onderzoek uitwijst dat de aanvraag niet gegrond is, wordt die niet verder onderzocht of als niet ontvankelijk gerangschikt. In 2008 drong die maatregel zich op voor ongeveer 12 % van de aanvragen om steun.

Onderstaande gegevens over aangevraagde steun hebben betrekking op dossiers waar in het kalenderjaar 2008 een aanvraag om tussenkomst 2e luik ingediend werd. Belangrijk gegeven m.b.t. onderstaand cijfermateriaal betreft de bepalingen in de VLIF-regelgeving over het aantal aanvaardbare aanvragen per jaar. Vóór 1 september 2007 kon een onbeperkt aantal aanvragen om steun ingediend worden. Vanaf 1 september 2007 tot 31 december 2008 kon nog maar één aanvraag per kalenderjaar ingediend worden. Vanaf 1 januari 2009 konden twee aanvragen per jaar ingeleid worden. Dit betekent dat 2008 een jaar was waarin slechts één aanvraag (per aanvrager) kon ingeleid worden.

Waar op basis van bovenvermelde bedenkingen en de opkomende economische crisis verwacht kon worden dat 2008 een zwak jaar qua aantal aanvragen zou zijn, is dit toch niet het geval. In 2008 werden finaal nog 3.980 aanvragen om steun geregistreerd ten opzichte van 3.214 aanvragen in 2007. Dit is wel aanzienlijk minder dan de 5.237 aanvragen in 2006.

De 3.980 nieuwe dossiers kunnen opgedeeld worden in 3.926 dossiers van land- en tuinbouwproducenten, 34 dossiers van coöperatieve vennootschappen voor verwerking, afzet en dienstverlening en 20 dossiers betrekking hebbend op overbruggingskredieten die door de banken verleend werden aan veehouders die in financiële problemen kwamen door de blauwtongepidemie.

De evolutie van het aantal ingediende dossiers over de jaren wordt besproken in hoofdstuk 6.

Het totale voorziene investeringsvolume voor die 3.980 dossiers bedraagt 674 miljoen euro, waarvan 35,3 miljoen euro voor de coöperatieve vennootschappen en 0,6 miljoen euro voor de blauwtongdossiers. In 2007 was dit 451 miljoen euro (voor 3.214 dossiers), waarvan 33,4 miljoen euro voor de coöperatieve vennootschappen (voor 37 dossiers).

4.1 Dossiers land- en tuinbouwers

De 3.920 dossiers van de land- en tuinbouwproducenten hebben voor 72 % betrekking op de landbouwsector en voor 28 % op de tuinbouwsector. Op het gebied van investeringsbedrag is de verhouding tussen land- en tuinbouw als volgt: 64% voor de landbouwsector en 36% voor de tuinbouwsector.

Tabel 4.1a, 4.1b en figuur 4.1 geven een overzicht van het aantal ingediende dossiers en de voorziene investeringsbedragen per provincie.

West-Vlaanderen is de belangrijkste provincie, zowel inzake aantal dossiers als totale voorziene investeringskost. In Antwerpen zijn de totale voorziene investeringskosten in de tuinbouwsector wel hoger dan in West-Vlaanderen.

De jongste jaren is er een opmerkelijke toename van het gemiddeld investeringsbedrag per aanvraag. Voor 2008 ligt de verklaring gedeeltelijk bij de gewijzigde procedure nl. de verplichting om alle investeringen te bundelen in één aanvraag. Waar het gemiddelde voorziene investeringsbedrag per dossier in 2006 nog 110.000 euro bedroeg, zowel voor landbouw als voor tuinbouw, blijft dit bedrag in 2007 constant voor landbouw maar stijgt het naar 180.000 euro per aanvraag vanuit de tuinbouw. Het optrekken van het maximum subsidiabel bedrag voor aanvragen vanaf 2007, de schaalvergroting en de omschakeling naar warmtekrachtkoppeling (WKK) zijn hieraan niet vreemd. Die ontwikkeling zet zich voort in 2008. Voor dat jaar bedraagt de gemiddelde voorziene investeringkost per dossier 145.000 euro in de landbouw en 207.000 euro in de tuinbouw. Vergeleken met 2007 betekent dit een stijging met 32 % in de landbouw en 15 % in de tuinbouw.

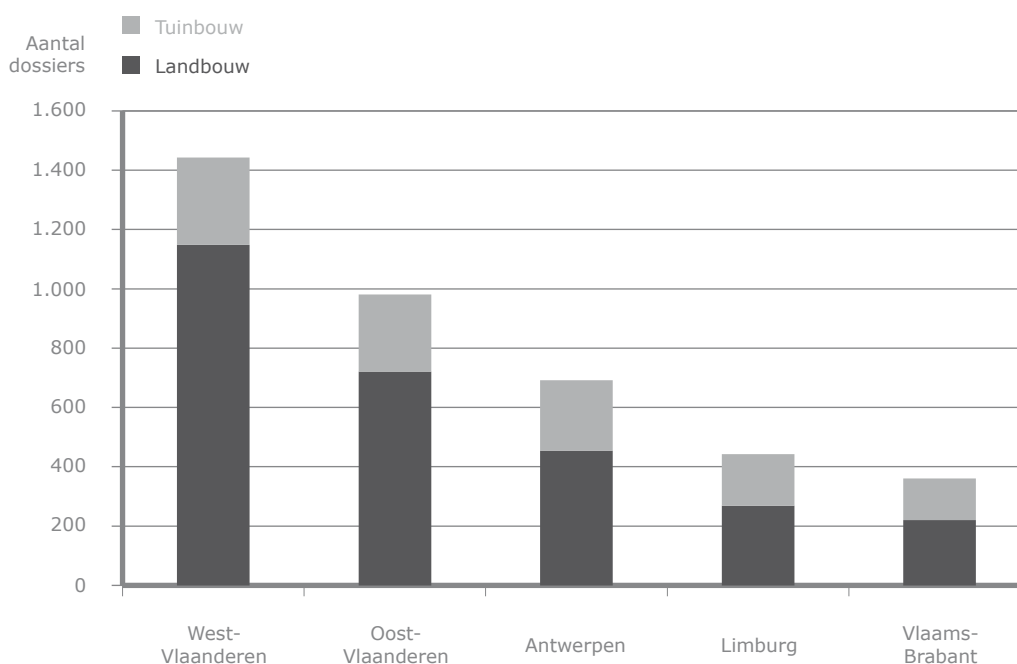
Tabel 4.1a Aantal ingediende dossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Dossiers landbouw</i>	<i>Dossiers tuinbouw</i>	<i>Totaal aantal ingediende dossiers</i>
West-Vlaanderen	1.149	294	1443
Oost-Vlaanderen	721	260	981
Antwerpen	455	237	692
Limburg	269	174	443
Vlaams-Brabant	221	140	361
Vlaanderen	2815	1105	3920

Tabel 4.1b Voorziene investeringskosten (euro) per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Landbouw (euro)</i>	<i>Tuinbouw (euro)</i>	<i>Totaal voorziene investeringskost (euro)</i>
West-Vlaanderen	171.008.499	56.843.048	227.851.547
Oost-Vlaanderen	97.143.300	41.189.476	138.332.776
Antwerpen	74.611.798	92.853.642	167.465.441
Limburg	39.741.182	24.656.638	64.397.820
Vlaams-Brabant	26.775.873	13.117.052	39.892.926
Vlaanderen	409.280.652	228.659.856	637.940.509

Figuur 4.1 Aantal ingediende dossiers in land- en tuinbouw per provincie



4.1.1 Overzicht: vestigingssteun versus investeringssteun en steun voor diversificatie

Indeling per maatregel

De aanvragen kunnen niet alleen opgesplitst worden naargelang de aard van het bedrijf maar ook volgens de aard van de steunmaatregel waaronder ze zich rangschikken d.w.z. aanvragen om steun aan de eerste vestiging, aanvragen om steun aan investeringen op land- en tuinbouwbedrijven en aanvragen om steun voor investeringen gericht op het uitoefenen van

niet-landbouwactiviteiten (diversificatie). In 2007 werden 225 aanvragen ingediend voor vestigingssteun, 3.588 aanvragen voor investeringssteun en 363 aanvragen voor diversificatiesteun (zie tabel 4.2a). Vóór 2007 werden aanvragen om steun voor investeringen in niet-landbouwactiviteiten evenzeer gerangschikt als aanvragen om investeringssteun op land- en tuinbouwbedrijven. Dossiers waarvoor de steun verleend werd vanaf 2007 werden, rekening houdend met een in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling gemaakte opdeling in assen, onderverdeeld in drie categorieën (vestiging, investeringen, diversificatie).

In één dossier kunnen verschillende types van steun gecombineerd voorkomen wat verklaart dat de som van de aanvragen per categorie groter is dan het aantal dossiers.

Tabel 4.2a Aantal ingediende dossiers per maatregel en financieringswijze in 2007

<i>Aantal dossiers</i>	<i>Vestiging</i>	<i>Investering</i>	<i>Verbreding</i>
Met banklening	215	2.771	316
Met eigen middelen	10	817	47
Totaal aantal dossiers	225	3.588	363

Tabel 4.2b Voorziene bedrijfsuitgaven (euro) per maatregel en financieringswijze in 2007

<i>Voorziene kosten (euro)</i>	<i>Vestiging</i>	<i>Investering</i>	<i>Verbreding</i>
Met banklening	47.618.528	504.984.923	37.240.043
Met eigen middelen	1.172.063	43.740.429	3.184.523
Totaal voorziene kosten	48.790.591	548.725.352	40.424.566

Uit de cijfers blijkt dat het aantal aanvragen om vestigingssteun in 2008 opnieuw een normaal peil bereikt heeft. Na de boom van 2006 met 429 aanvragen was er de sterke terugval naar amper 135 aanvragen in 2007. In 2008 waren er opnieuw 225 aanvragen om vestigingssteun wat volledig in de lijn ligt van het aantal dat mag verwacht worden rekening houdend met de opvolgingsproblematiek. De aanvragen om vestigingssteun werden op 10 dossiers na allemaal ingediend door de banken. Vestigingskosten worden quasi altijd geheel of gedeeltelijk gefinancierd met krediet mede door het feit dat voor het verkrijgen van vestigingssteun bij meer dan 50.000 euro vestigingskosten financiering met krediet vereist wordt.

De aanvragen om investeringssteun werden voor 23 % ingediend door de landbouwer zelf, waarbij de voorziene investeringen volledig met eigen middelen gefinancierd worden. Meestal gaat het om kleinere investeringen. Het minimum vereist investeringsbedrag voor het verkrijgen van VLIF-steun bedraagt 15.000 euro, ongeacht de wijze waarop de investeringen

gefinancierd worden. De 817 betrokken dossiers voor investeringen die volledig gefinancierd worden met eigen middelen vertegenwoordigen slechts 8% van de totale voorziene investeringskosten (548,8 miljoen euro).

De aanvragen om diversificatiesteun werden voor 13 % ingediend door de land- of tuinbouwer zelf. Het betrof hier ook gemiddeld kleinere investeringen die slechts 8 % vertegenwoordigen van de voorziene kosten voor diversificatie.

De gemiddelde voorziene kost per dossier bedraagt 152.933 euro voor gangbare investeringen, 111.362 euro voor een investering gericht op diversificatie en loopt op tot 216.847 euro voor een vestiging. Vergeleken met 2007 is dit een verhoging voor alle maatregelen. Toen bedroegen de gemiddelde voorziene bedragen 125.242euro voor een aanvraag om investeringssteun, 91.908 euro voor een aanvraag om diversificatiesteun en 210.018 euro voor een aanvraag om vestigingssteun.

Indeling per bank

Tabel 4.3 rangschikt het aantal ingediende aanvragen om steun naargelang de financiering (eigen middelen of krediet) en binnen de dossiers met krediet wordt verder gerangschikt per bank. Het totale kredietvolume bedraagt 523 miljoen euro. De top drie van de belangrijkste kredietinstellingen voor het VLIF (KBC, Landbouwkrediet en Fortis) blijft ongewijzigd. Wanneer vergeleken wordt met 2007 blijkt eveneens dat het aandeel van KBC in het geheel van de kredietverlening aan investeringen en vestigingen met VLIF-steun gestegen is tot ruim 60 % tegenover ongeveer 57 % in 2007. Regionaal en naargelang de subsector zijn er nog belangrijke verschillen. In de tuinbouw in Antwerpen is KBC nog sterker aanwezig dan gemiddeld en in de landbouw in West-Vlaanderen is het relatief belang van Fortis bijna het dubbele van het gemiddeld aandeel in Vlaanderen.

Tabel 4.3 Aantal ingediende dossiers per kredietinstelling

<i>Kredietinstelling</i>	<i>Aantal investeringen</i>	<i>Aantal verbreding</i>	<i>Aantal vestigingen</i>	<i>Totaal aantal</i>
Eigen middelen	817	47	10	874
KBC bank	1.642	190	127	1.959
Landbouwkrediet	548	60	43	651
Fortis bank	319	40	34	393
ING België	106	15	7	128
Rabobank Nederland	4	-	-	4
CNH Financial Services	80	-	-	80
DEXIA bank	17	2	1	20
Centea	27	3	2	32
AXA bank	18	2	1	21
Triodos bank	2	1	-	3
Delta Lloyd bank	3	2	-	5
CBC Banque	3	-	-	3
Beroepskrediet	2	-	-	2
Record bank	-	1	-	1
Totaal	3.588	363	225	4.176

Tabel 4.4 Voorziene bedrijfsuitgaven (euro) en kredietvolume (euro) per maatregel en per kredietinstelling

<i>Kredietinstelling</i>	<i>Bedrijfsuitgaven diversificatie (euro)</i>	<i>Bedrijfsuitgaven investeringen (euro)</i>	<i>Bedrijfsuitgaven vestigingen (euro)</i>	<i>Totale bedrijfsuitgaven (euro)</i>	<i>Totaal kredietvolume (euro)</i>
Eigen middelen	3.184.523	43.740.429	1.172.063	48.097.015	-
KBC bank	25.310.267	304.349.873	28.103.795	357.763.935	317.454.871
Landbouwkrediet	5.918.081	104.783.458	9.101.247	119.802.787	109.664.597
Fortis bank	3.566.493	50.322.760	7.835.891	61.725.144	54.121.109
ING België	1.876.076	22.729.140	1.910.662	26.515.879	22.409.606
Rabobank Nederland	-	7.374.370	-	7.374.370	5.309.000
CNH Financial Services	-	5.485.369	-	5.485.369	3.964.811
DEXIA bank	169.611	2.829.978	80.000	3.079.589	2.838.688
Centea	137.806	2.274.736	456.932	2.869.474	2.650.558
AXA bank	66.070	2.394.943	130.000	2.591.013	2.201.620
Triodos bank	17.000	925.591	-	942.591	956.866
Delta Lloyd bank	117.396	782.685	-	900.081	817.500
CBC Banque	-	636.020	-	636.020	577.000
Beroepskrediet	-	96.000	-	96.000	138.000
Record bank	61.243	-	-	61.243	62.000
Totaal	40.424.566	548.725.352	48.790.591	637.940.509	523.166.226

In tabel 4.5 wordt een overzicht gegeven van de vestigingsdossiers per provincie. Hieruit blijkt dat West-Vlaanderen niet alleen koploper is wat het aantal vestigingsdossiers betreft nl. 37 % van het totale aantal, maar dat de vestigingskosten er gemiddeld ook het hoogst zijn wat uiteraard samenhangt met de omvang van de bedrijven maar ook verband houdt met een andere benadering van de financiering van de vestiging waarbij meer dan elders gestreefd wordt naar optimalisatie van de mogelijkheden op vestigingssteun.

Tabel 4.5 Overzicht van het aantal ingediende vestigingsdossiers en voorziene vestigingskosten (euro) in land- en tuinbouw per provincie

<i>Aantal ingediende vestigingsdossiers</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	76	8	84
Oost-Vlaanderen	53	8	61
Antwerpen	34	9	43
Limburg	18	5	23
Vlaams-Brabant	9	5	14
Vlaanderen	190	35	225
<i>Voorziene kosten (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	19.221.185	1.404.995	20.626.180
Oost-Vlaanderen	12.216.239	1.420.750	13.636.989
Antwerpen	6.578.521	809.750	7.388.271
Limburg	3.468.855	1.080.986	4.549.841
Vlaams-Brabant	1.729.019	860.290	2.589.309
Vlaanderen	43.213.819	5.576.772	48.790.591

In tabel 4.6 wordt een overzicht gegeven van de investeringsdossiers per provincie. Aangezien 92% van de dossiers zich rangschikken als investeringsdossier, zijn de sectorale en provinciale spreiding evenals de globale trend gelijklopend met die voor het geheel van de dossiers (tabel 4.1).

Tabel 4.6 Overzicht van het aantal ingediende investeringsdossiers en voorziene vestigingskosten (euro) in land- en tuinbouw per provincie

<i>Aantal ingediende investeringsdossiers</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	1.033	285	1.318
Oost-Vlaanderen	652	239	891
Antwerpen	402	228	630
Limburg	245	167	412
Vlaams-Brabant	204	133	337
Vlaanderen	2.536	1.052	3.588
<i>Voorziene kosten (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	141.319.628	51.900.116	193.219.744
Oost-Vlaanderen	79.458.668	37.780.554	117.239.222
Antwerpen	61.059.965	91.568.543	152.628.508
Limburg	31.132.056	21.622.782	52.754.838
Vlaams-Brabant	22.401.409	10.481.631	32.883.041
Vlaanderen	335.371.726	213.353.626	548.725.352

Vergeleken met 2007 is er op twee uitzonderingen na gemiddeld voor alle provincies zowel voor landbouw als voor tuinbouw een stijging van het aantal dossiers en van het investeringsbedrag. Enkel voor de tuinbouw in Antwerpen en Vlaams-Brabant wordt afgeweken van de algemene trend. In Antwerpen is er sprake van een status quo na de forse stijging in 2007. In Vlaams-Brabant is er een daling maar hier spelen de kleine aantallen. Enkele grote investeringen in 2007 hebben het gemiddeld bedrag in dat jaar opgedreven.

Overzicht dossiers diversificatie

In tabel 4.7 wordt per provincie een overzicht gegeven van de ingediende dossiers met investeringen gericht op diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten op het bedrijf. Onder diversificatie worden volgende activiteiten gerangschikt:

- commercialisatie van hoeveproducten;
- hoevertoerisme en het openstellen van het bedrijf voor dagrecreatie;
- productie van hernieuwbare brandstoffen;
- uitvoeren van landschapsbeheer;
- activiteiten als zorgboerderij.

Investerings die gericht zijn op de aanmaak zelf van hoeveproducten worden hieronder niet meer gerangschikt vanaf 2007. Die worden aanzien als "gewone" investeringen op landbouw-bedrijven. Bij vergelijkingen met cijfers over aanvragen tot 2006 moet hiermee rekening gehouden worden.

Dossiers met diversificatie-investeringen zijn gemiddeld kleinere dossiers dan die voor een gangbare bedrijfsinvestering of een vestiging. Inzake diversificatie is de provincie West-Vlaanderen het best vertegenwoordigd met 134 dossiers (o.m. hoevetoerisme) op een totaal van 363.

Wat betreft de voorziene investeringskosten betreft is er een sterke toename vastgesteld in vergelijking met 2007. Het investeringbedrag is in 2008 opgelopen tot 40,4 miljoen euro tegenover amper 18,1 miljoen euro in 2007. Diversificatie is meer dan ooit tevoren een verhaal van hernieuwbare energie en zonne-energie in het bijzonder. Hier is er een explosieve toename geweest van het aantal aanvragen om steun.

Tabel 4.7: Overzicht van het aantal ingediende dossiers diversificatie en voorziene investeringsbedragen (euro) in land- en tuinbouw per provincie

<i>Aantal ingediende investeringsdossiers</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	109	25	134
Oost-Vlaanderen	73	34	107
Antwerpen	48	5	53
Limburg	25	7	32
Vlaams-Brabant	24	13	37
Vlaanderen	279	84	363
<i>Voorziene kosten (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
West-Vlaanderen	10.467.686	3.537.937	14.005.623
Oost-Vlaanderen	5.468.392	1.988.172	7.456.564
Antwerpen	6.973.312	475.350	7.448.662
Limburg	5.140.271	1.952.869	7.093.141
Vlaams-Brabant	2.645.445	1.775.130	4.420.576
Vlaanderen	30.695.107	9.729.458	40.424.566

4.1.2 Indeling volgens aantal verrichtingen

In deze rubriek worden de verschillende verrichtingen waarvoor het VLIF steun verleent nader geanalyseerd. Per dossier kan voor verschillende types van uitgaven (investeringen / verrichtingen) steun aangevraagd worden. De types investeringen/verrichtingen worden gegroepeerd in zes categorieën naargelang de aard van de investering:

- eerste vestiging;
- aankoop bedrijfsgebouwen, woning, grond;
- bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen;
- andere bedrijfsverbeteringen;
- materieel, vee en aanplantingen;
- diversificatie naar niet-landbouwactiviteiten

De tabellen 4.8 en 4.9 geven een overzicht van het aantal verrichtingen en de voorziene uitgaven per categorie. Binnen één dossier kunnen verschillende verrichtingen gelijktijdig voorkomen.

Wanneer de situatie voor Vlaanderen bekeken wordt, dan komen investeringen die zich rangschikken als 'materieel, vee en aanplantingen' het vaakst voor nl. 36 % van het totale aantal verrichtingen. Investeringen die gerangschikt worden in de rubriek 'bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen' vertegenwoordigen 35 % van het totale aantal en 'andere bedrijfsverbeteringen' zijn goed voor 16 %.

De categorie 'eerste vestiging' komt vooral voor in de landbouwsector. Overnames van bedrijven komt in de tuinbouwsector minder voor. De vestiging gebeurt in de tuinbouwsector vaker via creatie van een nieuw bedrijf waardoor de investeringen zich rangschikken in de categorie 'bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen' en 'materieel, vee en aanplantingen'.

Investeringen in de categorie 'aankoop bedrijfsgebouwen, woning, grond' zijn met 78 % van de verrichtingen hoofdzakelijk een landbouwaangelegenheid.

Tabel 4.8 Overzicht van het aantal ingediende verrichtingen per categorie

<i>Verrichting</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Eerste installatie	215	43	258
Aankoop hoeve	217	60	277
Verbreiding	287	86	373
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	1.644	803	2.447
Materieel, vee en aanplantingen	1.689	839	2.528
Andere bedrijfsverbeteringen	822	319	1.141
<i>Totaal</i>	<i>4.874</i>	<i>2.150</i>	<i>7.024</i>

Tabel 4.9 Overzicht van de voorziene bedrijfsuitgaven (euro) per categorie

<i>Bedrijfsuitgave (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Eerste installatie	43.483.215	5.576.772	49.059.987
Aankoop hoeve	30.848.804	11.755.186	42.603.990
Verbreding	30.695.107	9.729.458	40.424.566
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	211.653.519	157.111.337	368.764.855
Materieel, vee en aanplantingen	74.873.705	33.969.733	108.843.439
Andere bedrijfsverbeteringen	17.726.302	10.517.370	28.243.672
Totaal	409.280.652	228.659.856	637.940.509

De verrichtingen kunnen ook ingedeeld worden op basis van de voornaamste doelstelling die nagestreefd wordt bij het uitvoeren ervan. Voor het overgrote deel van de investeringen is die doelstelling louter economisch. Met bepaalde investeringen wordt een specifieke doelstelling nagestreefd verband houdend met de evolutie naar een meer duurzame land- en tuinbouw. Een aantal van die investeringen moeten bovendien in het kader van andere regelgevingen (milieu, dierenwelzijn) verplicht uitgevoerd worden en genieten in die context van een verhoogde steun. Volgende categorieën worden onderscheiden:

- milieu-investeringen;
- investeringen ter bevordering van de diversificatie naar niet landbouwactiviteiten;
- investeringen ter bevordering van het dierenwelzijn;
- investeringen in de biologische landbouw;
- sociale instellingen;
- overige investeringen.

De tabellen 4.10 en 4.11 geven een overzicht van het aantal verrichtingen en de voorziene investeringsbedragen per doelgroep. Binnen één dossier kunnen verschillende verrichtingen gelijktijdig voorkomen.

Het overgrote deel van de verrichtingen nl. 84 % rangschikt zich in de rubriek 'overige investeringen' d.w.z. waar de voornaamste doelstelling economisch is wat niet betekent dat er in tweede of derde orde geen milieudoelstelling of een doelstelling inzake dierenwelzijn kan aanwezig zijn. Een nieuwe zeugenstal met groepshuisvesting rangschikt zich in deze categorie. Groepshuisvesting plaatsen in een bestaande stal wordt gerangschikt als investering in dierenwelzijn.

Bijna 14 % van de verrichtingen hebben betrekking op milieu-investeringen. Hieronder rangschikken zich ondermeer investeringen in ammoniakemissiearme stallen waardoor het relatief belang van milieu-investeringen, betrokken op de geïnvesteerde bedragen, oploopt tot bijna 18

% van het totaal. De investeringen die zeer specifiek zijn voor diversificatie vertegenwoordigen 6,4 % van het aantal verrichtingen en 6,9 % van het investeringsbedrag. Voor investeringen in dierenwelzijn gaat het respectievelijk om 0,8 % en 0,5 %. Investeringsbedragen in biologische landbouw en door sociale instellingen zijn in het geheel van VLIF-werking quasi verwaarloosbaar.

Tabel 4.10 Overzicht van het aantal verrichtingen per doelgroep

<i>Categorie</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Milieu	711	249	960
Diversificatie	357	96	453
Dierenwelzijn	51	3	54
Biologische teelt	5	1	6
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	1	1	2
Overige	3.749	1.800	5.549
Totaal	4.874	2.150	7.024

Tabel 4.11 Overzicht van de voorziene bedrijfsuitgaven (euro) per doelgroep

<i>Categorie</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Milieu	94.620.675	18.364.508	112.985.182
Diversificatie	33.609.665	10.147.114	43.756.779
Dierenwelzijn	3.420.766	66.742	3.487.508
Biologische teelt	554.638	5.000	559.638
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	50.000	50.000	100.000
Overige	277.024.909	200.026.493	477.051.402
Totaal	409.280.652	228.659.856	637.940.509

4.1.2.1 Overzicht van de ingediende investeringstypes

In tabel 4.12 wordt een overzicht gegeven van de verschillende investeringstypes waarvoor steun werd aangevraagd. Naast het type van investering wordt ook de categorie en de doelgroep vermeld, samen met aantal verrichtingen en de voorziene kosten.

De tabel geeft een vrij gedetailleerd beeld van het aantal aanvragen om VLIF-steun ingedeeld naar de aard van de verrichting (7.014 verrichtingen) en met opgave van de voorziene investeringskosten (totaal van 637,94 miljoen euro). De registratie van een investering betekent niet dat er automatisch ook steun verleend wordt. Bepaalde types van investeringen uit onderstaande tabel zijn subsidiabel onder voorwaarden zoals het bouwen van een vleesveestal. Tal van andere zijn zelfs nooit subsidiabel zoals de tweede fase van een overname, overname tweede bedrijf, de aankoop van grond en een woning, verbouwen van niet emissiearme varkens- en pluimveestallen, tweedehands materieel en tweedehandse uitrusting, aankoop dieren, productierechten, mestbewerking, mestopslag, boorput en grondverbetering. In de mate dat die verrichtingen onderdeel vormen van een ruimer investeringsproject worden ze ook geregistreerd.

Het overgrote deel van de verrichtingen en investeringsbedragen betreft zeer traditionele zaken als de overname, de aankoop van de hoeve, de aankoop van machines, het bouwen en inrichten van melkvee- en varkensstallen, het bouwen van een loods of silo, het bouwen en inrichten van serres...

De cijfers zijn nog vatbaar voor wijziging naarmate de dossierbehandeling vordert en de juiste aard van de investering duidelijk wordt. Een investering die aangemeld wordt als rundveestal kan bij afhandeling gesplitst worden in een investering in de melkveehouderij en een investering in de vleesveehouderij.

De gedetailleerde opsplitsing vindt zijn oorsprong in een nood aan statistisch materieel en inzicht in de ontwikkelingen inzake investeringen, het gebruik van verschillende steunintensiteiten naargelang de aard van de verrichting of om een aantal investeringen extra te ondersteunen.

Tabel 4.12 Overzicht van de verschillende investeringstype, categorie, doelgroep, aantal dossiers en voorziene kost (euro) waarvoor steun werd aangevraagd.

<i>Eerste installatie (overige)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Aankoop materieel bij 1e vestiging	26	1.143.423
Aankoop vee bij 1e vestiging	6	318.506
Overname 2e fase	2	244.396
Overname 2e fase na 1/1/2008	1	25.000
Overname aandelen vestiging	19	3.493.274
Overname bij vestiging	204	43.835.387

<i>Aankoop hoeve (overige)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Aankoop gebouwen (in gebruik)	104	20.689.113
Aankoop gebouwen (installatie)	13	3.045.419
Aankoop gebouwen (niet in gebruik)	27	7.990.665
Aankoop grond (in gebruik)	60	4.782.870
Aankoop grond (niet in gebruik)	23	2.636.179
Bouwen of aankoop woning	45	3.085.038
Verbetering woning	5	374.706
<i>Verbreding (diversificatie)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Detailverkoop (gebouwen)	17	750.402
Detailverkoop (materieel)	15	262.172
Educatief toegankelijk maken van het bedrijf (gebouwen)	16	1.468.055
Educatief toegankelijk maken van het bedrijf (materieel)	1	3.236
Energieproductie: andere grondstoffen	2	82.000
Energieproductie: verbranding	1	22.000
Energieproductie: vergisting	1	3.000.000
Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers	307	34.216.622
Inrichting van bedrijfsruimten voor zorgvragers	2	275.000
Machines landschapsbeheer	6	121.078
Ombouwen landbouwmachines	1	4.000
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (gebouwen)	4	220.000

<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (milieu)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
AEA-biggenstal	39	7.770.020
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	20	14.906.857
AEA-kraamstal	21	4.017.140
AEA-legkippenstal met volière- of grondhuisvesting	6	2.503.910
AEA-moederdierenstal	2	910.000
AEA-poeljenstal	1	413.603
AEA-vleesvarkensstal	110	36.694.429
AEA-zeugenstal	48	18.715.095
Brijvoeding	2	25.046
Energiebesparing: eerste energiescherm	70	4.558.767
Energiebesparing: stalisolatie	4	64.332
Energiebesparing: warmte- buffer of rookgascondensor	30	6.308.075
Gasverwarmingsinstallatie	10	842.767
Geur- en stofbestrijding	4	259.832
Rookgasreiniging	3	74.269
Verwarming op biobrandstoffen	15	1.990.407
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (dierenwelzijn)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Groepshuisvesting kalveren	2	70.585
Herinrichten legkippenstal met verrijkte kooien	1	684.380
Herinrichten legkippenstal met volière- of grondhuisvesting	3	1.005.000
Herinrichten zeugenstallen met groepshuisvesting	9	481.704
Verbeteren stalklimaat	39	1.245.840

<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (diversificatie)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Hoeveproducten andere vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	7	273.527
Hoevevlees (gebouwen)	2	153.000
Hoevevlees vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	5	340.652
Hoevezuivel vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	15	1.194.673
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (biologische landbouw)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Biologische melkveehouderij	3	198.138
Biologische pluimveehouderij	2	11.500
Biologische schapen/geitenhouderij	1	350.000
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (sociale instellingen)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Investerings voor Sociale Instellingen (onroerend goed)	1	50.000

<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (overige)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Bewaar- en machineloods	542	54.367.699
Bijzondere dierlijke productie	2	66.000
Bijzondere plantaardige productie	2	167.490
Bouw/Inrichten kleinveestallen	5	881.382
Bouw/Inrichten paardenstallen	8	1.803.488
Bouw/Inrichting pluimveestal	6	468.763
Bouwen frigo	99	7.813.438
Bouwen/Inrichten jongveestal (melkvee)	130	8.402.913
Bouwen/Inrichten jongveestal (vleesvee)	29	1.750.657
Bouwen/Inrichten kampernoeliekwekerij	8	1.884.733
Bouwen/Inrichten kweekvarkensstal	9	941.853
Bouwen/Inrichten melkveestal	326	45.188.661
Bouwen/Inrichten serre	227	50.076.835
Bouwen/Inrichten vleesvarkensstal	10	1.177.108
Bouwen/Inrichten vleesveestal	35	3.961.000
Bouwen/Inrichten witloofloods	11	2.087.730
Bouwen-Inrichten melkstal/melkinstallatie/voederautomaat	133	14.378.546
Melkinstallatie	168	8.382.572
Plastiek tunnels	21	801.110
Tweedehandse vaste uitrusting	7	93.706

Vaste uitrusting gebouwen	86	4.410.828
Vernieuwing daken van hoeven met cultuurhistorisch karakter	7	232.863
Voorzieningen voor personeel (gebouwen)	47	1.654.044
WKK-installatie op gas of biobrandstof	54	51.657.893
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (milieu)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Geavanceerde spuitmachines	6	502.459
Machines voor directinzaai	2	24.248
Mechanische onkruidbestrijding	27	193.074
Mestinjectie	1	16.000
Waterbehandeling	9	386.980
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (diversificatie)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Hoeveproducten andere (materieel)	1	10.400
Hoeveproducten andere vanaf 1/1/2007 (materieel)	15	291.027
Hoevevlees (materieel)	1	50.000
Hoevevlees vanaf 1/1/2007 (materieel)	4	82.850
Hoevezuivel vanaf 1/1/2007 (materieel)	22	543.433
Maal- en menginstallatie	8	392.653

<i>Materiaal, vee en aanplantingen (milieu)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Geavanceerde spuitmachines	6	502.459
Machines voor directinzaai	2	24.248
Mechanische onkruidbestrijding	27	193.074
Mestinjectie	1	16.000
Waterbehandeling	9	386.980
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (diversificatie)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Hoeveproducten andere (materieel)	1	10.400
Hoeveproducten andere vanaf 1/1/2007 (materieel)	15	291.027
Hoevevlees (materieel)	1	50.000
Hoevevlees vanaf 1/1/2007 (materieel)	4	82.850
Hoevezuivel vanaf 1/1/2007 (materieel)	22	543.433
Maal- en menginstallatie	8	392.653
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (sociale instellingen)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Investerings voor Sociale Instellingen (roerend goed)	1	50.000
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (overige)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
aankoop dieren	6	301.000
Aankoop duurzame planten	8	378.859
Aankoop productierechten	18	1.706.893
Buitenberekening en-fertigatie	14	200.803
Gangbare pitfruitvariëteiten	76	1.578.386
Kersen, pruimen, druiven, ...	10	143.248
Klein materieel	2	11.700

Machines en materieel	2.207	98.761.867
Nieuwe fruitvariëteiten	39	1.370.651
Oogstprotectie fruit	10	327.945
Overname tweede bedrijf na 1/1/2007	3	813.980
Tweedehands materieel	16	415.486
Vogelschrikapparatuur	11	215.271
Voorzieningen voor personeel (materieel)	11	74.227
<i>Andere bedrijfsverbeteringen (milieu)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Afbreken serres in combinatie met nieuwbouw	1	3.500
Energiebesparing: kasomhulling	7	299.179
Kadaveropslag	7	81.127
Mestbew./verw.systemen	1	3.300
Mestopslagplaats	22	411.337
Opvang/hergebruik beregeningswater	7	524.240
Rationeel afvalbeheer	4	12.727
Sleufsilos	227	6.842.027
Waterreservoir	207	2.845.100
Waterzuiveringsinstallatie	47	785.337
<i>Andere bedrijfsverbeteringen (overige)</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene kosten (euro)</i>
Boorput	5	50.725
Erf- en andere verharding	477	8.958.854
Grondverbetering	3	172.483
Robotisering	19	2.364.448
Terreinuitrusting	104	4.843.789
Verbetering bedrijfshygiëne	3	45.500

4.1.2.2 Aantal en omvang van de kosten voor investeringen met betrekking tot een aantal actuele thema's

Het overzicht van de ingediende aanvragen om steun op basis van de aard (vestiging, aankoop hoeve, bouwen bedrijfsgebouwen, andere verbeteringen, materieel en vee en diversificatie) of de nagestreefde doelstellingen, verschaft onvoldoende relevant inzicht in de investeringsactiviteit met betrekking tot een aantal actuele thema's.

Navolgend wordt voor een aantal actuele en maatschappelijk relevante investeringen een beeld gegeven van de investeringsactiviteit aan de hand van een aantal samengebrachte cijfers inzake aantal dossiers en investeringsbedragen.

De cijfers moeten met enige voorzichtigheid beoordeeld worden. Het betreft aangemelde investeringsprojecten met opgave van de geraamde uitgaven. Ze worden niet noodzakelijk allemaal uitgevoerd en de opgegeven investeringsbedragen zijn vaak ramingen.

Het overzicht beperkt zich tot investeringen die sterk in de belangstelling staan omdat ze verband houden met actuele noden in de sector of interesse genieten van de maatschappij.

Ammoniakemissiearme stallen

Na de invoering van de steunmaatregel voor ammoniakemissiearme stallen nam, aansluitend bij een wijziging van het Vlareem in 2004, het aantal aanvragen om steun voor dit type van investering een hoge vlucht, mede door de aanvankelijk zeer aantrekkelijke steunintensiteit. In 2005 werden 503 aanvragen om steun ingeleid.

Anticiperend op een verwachte daling van de steunintensiteit werden begin 2006 nog veel aanvragen ingeleid maar na de vermindering van de steunintensiteit vanaf 10 maart 2006 was er een terugval van het aantal aanvragen. Finaal werden er in 2006 toch nog 278 aanvragen om steun ingediend.

In 2007 daalde het aantal aanvragen naar 140. Hiermee was een investering van 41,4 miljoen euro gemoeid d.w.z. dat een gemiddelde aanvraag betrekking had op een investering van 295.714 euro. Dat het gemiddeld gesubsidieerd bedrag (cfr. hoofdstuk 5) lager is, wordt verklaard door het feit dat niet alle stallen gesubsidieerd worden; dat gesubsidieerd wordt op basis van normbedragen en dat een investering die aanvankelijk als één verrichting geregistreerd wordt bij afhandeling uiteenvalt in twee verrichtingen.

In 2008 is er een toename tot 247 aanvragen om steun voor ammoniakemissiearme stallen. Hiermee is een investering van 85,93 miljoen euro gemoeid d.w.z. dat een gemiddelde aanvraag slaat op een investering van 347.895 euro. In 238 gevallen betrof het varkensstallen voor een bedrag van 82,10 miljoen euro. In 9 gevallen betrof het pluimveestallen (legkippen en poeljen) voor een geraamde investering van 3,83 miljoen euro.

Biologische landbouw

De investeringen die zeer specifiek verbonden zijn met de toepassing van de biologische productiemethode blijven zeer beperkt ondanks de hoge steunintensiteit (40 %). In 2008 werden slechts 6 aanvragen ingediend voor investeringsbedrag van 559.638 euro.

Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers

Wat diversificatie naar niet landbouwactiviteiten betreft zien we dat de fotovoltaïsche cellen en zonneboilers duidelijk in de lift zitten, ook al benadert het VLIF deze investering in functie van de eigen energiebehoefte van het bedrijf. De steunintensiteit voor die investeringen bedraagt 30 % wat maakt dat het, in combinatie met de groenestroomcertificaten, op tal van bedrijven een lucratieve investering is. Van amper 45 aanvragen in 2006 ging het naar 149 aanvragen

in 2007 en 307 aanvragen in 2008. Het geïnvesteerd bedrag evolueerde van 4,45 miljoen euro in 2006 naar 16,3 miljoen euro in 2007 en 34,2 miljoen euro in 2008. In dat laatste jaar gaat het gemiddeld om 111.455 euro per verrichting.

Wateropslag, waterzuivering, hergebruik water

Opvang, gebruik en hergebruik van water vormt een belangrijk aandachtspunt op vele bedrijven. De investeringen die te maken hebben met water zijn talrijk en genieten veel aandacht in het investeringsbeleid. In 2008 werden 270 aanvragen geregistreerd waar water een centraal element was voor een investering voor een totaal bedrag van 4,54 miljoen euro. In vergelijking met 2007 is dit een stijging voor het aantal aanvragen met 59 % en voor het totale investeringsbedrag met 50%. Ingedeeld volgens de aard van de investeringen geeft dit:

- opvang van regenwater (in bassins, citernes, ...): 207 aanvragen voor een investeringsvolume van 2.845.100 euro;
- opvang en hergebruik van beregeningswater: 7 aanvragen voor een investeringsvolume van 524.240 euro;
- waterzuiveringsinstallaties: 47 aanvragen voor een investeringsvolume van 785.337 euro;
- waterbehandeling: 9 aanvragen voor een investeringsvolume van 386.980 euro.

Energiebesparing

Energiebesparing wordt sterk aangemoedigd met verhoogde steun. In 2008 werden m.b.t. dit type van investeringen 111 aanvragen (stijging met 11 % ten opzichte van 2007) geregistreerd voor een investeringsvolume van 11,23 miljoen euro (stijging met 28 % ten opzichte van 2007). Het betreft quasi integraal investeringen in (eerste) energieschermen, warmtebuffers of rookgascondensators, stalisolatie en kasomhulling.

WKK-installaties

Geconfronteerd met de stijgende energieprijzen, de verminderde interesse van externe kapitaalverstrekkers (energie-installatiebedrijven) m.b.t. de financiering van WKK-installaties op tuinbouwbedrijven en de ruime mogelijkheden op investeringssteun en andere vormen van steun (WKK-certificaten), heeft een aantal tuinders geopteerd voor een investering in een WKK-installatie in eigen beheer. Nadat er in 2006 al 21 aanvragen om steun ingediend werden was er in 2007 al een belangrijke toename. In dat jaar waren er 36 aanvragen voor een totale investering van 34,5 miljoen euro. In 2008 nam het aantal aanvragen sterk toe. In dat jaar werden 54 aanvragen om steun geregistreerd voor een totale investering van 51,7 miljoen euro. De gemiddelde investeringskost per WKK-installatie bedraagt in 2008 zodoende ruim 956.000 euro. De budgettaire impact nam danige proporties aan dat een ingrijpen zich opdroeg. Voor aanvragen vanaf 27 juni 2008 bedraagt de steunintensiteit 30 % in plaats van 40 %. Met de opbrengsten uit warmtekrachtcertificaten en de uit verkoop van elektriciteit is de terugverdientijd van dergelijke investering relatief kort.

Bij de vaststelling (cfr. hoofdstuk 5) dat einde 2008 van al die aanvragen om steun voor WKK's (periode 2006-2008) hooguit een kwart inmiddels gesubsidieerd werd, is het duidelijk dat 2009 en 2010 op dit vlak nog zeer zwaar zullen zijn voor het VLIF.

4.1.2.3 Meest voorkomende verrichtingen per provincie

In tabel 4.13 worden per provincie de tien meest voorkomende types investeringen voor 2008 in de landbouwsector weergegeven. Machines en materieel staan afgetekend op de eerste plaats met 1.570 aanvragen. Dit komt ongeveer overeen met 1/3 van alle verrichtingen in de landbouwsector (4.874 verrichtingen).

De ammoniakemissiearme stallen ontbreken in de lijst omdat ze geïnventariseerd worden per diersoort (zeugen, vleesvarkens, biggen; legkippen...) en zodoende minder doorwegen op de aantallen. Globaal bekeken horen ze met 243 dossiers zeker thuis in de top 10.

De nieuwkomers in 2008 zijn:

- waterreservoir:
- bouwen/inrichten melkveestal en jongveestal.

Overname tweede fase is uit de top 10 verdwenen aangezien er vanaf 1 januari 2008 geen steun meer verleend wordt voor die verrichting.

Wat betreft het aantal vestigingen is West-Vlaanderen koploper met 71 dossiers. Daarna volgen de provincie Oost-Vlaanderen (47), Antwerpen (31), Limburg (17) en Vlaams-Brabant (8). In de melkveehouderij is Oost-Vlaanderen koploper in de stallenbouw (bouwen/inrichten melkveestal en jongveestal), de provincies West-Vlaanderen en Antwerpen investeren meer in melkinstallaties.

Tabel 4.13 Top 10 van de verrichtingen in de landbouwsector naar aantal aanvragen per provincie

<i>Rang-schikking</i>	<i>Type investering landbouw</i>	<i>West-Vlaanderen</i>	<i>Oost-Vlaanderen</i>	<i>Antwerpen</i>	<i>Limburg</i>	<i>Vlaams-Brabant</i>	<i>Vlaanderen</i>
1	Machines en materieel	613	403	237	158	159	1570
2	Erf- en andere verharding	176	102	34	22	29	363
3	Be- waar- en machineloods	134	118	45	25	36	358
4	Bouwen/ Inrichten melkveestal	122	84	85	20	14	325
5	Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers	96	61	42	19	20	238
6	Sleufsilos	75	74	45	24	7	225
7	Overname bij vestiging	71	47	31	17	8	174
8	Melkinstallatie	71	42	47	4	4	168
9	Waterreservoir	57	55	6	3	14	135
10	Bouwen- inrichten melk- stal/ melkinstallatie/ voeder- auto- maat	45	41	11	30	6	133

In tabel 4.14 worden de tien meest voorkomende types investeringen in 2008 in de tuinbouwsector opgesomd. Ook in de tuinbouw zijn machines en materieel het meest voorkomende type van investeringen met 637 aanvragen. Dit komt ongeveer overeen met 30 % van alle verrichtingen in de tuinbouwsector (2.150 verrichtingen).

In de tuinbouwsector zijn er weinig wijzigingen t.o.v. 2008, de top 3 is identiek. Het aantal investeringen is wel merkkelijk gestegen. Wat betreft de provinciale verdeling is de provincie Antwerpen duidelijk niet meer dominant wat betreft de bouw en inrichting van serres en loodsen. De provincie Limburg blijft duidelijk de fruitteeltprovincie bij uitstek met 42 verrichtingen in gangbare pitfruitvariëteiten en 14 voor de bouw van frigo's. Wat het laatste betreft worden ze wel vooraf gegaan door Oost-Vlaanderen met 24 verrichtingen inzake frigobouw. Ook tuinbouwbedrijven investeren in toenemende mate in zonnecellen.

Tabel 4.14 Top 10 van de verrichtingen in de tuinbouwsector naar aantal aanvragen per provincie

<i>Rang-schikking</i>	<i>Type investering landbouw</i>	<i>West-Vlaanderen</i>	<i>Oost-Vlaanderen</i>	<i>Antwerpen</i>	<i>Limburg</i>	<i>Vlaams-Brabant</i>	<i>Vlaanderen</i>
1	Machines en materieel	174	147	108	118	90	637
2	Bouwen/inrichten serre	56	76	65	12	8	217
3	Be-waar- en machineloods	50	47	46	22	19	184
4	Erf- en andere verharding	36	34	19	14	11	114
5	Terreinnuitrusting	19	39	19	6	2	85
6	Bouwen frigo	16	24	5	22	15	82
7	Gangbare pitfruitvariëteiten	4	7	4	42	17	74
8	Waterreservoir	20	23	12	5	12	72
9	Energiebesparing: eerste energiescherm	14	21	28	4	3	70
10	Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers	24	27	5	6	7	69

4.2 Dossiers land- en tuinbouwcoöperaties

Naast steun aan de land- en tuinbouwproducenten verleent het VLIF ook steun aan land- en tuinbouwcoöperaties. Deze moeten voldoen aan de specifieke bepalingen voor de coöperaties voorzien in de VLIF-regelgeving, afgestemd op deze van de Nationale Raad voor de Coöperatie (o.a. inzake democratische besluitvorming).

In 2008 werden door de coöperaties 34 aanvragen ingediend met een voorziene totale investeringskost van 35,2 miljoen euro. Door coöperaties voor afzet en verwerking werden 11 dossiers ingediend, waarvan 5 dossiers van zuivelcoöperaties en 6 van groenten- en fruitcoöperaties (veilingen). 22 aanvragen kwamen van dienstverlenende coöperaties, type machineren. 1 dossier viel in de categorie 'andere'.

Zowel qua aantal ingediende dossiers als wat de totale voorziene investeringskost betreft, zijn de cijfers van 2008 vergelijkbaar met deze van 2007 (37 aanvragen voor in totaal 33,4 miljoen euro in 2007). Wel zien we een verschuiving op het vlak van de sector. In 2007 kende de groenten- en fruitsector (veilingen) het grootste aandeel met 82 % van de totale voorziene investeringen. In 2008 staat de zuivelsector op kop met een aandeel van 64 % (22,7 miljoen euro), betrekking hebbende op investeringen in West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen en Antwerpen (tabel 4.15).

Tabel 4.15 Overzicht van de voorziene uitgaven (euro) voor ingediende dossiers van land- en tuinbouwcoöperaties per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Groenten en fruit (euro)</i>	<i>Machinerie (euro)</i>	<i>Melkerijen (euro)</i>	<i>Andere (euro)</i>	<i>Totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	1.494.585	300.194	14.347.000	0	16.141.779
Oost-Vlaanderen	300.000	139.427	4.533.000	0	4.972.427
Antwerpen	0	137.444	3.852.000	125.000	4.114.444
Limburg	8.897.255	1.075.531	0	0	9.972.786
Vlaams-Brabant	0	48.910	0	0	48.910
Vlaanderen	10.691.840	1.701.506	22.732.000	125.000	35.250.347

4.3 Dossiers agrovoeding

Met de publicatie van omzendbrief 45 in het Belgisch Staatsblad van 17/3/2008 werd de eerste oproep agrovoeding binnen het PDPO II gelanceerd. In totaal werden 62 dossiers ingediend, goed voor een investeringsbedrag van 132,8 miljoen euro.

De oproep 2008 was gericht op milieu- en energie investeringen voor bedrijven uit de verwerkingssectoren aardappelen, groenten en fruit, malderij, mout, vlees en zuivel. Bedrijven in de graansector konden steun bekomen voor investeringen m.b.t. de primaire graanstockage (gescheiden opslag en droging). Bedrijven uit de sector zaaizaden konden steun bekomen voor investeringen met betrekking tot het invoeren en operationeel stellen van een barcodesysteem voor de vermarkting van het product.

In tabel 4.16 wordt een overzicht gegeven van de in 2008 ingediende dossiers tengevolge van de oproep agrovoeding 2008.

Tabel 4.16 Overzicht van de ingediende dossiers door agrovoedingsbedrijven

<i>Sector</i>	<i>Aantal ingediende dossiers</i>	<i>Ingediend investeringsbedrag (euro)</i>
Aardappelen	4	4.850.774,00
Granen	21	10.077.931,47
Groenten en fruit	9	47.160.000,18
Maalderijproducten	1	8.049.890,74
Mout	3	4.650.925,00
Vlees	17	24.855.147,16
Zaaizaden	1	28.454,70
Zuivel	5	23.889.409,00
Andere	1	9.241.912,03
Totaal	62	132.804.444,28

4.4 Dossiers omkaderingssector

Volgend op de uitwerking van organieke regelgeving, werd eind 2008 een tweede ronde uitgeschreven voor investeringen in de omkaderingssector.

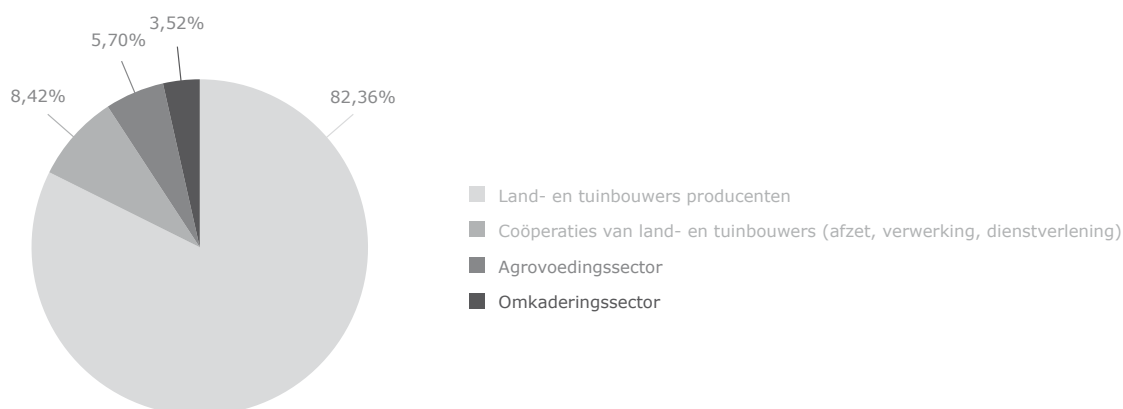
In totaal werden 11 dossiers ingediend, waarvan 9 dossiers van praktijkcentra uit de plantaardige sector en 2 dossiers van praktijkcentra uit de dierlijke sector. De behandeling van de dossiers en de toekenning van de steun gebeurt in 2009.

5. Toegekende steun

In 2008 verleende het VLIF 89,826 miljoen euro steun waarvan 67,033 miljoen euro Vlaamse middelen (cfr. hoofdstuk 3 voor meer details). Hiermee werd de beschikbare vastleggingsmachtiging, net als de voorbije paar jaren, volledig opgebruikt. De overige middelen kwamen van de Europese Unie.

De steun had in 2008 betrekking op zowel de producenten (land- en tuinbouw), hun coöperaties, de agrovoedingssector en de omkaderingssector. Voor de producenten en hun coöperaties betrof het dossiers ingediend in 2005 (0,48 % van het totaal aantal beslissingen), 2006 (38,77 %), 2007 (51,88 %) en 2008 (8,87 %).

Figuur 5.1 Procentuele verdeling per doelgroep van de totaal toegekende VLIF-steun (= budgettair vastgelegde Vlaamse cofinanciering)



5.1 Steun aan land- en tuinbouwers

In 2008 werd in 3.104 nieuwe dossiers van land- en tuinbouwproducenten VLIF-steun verleend. Het totale steunvolume (Vlaams + EU) dat hiermee overeenstemt, bedraagt 74,625 miljoen euro (tabel 5.1). In 335 dossiers werd geen steun verleend. In een aantal van die dossiers wordt mogelijk later nog steun verleend na het vervullen van opgelegde voorwaarden. Er werden 541 dossiers herzien, wat een bijkomende kost van 2,211 miljoen euro met zich bracht. De meeste herzieningen volgen op een eindcontrole in het dossier waarbij de steun wordt aangepast op basis van voorgelegde investerings- en betalingsbewijzen.

Tabel 5.1 Aantal gunstig besliste dossiers voor land- en tuinbouwproducenten en hun steunvolume (euro)

<i>Gunstig besliste dossiers</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Aantal nieuwe dossiers	2.150	954	3.104
Steunvolume nieuwe dossiers (euro)	43.583.486	28.830.645	72.414.130
Aantal herzieningen	394	147	541
Steunvolume herzieningen (euro)	2.158.152	52.655	2.210.807
Totaal aantal	2.544	1.101	3.645
Steunvolume totaal (euro)	45.741.638	28.883.300	74.624.937

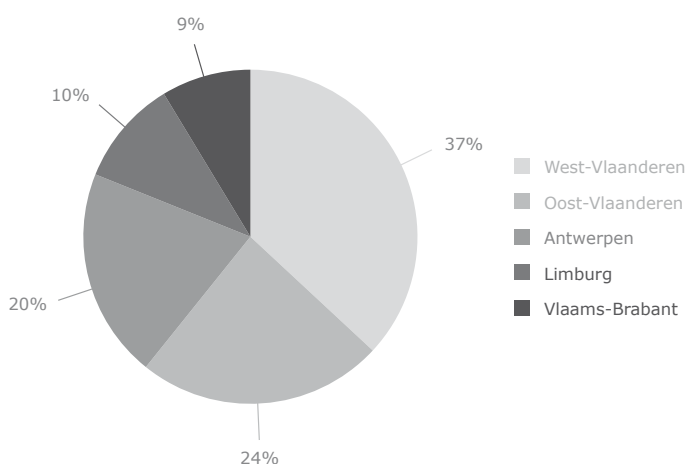
Ruim 69 % van het aantal gunstige dossiers zijn landbouwdossiers d.w.z. dossiers van bedrijven met hoofdzakelijk landbouwactiviteiten en veehouderij. Zij vertegenwoordigen 60 % van het totale steunvolume. De overige 31 % gunstige dossiers zijn tuinbouwdossiers. Die vertegenwoordigen 40 % van het totale steunvolume. Wanneer vergeleken wordt met 2007 blijkt dat de verhouding van het aantal dossiers tussen landbouw en tuinbouw constant gebleven is, maar dat de verhouding in de toegekende steun grondig gewijzigd is. Het aandeel van de tuinbouwdossiers in de toegekende steun is gestegen van 27 % in 2007 naar 40 % in 2008. Die evolutie houdt verband met de aard en de omvang van zowel de landbouwdossiers als de tuinbouwdossiers. In de landbouw is het aantal omvangrijke investeringsprojecten met een hoge steunintensiteit type ammoniakemissiearme stallen gedaald, terwijl in de tuinbouw het omgekeerde gebeurde d.w.z. er zijn meer grote projecten met gemiddeld hoge steunintensiteit. In 2008 was het gemiddelde steunbedrag per dossier zodoende hoger in de tuinbouw dan in de landbouw terwijl dit in 2007 nog omgekeerd was.

Tabel 5.2 Aantal gunstig besliste dossiers voor land- en tuinbouwproducenten en hun steunvolume (euro) per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal nieuwe dossiers</i>	<i>Steunvolume nieuwe dossiers (euro)</i>	<i>Aantal herzieningen</i>	<i>Steunvolume herzieningen (euro)</i>
West-Vlaanderen	1.146	24.125.374,45	220	975.628,06
Oost-Vlaanderen	740	12.841.755,19	140	812.992,21
Antwerpen	631	23.830.357,60	48	35.517,85
Limburg	318	6.061.083,08	68	302.916,27
Vlaams-Brabant	269	5.555.559,94	65	83.752,67
Vlaanderen	3.104	72.414.130,26	541	2.210.807,06

Uit tabel 5.2 en figuur 5.2 blijkt dat West-Vlaanderen de provincie is met het meeste dossiers en de meeste steun. Door de subsidiëring van een relatief beperkt aantal grootschalige projecten en WKK-installaties staat Antwerpen inzake steunvolume quasi op gelijke hoogte met West-Vlaanderen. Oost-Vlaanderen heeft veel dossiers maar komt inzake steunvolume zeer ver achter West-Vlaanderen en Antwerpen. Limburg en Vlaams-Brabant blijven traditioneel de provincies met de minste investeringsdossiers en het laagste steunvolume. Globaal correspondeert het aantal dossiers en het steunvolume met het belang van de land- en tuinbouw in de provincies.

Figuur 5.2 Procentuele verdeling van de totale toegekende steun aan land- en tuinbouwproducenten per provincie



Bij 1.035 nieuwe dossiers (= investeringsprojecten met een of meer investeringen of verrichtingen) werd alleen steun verleend in de vorm van een kapitaalpremie omdat de investeringen volledig gefinancierd werden met eigen middelen (tabel 5.3). Bij 2.069 nieuwe dossiers had de steun een gemengde vorm (rentesubsidie en kapitaalpremie) omdat de investeringen ge-

heel of gedeeltelijk gefinancierd werden met krediet. Bij dossiers met zowel rentesubsidie als kapitaalpremie d.w.z. dossiers met krediet, is de steun beduidend hoger dan bij dossiers met uitsluitend steun onder vorm van een kapitaalpremie. Dossiers waar de investeringen gedeeltelijk met krediet en gedeeltelijk met eigen middelen gefinancierd worden, staan in tabel 5.3 gerangschikt in de kolom 'lening bij kredietinstelling'.

Tabel 5.3 Aantal dossiers en toegekende steun (euro) naar financieringswijze

<i>Nieuwe dossiers</i>	<i>Volledig eigen middelen</i>	<i>Lening bij kredietinstelling</i>	<i>Totaal</i>
Aantal nieuwe dossiers	1.035	2.069	3.104
Steunvolume nieuwe dossiers (euro)	5.336.283	67.077.847	72.414.130
Aantal herzieningen	92	449	541
Steunvolume herzieningen (euro)	116.509	2.094.299	2.210.807
Totaal aantal	1.127	2.518	3.645
Steunvolume totaal (euro)	5.452.792	69.172.145	74.624.937

Het totale steunvolume voor dossiers met krediet bedraagt 67,078 miljoen euro. Dit is 14,414 miljoen euro minder dan in 2007. Ook het steunvolume voor de dossiers met eigen middelen verminderde tot 5,453 miljoen euro wat 2,880 miljoen euro minder is dan in 2007. Die ontwikkelingen houden verband met de evolutie van het beschikbare budget dat in 2007 hoger was.

Indeling volgens kredietinstelling

In tabel 5.4 wordt een overzicht gegeven van het steunvolume voor nieuwe dossiers per kredietinstelling. De dossiers ingediend door KBC Bank zijn goed voor 54 % van de toegekende steun. Op afstand volgen Landbouwkrediet met 19% en FORTIS Bank met 11 %. Een paar recent erkende banken spelen beperkt mee in een paar nichemarkten zoals de financiering van grote glastuinbouwbedrijven door Rabobank en de financiering van machines aangekocht bij Case New Holland door CNH Financial Services.

Dossiers voor investeringen die volledig met eigen middelen gefinancierd worden, zijn gemiddeld klein. Met 33 % van het aantal dossiers vertegenwoordigen ze slechts 7 % van het steunvolume.

Tabel 5.4 Overzicht van het aantal dossiers en het totale steunvolume (euro) in land- en tuinbouw per kredietinstelling

<i>Kredietinstelling</i>	<i>Aantal landbouw</i>	<i>Steunvolume landbouw (x 1.000 euro)</i>	<i>Aantal tuinbouw</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (x 1.000 euro)</i>	<i>Totaal aantal</i>	<i>Totaal steunvolume (x 1.000 euro)</i>
Eigen middelen	684	3.151	351	2.185	1.035	5.336
KBC bank Dienst KOV	835	24.220	379	14.969	1.214	39.189
Landbouw- krediet	332	9.061	92	5.008	424	14.069
Fortis bank	179	4.579	84	3.409	263	7.988
ING België	60	1.613	26	1.315	86	2.928
Rabobank Nederland	1	42	3	1.124	4	1.166
Dexia bank	6	104	3	690	9	794
Centea	10	291	8	85	18	376
CNH Financial Services	23	145	5	32	28	177
AXA bank	12	169	1	2	13	171
DELTA Lloyd bank	4	106	2	12	6	118
CBC banque	2	71	0	0	2	71
Triodos bank	1	26	0	0	1	26
Beroeps- krediet	1	5	0	0	1	5
Totaal	2.150	43.583	954	28.831	3.104	72.414

5.1.1 Vestigingssteun

5.1.1.1 Algemeen

In 2008 werd in 190 dossiers vestigingssteun verleend (tabel 5.5). De steun op de eerste 150.000 euro vestigingskosten wordt voor 30 % mee gefinancierd door de Europese Unie. Bij 124 dossiers waren de subsidiabele vestigingskosten hoger dan 150.000 euro. Voor die dossiers werd op de fractie aanvaardbare vestigingskosten boven 150.000 euro nog louter Vlaamse steun verleend. Er werden 4 vestigingsdossiers herzien.

In 2007 werd nog in 322 dossiers vestigingssteun verleend. Toen waren er 198 dossiers waar zuiver Vlaamse steun toegepast werd en werden 13 dossiers herzien.

De steun aan de vestiging van jonge land- en tuinbouwers bedroeg in 2008 in totaal 9,900 miljoen euro. De Vlaamse steun bedroeg 7,486 miljoen euro en het overige bedrag werd gefinancierd door de Europese Unie.

Tabel 5.5a Overzicht van de toegekende steun (euro) voor nieuwe vestigingsdossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal nieuwe vestigingsdossiers</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	70	3.616.811	256.481	3.873.292
Oost-Vlaanderen	46	2.132.998	218.251	2.351.249
Antwerpen	38	1.595.042	128.160	1.723.202
Limburg	24	971.758	331.054	1.302.811
Vlaams-Brabant	12	556.172	93.681	649.853
Vlaanderen	190	8.872.780	1.027.627	9.900.407

Tabel 5.5b Overzicht van de toegekende steun (euro) voor herzieningen in vestigingsdossiers per provincie

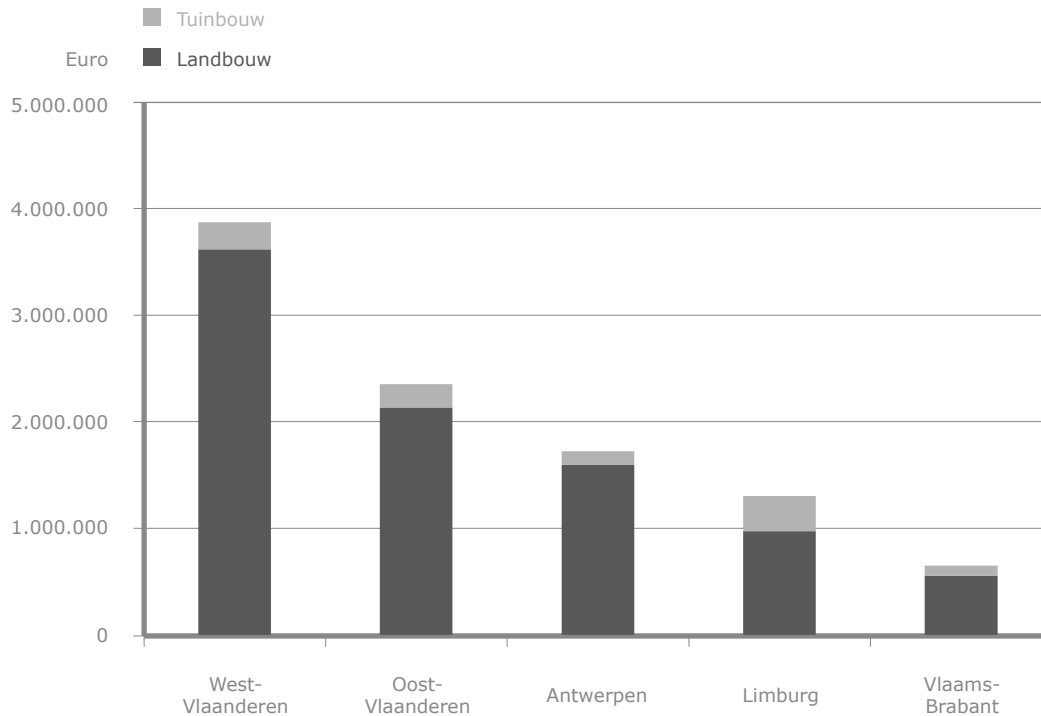
<i>Provincie</i>	<i>Aantal herzieningen vestigingsdossiers</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	1	71.242	0	71.242
Oost-Vlaanderen	1	79.168	0	79.168
Antwerpen	1	44.868	0	44.868
Limburg	1	1.566	0	1.566
Vlaams-Brabant	0	0	0	0
Vlaanderen	4	196.844	0	196.844

Tabel 5.5c Overzicht van de totale toegekende steun (euro) voor vestigingsdossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Totaal steunvolume nieuwe vestigingsdossiers en herzieningen (euro)</i>
West-Vlaanderen	3.944.534
Oost-Vlaanderen	2.430.417
Antwerpen	1.768.071
Limburg	1.304.377
Vlaams-Brabant	649.853
Vlaanderen	10.097.251

Figuur 5.3 geeft inzicht in de verdeling over de provincies van de steun voor eerste vestigingen. Ongeveer 61 % van de vestigingen met steun doen zich voor in West- en Oost-Vlaanderen. Het aandeel van Antwerpen, Limburg en Vlaams-Brabant bedraagt respectievelijk 20 %, 13 % en 6 %. De steun gaat voor 90 % naar vestigingen in de landbouwsector. De figuur toont aan dat, met uitzondering van Limburg omwille van een aantal fruitbedrijven, het aandeel van de vestigingen in de tuinbouw beperkt blijft. Vestigingssteun kan alleen verkregen worden wanneer de jonge landbouwer zich vestigt op een bestaand bedrijf. Bij een vestiging via de creatie van een nieuw bedrijf wordt geen vestigingssteun verleend maar wel investeringssteun.

Figuur 5.3 Steunvolume (euro) voor nieuwe vestigingsdossiers in land- en tuinbouw per provincie



5.1.1.2 Verrichtingen met vestigingssteun

De 9,9 miljoen euro steun (Vlaams + Europees) voor vestigingsdossiers wordt gebruikt om 34,141 miljoen euro subsidiabele vestigingskosten te helpen financieren (tabel 5.6).

De subsidiabele vestigingskosten bestaan voor 91 % uit de overname van bedrijfsbekleding. Overname van aandelen vertegenwoordigt in 2008 ongeveer 6 % van de subsidiabele kosten. De verhoudingen wijzigen zeer traag. De opgang van de vennootschapsvorming komt niet tot uiting in deze cijfers. De omvorming naar vennootschap gebeurt vaak kort na de vestiging. Met een wijziging van de regelgeving die overname van aandelen positief discrimineert, wordt een versnelde overgang naar de vennootschapsvorm verwacht. De overige subsidiabele verrichtingen bij vestiging zoals de aankoop van dieren en materieel blijven beperkt in omvang.

Tabel 5.6 Overzicht van subsidiabele vestigingskost (euro) voor de specifieke verrichtingen met vestigingssteun in land- en tuinbouw

<i>Subsidiabele vestigingskost</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Overname bij vestiging (euro)	28.421.009	2601148,72	31.022.158
Overname aandelen vestiging (euro)	1.761.905	134583,77	1.896.489
Aankoop vee bij 1e vestiging (euro)	165.220	0	165.220
Aankoop materieel bij 1e vestiging (euro)	605.422	451390,87	1.056.813
Totaal (euro)	30.953.557	3.187.123	34.140.680

5.1.2 Investeringssteun

5.1.2.1 Algemeen

In 2008 werd in 2.866 dossiers investeringssteun verleend. De investeringssteun wordt voor 30 % gefinancierd door de Europese Unie. Er werden 309 investeringsdossiers herzien. De totale steun bedroeg 58,400 miljoen euro. De steun heeft betrekking op 260,832 miljoen euro subsidiabele investeringen (tabel 5.7).

De verhouding tussen de subsidiabele investeringen in de landbouwsector en die in de tuinbouwsector is geëvolueerd naar een 60/40 verhouding. De verschuiving t.o.v. 2007, toen de verhouding nog 70/30 was, is belangrijk. De cijfers over verleende steun volgen met wat vertraging de ontwikkelingen inzake gevraagde steun. De terugval in 2007 in aantal aanvragen voor ammoniakemissiearme stallen en de toename van aanvragen voor WKK-installaties en serrebouw verklaren in grote mate de verschuiving. Voor gesubsidieerde investeringen in de tuinbouw was Antwerpen in 2008 veruit de belangrijkste provincie met 48,068 miljoen euro subsidiabele investeringen.

Vergeleken met 2007 werd in 2008, parallel met de evolutie van het beschikbaar budget, 11,6 miljoen euro minder investeringssteun verleend. Het aantal gesubsidieerde dossiers lag 871 eenheden lager. De gemiddelde steun per investeringsdossier is verder gestegen tot 20.377 euro. In 2007 was dit 18.735 euro per dossier.

Tabel 5.7 Totale subsidiabele investeringskosten (euro) in land- en tuinbouw per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Subsidiabele investeringskosten landbouw (euro)</i>	<i>Subsidiabele investeringskosten tuinbouw (euro)</i>	<i>Totaal subsidiabele investeringskosten (euro)</i>
West-Vlaanderen	72.272.604	19.187.160	91.459.764
Oost-Vlaanderen	31.759.535	16.413.502	48.173.037
Antwerpen	31.169.664	48.067.954	79.237.619
Limburg	11.577.551	9.484.299	21.061.849
Vlaams-Brabant	9.622.609	11.276.846	20.899.456
Vlaanderen	156.401.964	104.429.761	260.831.725

De verdeling van het aantal dossiers en de investeringssteun per provincie en volgens de subsectoren landbouw – tuinbouw is weergegeven in tabel 5.8 en figuur 5.4. De verdeling stemt overeen met de verwachtingen en weerspiegelt het belang van de land- en tuinbouwsector in de provincies. Dat West-Vlaanderen op die basis moet getypeerd worden als de landbouwprovincie bij uitstek en Antwerpen als een belangrijke tuinbouwprovincie, is geen verrassing.

Tabel 5.8a Overzicht van de toegekende steun (euro) voor nieuwe investeringsdossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal nieuwe investeringsdossiers</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	1.061	15.077.662	4.027.097	19.104.759
Oost-Vlaanderen	683	6.314.665	3.546.129	9.860.794
Antwerpen	586	6.220.065	14.830.718	21.050.783
Limburg	290	2.286.317	1.815.371	4.101.687
Vlaams-Brabant	246	1.571.610	2.709.879	4.281.489
Vlaanderen	2.866	31.470.318	26.929.194	58.399.512

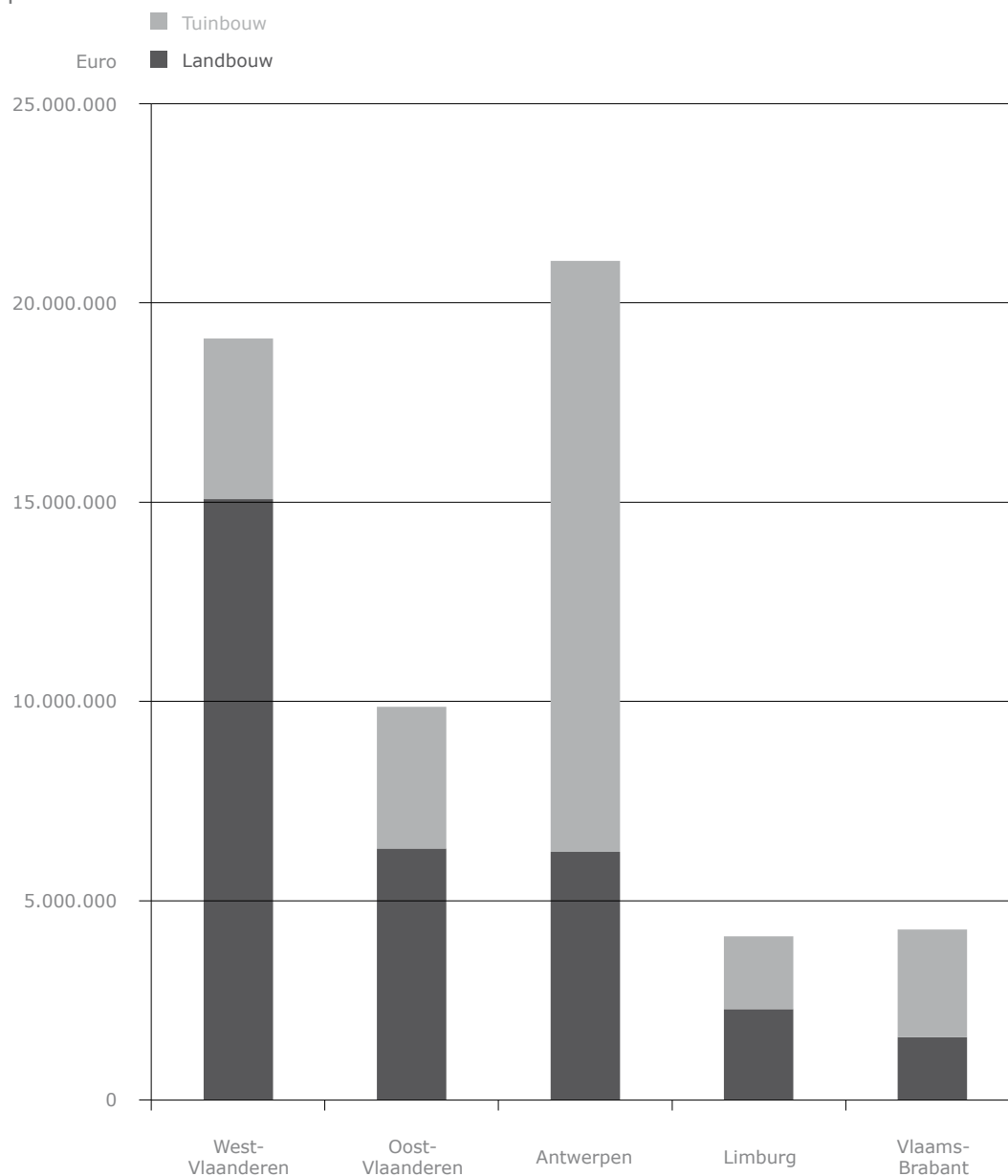
Tabel 5.8b Overzicht van de toegekende steun (euro) voor herzieningen in investeringsdossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal herzieningen investeringsdossiers</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	133	787.972	68.082	856.055
Oost-Vlaanderen	81	629.217	11.455	640.672
Antwerpen	32	146.596	-172.624	-26.028
Limburg	28	96.175	34.137	130.312
Vlaams-Brabant	35	15.056	66.107	81.163
Vlaanderen	309	1.675.017	7.158	1.682.174

Tabel 5.8c Overzicht van de totale toegekende steun (euro) voor investeringsdossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Totaal steunvolume nieuwe investeringsdossiers en herzieningen (euro)</i>
West-Vlaanderen	19.960.814
Oost-Vlaanderen	10.501.466
Antwerpen	21.024.754
Limburg	4.231.999
Vlaams-Brabant	4.362.652
Vlaanderen	60.081.686

Figuur 5.4 Steunvolume (euro) voor nieuwe investeringsdossiers in land- en tuinbouw per provincie



In tabel 5.9 wordt de verleende steun uitgezet ten opzichte van het gesubsidieerd investeringsbedrag. Voor investeringen op landbouwbedrijven bedraagt de steunintensiteit gemiddeld 20,12 % en voor investeringen op tuinbouwbedrijven 25,79 %. Vergeleken met 2007 is er een belangrijke daling van de gemiddelde steunintensiteit in de landbouw met 3,48 %. In de tuinbouw is er een stijging van 2,25 %. De vermindering van de steunintensiteit voor een aantal investeringen via een wijziging van de regelgeving op 16 juni 2006, verklaart de daling voor landbouwinvesteringen. De stijging voor tuinbouwinvesteringen past bij de sterk gestegen investeringen in WKK's waarvoor de steunintensiteit 40 % bedraagt. De steunintensiteit is nog duidelijk verschillend per provincie. In Antwerpen met een belangrijke glasgroentesector is een investering in de tuinbouw anders van aard dan in Limburg met veel fruitteelt. Voor investeringen in de tuinbouw in Antwerpen bedraagt de gemiddelde steunintensiteit bijna 31 %. In combinatie met grote investeringsbedragen geeft dit grote steunbedragen per bedrijf.

Tabel 5.9 Procentuele toegekende steun op de totale subsidiabele investeringskosten voor land- en tuinbouw per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Landbouw (%)</i>	<i>Tuinbouw (%)</i>
West-Vlaanderen	20,86	20,99
Oost-Vlaanderen	19,88	21,60
Antwerpen	19,96	30,85
Limburg	19,75	19,14
Vlaams-Brabant	16,33	24,03
Vlaanderen	20,12	25,79

5.1.2.2 Steuncategorieën (percentages) voor investeringssteun

Vanaf 2000 worden de investeringen gesubsidieerd naar rato van 10, 20, 30 en 40 % steun. Tussen 1 januari 2003 en 10 maart 2006 bestond er voor ammoniakemissiearme stallen een regime met variabele steun ter compensatie van de meerkost. Die dossiers, waarvan er in 2008 nog een aantal goedgekeurd werden, worden gerangschikt in de groep van investeringen met 40 % steun. Tabel 6.10 geeft een overzicht van de investeringskosten volgens de toegepaste steunintensiteit.

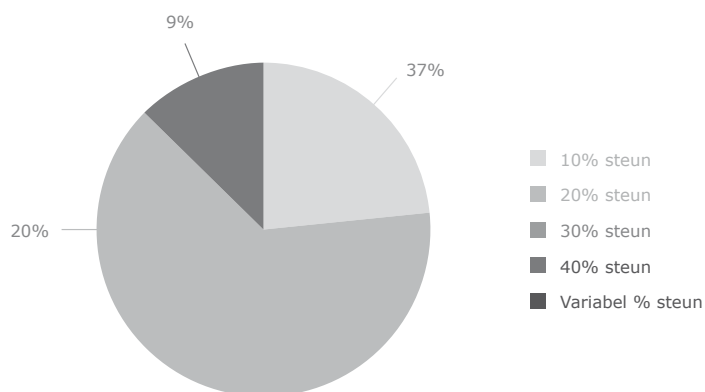
Op 64 % van het subsidiabel investeringsbedrag wordt 20 % steun verleend. Er gaat 10 % steun naar 23 % van het subsidiabel investeringsbedrag en de groep met 40 % investeringssteun vertegenwoordigde in 2008 nog 12 % van het subsidiabel investeringsbedrag. De groep met 30 % steun komt net als in de vorige jaren maar beperkt voor (figuur 5.5).

Voor de bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen wordt gangbaar 20 % steun verleend, maar ook 10 % (kippenstal met kooihuisvesting) en 40 % (diversificatie en WKK-installaties) steun komt voor. Bij aankoop van materieel en dieren wordt gangbaar 10 % steun verleend maar ook 20 % (geavanceerde spuitmachine), 30 % (oliepers) en zelfs 40 % (mechanische onkruidbestrijding en diversificatie) is mogelijk als steunintensiteit. Andere bedrijfsverbeteringen genieten van 20 % of 40 % steun. De aankoop van bedrijfsgebouwen en de tweede fase van een overname (in de tabel gerangschikt onder eerste installatie) worden alleen gesubsidieerd naar rato van 20 %. De aanplant van nieuwe fruitrassen is de voornaamste investering met 30 % steun.

Tabel 5.10 Overzicht van de totale subsidiabele investeringskosten (euro) per steuncategorie

<i>Subsidiabele investeringskosten (x 1.000 euro)</i>	<i>Categorie 10%</i>	<i>Categorie 20%</i>	<i>Categorie 30%</i>	<i>Categorie 40%</i>	<i>Categorie variabel %</i>	<i>Totaal</i>
Eerste installatie	0	3.168	0	0	0	3.168
Aankoop hoeve	0	12.399	0	0	0	12.399
Andere bedrijfsverbeteringen	0	14.328	0	1.573	0	15.900
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	429	136.153	0	29.480	329	166.391
Materieel, vee en aanplantingen	60.564	806	834	699	69	62.973
Totaal	60.993	166.854	834	31.752	399	260.832

Figuur 5.5 Totale subsidiabele investeringskost per steuncategorie (10, 20, 30 of 40 %)



5.1.2.3 Belangrijkste verrichtingen met investeringssteun

Navolgend wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste investeringen in de landbouwsector volgens het type van investering.

Tabel 5.11 Top 10 van de gesubsidieerde investeringen (euro) in de landbouwsector

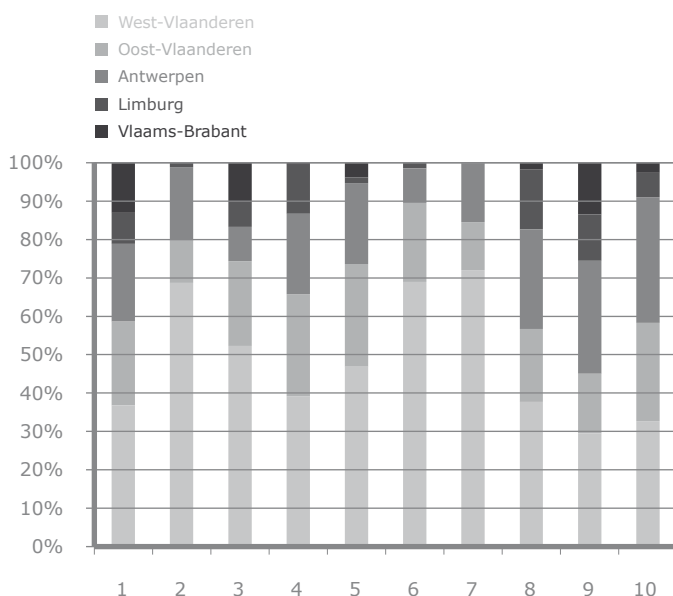
<i>Rangschikking</i>	<i>Type investering landbouw</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
1	Machines en materieel	39.943.055
2	AEA-vleesvarkensstal	16.929.149
3	Bewaar- en machineloods	15.107.690
4	Bouwen/Inrichten melkveestal	14.555.515
5	AEA-zeugenstal	8.717.908
6	AEA-biggenstal	7.333.678
7	AEA-kraamstal	5.878.217
8	Melkinstallatie	5.662.429
9	Aankoop gebouwen (in gebruik)	4.225.204
10	Bouwen/Inrichten jongveestal (melkvee)	4.084.010

In 2008 werd op 156,402 miljoen euro investeringen in de landbouw steun verleend. Tabel 5.11 geeft een overzicht van de tien types investeringen met de grootste subsidiabele investeringskost in de landbouwsector. Louter op basis van investeringscode staat de aankoop van machines en materieel op één. Een beperkt aantal machines wordt onder specifieke investeringscodes gerangschikt maar die investeringsbedragen blijven beperkt. Wanneer investeringen gehegroepeerd worden, staan de ammoniakemissiearme stallen op kop. Naargelang de diersoort en de steunintensiteit worden die gerangschikt onder verschillende investeringscodes. De ammoniakemissiearme stallen zijn samen goed voor 45,682 miljoen euro gesubsidieerde investeringen of 29 % van het totaal in de landbouwsector.

Figuur 5.6 geeft de provinciale verdeling voor de tien investeringstypes uit tabel 5.11. De nummers in de figuur corresponderen met de plaats in de top 10. De ammoniakemissiearme varkensstallen (onder 2, 5, 6 en 7) zijn uiteraard belangrijk in West-Vlaanderen. In Vlaams-Brabant wordt nauwelijks geïnvesteerd in varkenshouderij. Aankoop van materieel, bouwen van loodsen en aankoop bedrijfsgebouwen is hier aan de orde.

De verschillen met 2007 worden verklaard met wijzigingen in de regelgeving d.w.z. het wijzigen of wegvallen van de mogelijkheden op steun. Dit geldt ondermeer voor ammoniakemissiearme stallen met 40 % steun (afgeschaft in 2006) en de tweede fase in een overname (afgeschaft vanaf 2007)

Figuur 5.6 Provinciale verdeling van de belangrijkste investeringstypes in de landbouwsector



Navolgend wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste investeringen in de tuinbouwsector volgens het type van investering.

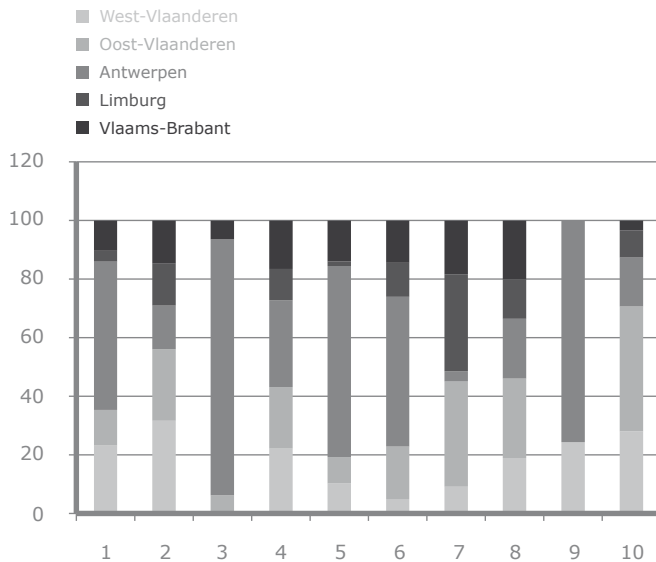
Tabel 5.12 Top 10 van de gesubsidieerde investeringen (euro) in de tuinbouwsector

<i>Rangschikking</i>	<i>Type investering tuinbouw</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
1	Bouwen/inrichten serre	29.156.857
2	Machines en materieel	15.843.527
3	WKK-installatie op gas of biobrandstof	15.456.263
4	Bewaar- en machineloods	8.133.521
5	Energiebesparing: eerste energiescherm	3.940.122
6	Aankoop gebouwen (niet in gebruik)	3.824.245
7	Bouwen frigo	3.413.563
8	Vaste uitrusting gebouwen	3.332.492
9	Verwarming op biobrandstoffen	3.298.655
10	Terreinuitrusting	2.250.071

In 2008 werd op 104,430 miljoen euro investeringen in de tuinbouw steun verleend. Tabel 5.12 geeft een overzicht van de tien types investeringen met de grootste subsidiabele investeringskost in de tuinbouwsector. Bouwen en inrichten van serres is, zoals altijd, de belangrijkste subsidiabele investering in de tuinbouwsector. Investeringskosten die te maken hebben met het element energie op de tuinbouwbedrijven zijn opvallend aanwezig. Net als in de landbouw zijn ook loodsren belangrijk.

Figuur 5.7 geeft de provinciale verdeling voor de tien investeringstypes uit tabel 5.12. De nummers in de figuur corresponderen met de plaats in de top 10. De figuur illustreert duidelijk het belang van de provincie Antwerpen voor de specifieke investeringen in de glastuinbouw type 'bouwen serre', 'WKK-installatie', 'energiebesparing' en 'verwarming op biobrandstoffen'. Frigo's komen relatief meer voor in Limburg en Vlaams-Brabant (fruitteelt) en terreinuitrusting (containervelden) in Oost- en West-Vlaanderen.

Figuur 5.7 Provinciale verdeling van de belangrijkste investeringstypes in de tuinbouwsector



5.1.3 Diversificatiesteun

In 2008 werd in 164 dossiers diversificatiesteun verleend. Diversificatiesteun wordt naar rato van 30 % meegefinancierd door de Europese unie. Er werden 27 dossiers herzien (tabel 5.13). Er werd in totaal 4,114 miljoen euro diversificatiesteun verleend. Het subsidiabel investeringsbedrag bedroeg 11,655 miljoen euro (tabel 5.14).

Tabel 5.13a Overzicht van de toegekende steun (euro) voor nieuwe diversificatiedossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal nieuwe dossiers diversificatie</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	55	923.156	224.168	1.147.323
Oost-Vlaanderen	34	483.229	146.484	629.713
Antwerpen	35	1.039.725	16.648	1.056.373
Limburg	18	431.331	225.254	656.584
Vlaams-Brabant	22	362.947	261.271	624.218
Vlaanderen	164	3.240.388	873.824	4.114.211

Tabel 5.13b Overzicht van de toegekende steun (euro) voor herzieningen in diversificatiedossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal herzieningen diversificatie</i>	<i>Steunvolume landbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume tuinbouw (euro)</i>	<i>Steunvolume totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	10	47.519	812	48.332
Oost-Vlaanderen	6	93.151	0	93.151
Antwerpen	3	10.209	6.469	16.678
Limburg	6	132.822	38.217	171.039
Vlaams-Brabant	2	2.589	0	2.589
Vlaanderen	27	286.291	45.497	331.789

Tabel 5.13c Overzicht van de totale toegekende steun (euro) voor diversificatiedossiers per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Totaal steunvolume nieuwe dossiers diversificatie en herzieningen (euro)</i>
West-Vlaanderen	1.195.655
Oost-Vlaanderen	722.864
Antwerpen	1.073.050
Limburg	827.623
Vlaams-Brabant	626.807
Vlaanderen	4.446.000

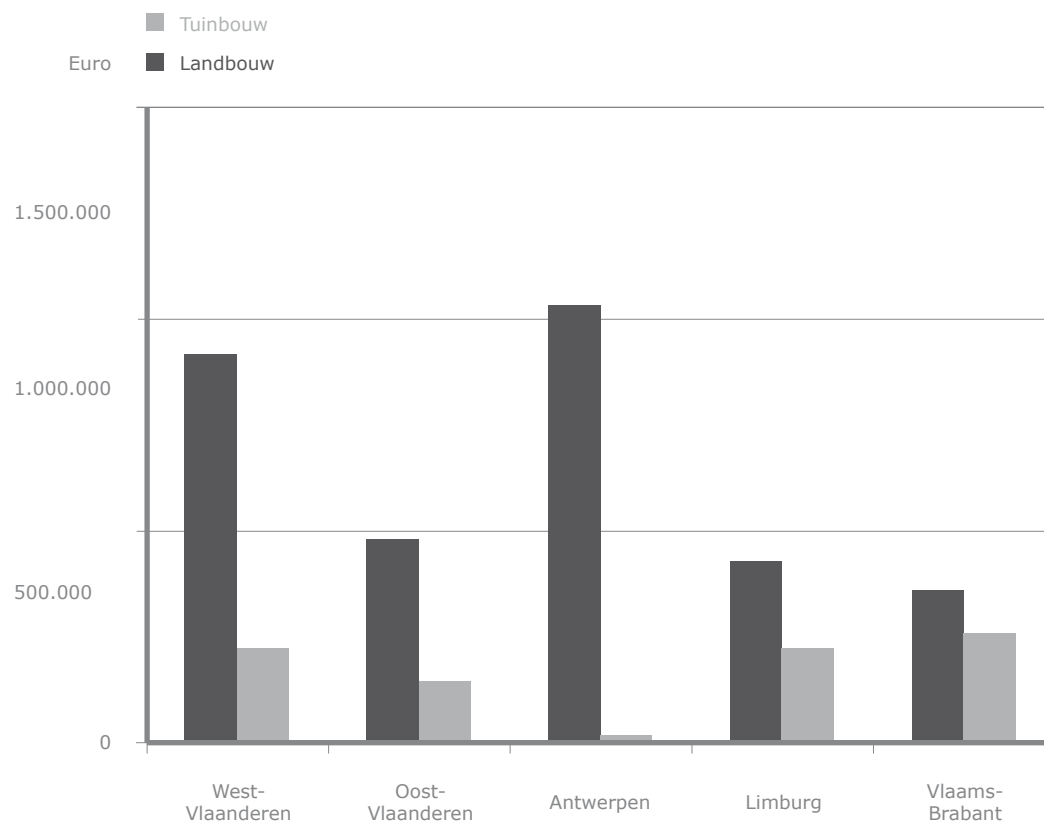
De landbouwsector is goed voor 79 % van het subsidiabel investeringsbedrag. De overige 21 % betreft investeringen door tuinbouwbedrijven. De belangrijkste provincies voor investeringen in diversificatie zijn Antwerpen en West-Vlaanderen met elk een subsidiabel investeringsbedrag van ongeveer 3,1 miljoen euro. Het aantal dossiers ligt in West-Vlaanderen (55) echter hoger dan in Antwerpen (35). In 2008 is diversificatie bijna synoniem van productie van zonne-energie. Liefst 77 % van de gesubsidieerde investeringen had hierop betrekking.

Tabel 5.14 Totale subsidiabele diversificatiekosten (euro) in land- en tuinbouw per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Subsidiabele verbredingskosten landbouw (euro)</i>	<i>Subsidiabele verbredingskosten tuinbouw (euro)</i>	<i>Totaal subsidiabele verbredingskosten (euro)</i>
West-Vlaanderen	2.401.004	654.972	3.055.976
Oost-Vlaanderen	1.441.111	425.872	1.866.983
Antwerpen	3.067.535	41.259	3.108.793
Limburg	1.210.805	589.977	1.800.781
Vlaams-Brabant	1.064.782	757.775	1.822.557
Vlaanderen	9.185.237	2.469.854	11.655.091

Figuur 5.8 geeft een inzicht in het aandeel van de verschillende provincies in de toegekende steun. Ook hier zien we dat West-Vlaanderen en Antwerpen de grootste provincies zijn met elk een aandeel van ongeveer 26 %. De andere provincies hebben elk een aandeel van ongeveer 16 %.

Figuur 5.8 Steunvolume (euro) voor nieuwe diversificatiedossiers in land- en tuinbouw per provincie



5.1.4 Verdeling van de toegekende VLIF-steun volgens type van investering en doelstelling

5.1.4.1 Algemeen

Tabel 5.15 geeft een overzicht van de gesubsidieerde investeringen volgens het type investering of verrichting. Onder 'eerste installatie' wordt vooral de vestigingssteun gerangschikt maar ook de steun voor de tweede fase van een overname (gerangschikt als investeringssteun) is hierin begrepen.

Tabel 5.15 Subsidiabele kosten (euro) per categorie in land- en tuinbouw

<i>Subsidiabele kosten (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Eerste installatie	34.031.817	3.277.123	37.308.941
Aankoop hoeve	6.852.181	5.546.423	12.398.605
Verbreding	9.185.237	2.469.854	11.655.091
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	94.768.567	71.622.505	166.391.073
Materieel, vee en aanplantingen	43.051.543	19.921.747	62.973.290
Andere bedrijfsverbeteringen	8.651.412	7.249.086	15.900.498
Totaal	196.540.758	110.086.739	306.627.497

In tabel 5.16 wordt het aantal investeringen of verrichtingen waarvoor in 2008 steun werd verleend weergegeven. Zoals eerder aangegeven kunnen per dossier meerdere verrichtingen voorkomen. De bouw van een loods met zonnepanelen staat voor twee investeringen (één onder bouw bedrijfsgebouwen en één onder diversificatie).

Tabel 5.16: Aantal verrichtingen per categorie in land- en tuinbouw

<i>Categorie</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Eerste installatie	217	34	251
Aankoop hoeve	87	28	115
Diversificatie	145	48	193
Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen	1.217	656	1.873
Materieel, vee en aanplantingen	1.249	752	2.001
Andere bedrijfsverbeteringen	577	281	858
Totaal	3.492	1.799	5.291

In tabel 5.17 worden de gesubsidieerde investeringen ingedeeld op een wijze dat voor het totaal van de investeringen verduidelijkt wordt welke bedragen specifiek gaan naar investeringen gericht op een evolutie naar duurzame landbouw. De cijfers voor diversificatie wijken beperkt af van de indeling volgens aard van de verrichting. Het verschil betreft investeringen die gericht zijn op de (artisanale) aanmaak van hoeveproducten. Dit zijn investeringen die vanaf 1 januari 2007 qua aard formeel niet meer gerangschikt worden als diversificatie (maatregelen in As 3 van het programma plattelandsontwikkeling) maar hieronder qua doel altijd al gerangschikt werden. Dit komt ook tot uiting onder 5.1.4.2.

Tabel 5.17 Subsidiabele kosten (euro) per doelgroep in land- en tuinbouw

<i>Investering (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Milieu	50.549.322	12.979.155	63.528.477
Diversificatie	9.893.336	2.528.682	12.422.018
Dierenwelzijn	2.738.187	44.000	2.782.187
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	322.592	75.980	398.573
Biologische teelt	236.377	8.500	244.877
Overige	132.800.943	94.450.422	227.251.365
Totaal	196.540.758	110.086.739	306.627.497

In tabel 5.18 wordt eenzelfde indeling gemaakt voor het aantal investeringen of verrichtingen. Zoals eerder aangegeven kunnen zich per dossier meerdere verrichtingen voordoen.

Tabel 5.18: Aantal verrichtingen per doelgroep in land- en tuinbouw

<i>Investering (euro)</i>	<i>Landbouw</i>	<i>Tuinbouw</i>	<i>Totaal</i>
Milieu	561	237	798
Diversificatie	174	50	224
Dierenwelzijn	68	1	69
Consumentencoöperaties en sociale instellingen	4	7	11
Biologische teelt	6	1	7
Overige	2.679	1.503	4.182
Totaal	3.492	1.799	5.291

5.1.4.2 Overzicht van de gesubsidieerde investeringstypes

In tabel 5.19 volgt een overzicht van de investeringen die in 2008 steun ontvangen hebben, samen met hun aantallen en het corresponderende gesubsidieerde bedragen.

Tabel 5.19 Overzicht van de investeringen (aantallen en bedragen)

<i>Aankoop hoeve (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Aankoop gebouwen (in gebruik)	73	5.301.248
Aankoop gebouwen (installatie)	9	1.507.639
Aankoop gebouwen (niet in gebruik)	33	5.589.717

<i>Eerste installatie (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Aankoop materieel bij 1e vestiging	23	1.056.813
Aankoop vee bij 1e vestiging	3	165.220
Overname 2e fase	33	2.778.257
Overname aandelen 2e fase	3	390.003
Overname aandelen vestiging	15	1.896.489
Overname bij vestiging	174	31.022.158
<i>Aankoop hoeve (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Aankoop gebouwen (in gebruik)	73	5.301.248
Aankoop gebouwen (installatie)	9	1.507.639
Aankoop gebouwen (niet in gebruik)	33	5.589.717
<i>Verbreding (diversificatie)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Detailverkoop (gebouwen)	6	105.420
Detailverkoop (materieel)	16	244.703
Educatief toegankelijk maken van het bedrijf (gebouwen)	15	774.099
Educatief toegankelijk maken van het bedrijf (materieel)	6	162.846
Energieproductie: materieel	1	15.975
Fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers	86	8.994.796
Hoeveproducten (andere sectoren) (gebouwen)	9	201.383
Hoeveproducten (andere sectoren) (materieel)	7	210.714
Hoeveproducten vlees (gebouwen)	6	436.003
Hoeveproducten vlees (materieel)	6	62.988
Hoeveproducten zuivel (gebouwen)	9	199.104
Hoeveproducten zuivel (materieel)	15	160.488
Inrichting van bedrijfsruimten voor zorgvragers	1	7.147

Koolzaadpers	1	25.000
Machines landschapsbeheer	6	46.252
Ombouwen landbouwmachines	1	4.000
Openstellen bedrijf voor dagrecreatie (gebouwen)	2	4.174
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (milieu)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
AEA-biggenstal	48	7.477.684
AEA-fokvarkensstal (alle categorieën)	9	2.167.511
AEA-kraamstal	26	5.878.217
AEA-legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting	2	1.233.270
AEA-vleesvarkensstal	86	17.029.383
AEA-zeugenstal	47	8.717.908
Ammoniakemissiearme varkensstal grondgebonden (40%)	5	1.821.419
Bouwen AEA-legkippenstal met voliëre- of grondhuisvesting (var %)	1	800.064
Bouwen/verb. ammoniakreductiestallen fokvarkens (var %)	1	436.512
Bouwen/verb. ammoniakreductiestallen vleesvarkens (var %)	3	364.118
Brijvoeding	3	26.515
Energiebesparing: eerste energiescherm	58	3.955.357
Energiebesparing: stalisolatie	5	42.507
Energiebesparing: warmtebuffer of rookgascondensor	16	1.672.637
Gasverwarmingsinstallatie	9	599.573
Geur- en stofbestrijding	1	27.500
Rookgasreiniging	3	292.838
Verwarming op biobrandstoffen	10	3.326.331

<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (dierenwelzijn)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Bouwen/Verb. en uitrusten potstal melkvee en jongvee (40%)	3	94.694
Groepshuisvesting kalveren	9	575.241
Herinrichten legkippenstal met volièr- of grondhuisvesting	3	754.791
Herinrichten zeugenstallen met groepshuisvesting	13	588.460
Verbeteren stalklimaat	41	769.001
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (diversificatie)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Hoeveproducten andere vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	4	208.542
Hoevevlees vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	1	2.739
Hoevezuivel vanaf 1/1/2007 (gebouwen)	6	184.787
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (biologische teelt)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Biologische melkveehouderij	3	172.435
Biologische schapen/geitenhouderij	3	63.943
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (consumentencoöperaties en sociale instellingen)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Investeringen voor Sociale Instellingen (onroerend goed)	5	305.918
Investeringen voor Consumentencoöperaties (onroerend goed)	1	23.417
<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Bewaar- en machineloods	388	23.241.212
Bouw/inrichten kleinveestallen	6	385.025
Bouw/inrichten paardenstallen	3	501.636
Bouwen frigo	68	3.723.230

Bouwen/inrichten jongveestal (melkvee)	102	4.084.010
Bouwen/inrichten jongveestal (vleesvee)	4	110.724
Bouwen/inrichten kampernoeliekwekerij	7	310.416
Bouwen/inrichten melkveestal	218	14.555.515
Bouwen/inrichten serre	225	29.645.457
Bouwen/inrichten vleesveestal	17	895.267
Bouwen/inrichten witloofloods	8	434.205
Bouwen-inrichten melkstal/ melkinstallatie/voederautomaat	68	2.514.881
Melkinstallatie	164	5.662.429
Plastiek tunnels	22	429.187
Vaste uitrusting gebouwen	84	3.838.205
Vernieuwing daken van hoeven met cultuurhistorisch karakter	4	56.310
Voorzieningen voor personeel (gebouwen)	39	933.791
WKK-installatie op gas of biobrandstof	21	15.456.263
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (milieu)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Emissiearme mestspreading	1	3.802
Geavanceerde spuitmachines	9	236.088
Machines voor directe inzaai	4	61.524
Mechanische onkruidbestrijding	37	262.326
Mestinjectie	3	77.739
Mestinjectie (40 %)	2	108.200
Waterbehandeling	3	5.571

<i>Bouw en verbetering van bedrijfsgebouwen (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Bewaar- en machineloods	388	23.241.212
Bouw/inrichten kleinveestallen	6	385.025
Bouw/inrichten paardenstallen	3	501.636
Bouwen frigo	68	3.723.230
Bouwen/inrichten jongveestal (melkvee)	102	4.084.010
Bouwen/inrichten jongveestal (vleesvee)	4	110.724
Bouwen/inrichten kampernoeliekwekerij	7	310.416
Bouwen/inrichten melkveestal	218	14.555.515
Bouwen/inrichten serre	225	29.645.457
Bouwen/inrichten vleesveestal	17	895.267
Bouwen/inrichten witloofloods	8	434.205
Bouwen-inrichten melkstal/ melkinstallatie/voederautomaat	68	2.514.881
Melkinstallatie	164	5.662.429
Plastiek tunnels	22	429.187
Vaste uitrusting gebouwen	84	3.838.205
Vernieuwing daken van hoeven met cultuurhistorisch karakter	4	56.310
Voorzieningen voor personeel (gebouwen)	39	933.791
WKK-installatie op gas of biobrandstof	21	15.456.263

<i>Materiaal, vee en aanplantingen (milieu)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Emissiearme mestspreading	1	3.802
Geavanceerde spuitmachines	9	236.088
Machines voor directe inzaai	4	61.524
Mechanische onkruidbestrijding	37	262.326
Mestinjectie	3	77.739
Mestinjectie (40 %)	2	108.200
Waterbehandeling	3	5.571
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (diversificatie)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Hoeveproducten andere vanaf 1/1/2007 (materieel)	3	28.618
Hoevezuivel vanaf 1/1/2007 (materieel)	14	246.131
Maal- en menginstallatie	3	96.109
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (biologische landbouw)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Bio-hoogstamboomgaarden	1	8.500
<i>Materiaal, vee en aanplantingen (sociale instellingen)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Investerings voor Sociale Instellingen (roerend goed)	5	69.237

<i>Materiaal, vee en aanplantingen (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Aankoop duurzame planten	10	244.862
Aankoop vee	26	515.737
Buitenberegening en -fertigatie	24	234.525
Gangbare pitfruitvariëteiten	61	1.282.738
Gangbare pitfruitvariëteiten (20 %)	2	48.972
Kersen, pruimen, druiven, ...	5	41.350
Machines en materieel	1691	55.786.583
Melkkoelers	1	12.331
Nieuwe fruitvariëteiten	34	738.373
Oogstprotectie fruit	7	178.361
Overname tweede bedrijf	32	2.594.348
Vogelschrikapparatuur	11	45.552
Voorzieningen voor personeel (materieel)	12	45.713
<i>Andere bedrijfsverbeteringen (milieu)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Afbreken serres in combinatie met nieuwbouw	5	37.302
Energiebesparing: kasomhulling	15	760.713
Energiebesparing: schermen, buffer, ...	5	173.088
Kadaveropslag	5	22.242
Opvang/hergebruik beregeningwater	8	362.014
Opvang/hergebruik beregeningwater (40 %)	1	41.055
Rationeel afvalbeheer	2	18.495
Sleufsilos	137	2.857.478
Waterreservoir	193	2.033.485
Waterzuiveringsinstallatie	35	598.012

<i>Andere bedrijfsverbeteringen (overige)</i>	<i>Aantal</i>	<i>Subsidiabel investeringsbedrag (euro)</i>
Erf- en andere verharding	317	3.865.523
Robotisering	31	2.539.415
Terreinuitrusting	99	2.433.849
Verbetering bedrijfshygiëne	5	157.826

Vertrekkend bij dit uitgebreid overzicht wordt navolgend toelichting gegeven bij een aantal investeringen die door het VLIF extra aangemoedigd worden. Bij de evoluties van het aantal dossiers met steun en de gesubsidieerde bedragen moet rekening gehouden worden met het lagere budget in 2008 t.o.v. 2007. Algemeen verklaart die evolutie een daling met bijna 20 %.

Ammoniakemissiearme stallen

De steun voor ammoniakemissiearme stallen werd ingevoerd vanaf 1 januari 2003. Mede door andere gunstige ontwikkelingen werd sterk ingespeeld op de steunmaatregel met een belangrijke impact op de VLIF-begroting als gevolg. Door het grote succes en uit budgettaire noodzaak werd ingegrepen op de steunintensiteit. Het oorspronkelijke regime met een variabel % steun gebaseerd op meerkost of 40 % steun voor grondgebonden bedrijven werd vanaf 10 maart 2006 vervangen door een systeem met een uniforme steunintensiteit van 20 %.

In 2007 werd in 347 dossiers steun verleend op een investeringsbedrag van 71,848 miljoen euro. Het gesubsidieerde bedrag per stal bedraagt 207.000 euro. Het overgrote deel van de ammoniakemissiearme stallen werd opgericht in West-Vlaanderen. Op eenheden na betreft het allemaal varkensstallen.

Zoals al gesteld was er qua aantal dossiers en investeringsbedrag een terugval in 2008. In 2008 werd nog in 228 dossiers (- 34 % t.o.v. 2007) steun verleend op een investeringsbedrag van 45,926 miljoen euro. Het gesubsidieerde bedrag per stal bedraagt 201.000 euro. Met uitzondering van 3 legkippenstallen waren het net als in 2007 bijna uitsluitend varkensstallen.

Diversificatie van activiteiten op het bedrijf

Diversificatie van activiteiten op het bedrijf wordt sinds 2000 onafgebroken aangemoedigd met verhoogde steun. Naast de gekende vormen als productie en commercialisatie van hoeveproducten, hoevetoerisme en openstellen van het bedrijf voor dagrecreatie wordt sinds 10 maart 2006 (wijziging BVR 16 juni 2006) ook de productie van hernieuwbare energie aanvaard als nieuwe vorm van diversificatie. Alleen investeringen in zonnecellen zijn in dit verband belangrijk. Andere vormen van diversificatie, meer bepaald het opvangen van zorgvragers en het landschapsbeheer, vergen weinig specifieke investeringen waardoor ze zeer beperkt zijn in aantal en investeringsbedrag.

Het aantal goedgekeurde dossiers voor zonnecellen ging van 30 in 2007 naar 86 in 2008 en het gesubsidieerd investeringsbedrag van 1,924 miljoen euro naar 8,994 miljoen euro. Het aantal dossiers en het geïnvesteerde bedrag voor hoevetoerisme vielen terug. Qua aantal ging het van 42 verrichtingen in 2007 naar 23 in 2008 en qua bedrag van 2,446 miljoen euro naar 0,941 miljoen euro. Eenzelfde evolutie was er inzake verrichtingen en investeringen gericht op de aanmaak en verkoop van hoeveproducten. Qua aantal ging het van 172 verrichtingen in 2007 naar 102 in 2008 en qua bedrag van 4,898 miljoen euro naar 2,292 miljoen euro.

Die sterke vermindering wordt, naast het budgettaire aspect, gedeeltelijk verklaard door de engere interpretatie van het begrip "hoeveproduct" bij de toepassing van de VLIF-regelgeving. Aangenomen wordt dat de bedrijven die wensten te starten met de klassieke vormen van diversificatie inmiddels de stap gezet hebben en dat er nog weinig nieuw starten.

Investerings i.v.m. wateropslag, waterzuivering, gebruik en hergebruik

Spaarzaam en duurzaam omgaan met water en overschakelen van grondwater naar oppervlakte- en regenwater wordt noodzakelijk op een toenemend aantal land- en tuinbouwbedrijven. Het beleid is gericht op het aanmoedigen van opvang, gebruik en hergebruik van hemel- en oppervlakte water. Investerings gericht op het gebruik van diep grondwater worden niet gesubsidieerd.

In 2007 werden 226 dossiers gesubsidieerd voor de aanleg van een waterreservoir. Het betrof een investeringsvolume van 2,034 miljoen euro. In 42 dossiers werd de opvang, zuivering en hergebruik van beregenings- of voedingswater gesubsidieerd. Het gesubsidieerd investeringsbedrag bedroeg 2,695 miljoen euro.

In 2008 betrof het 193 dossiers voor de aanleg van een waterreservoir voor 2,033 miljoen euro en 47 dossiers voor de opvang, behandeling, zuivering en hergebruik van water voor 1,007 miljoen euro. De forse terugval van het volume investeringen in hergebruik kan gedeeltelijk verklaard worden met de wijziging van 10 maart 2006 (wijziging BVR 16 juni 2006) toen de verhoogde steun voor dit type investeringen afgeschaft werd.

WKK-installaties

Het energievraagstuk was in 2006 en 2007 bijzonder actueel. Bij de ontwikkeling van de energieprijzen moest op tal van bedrijven een oplossing gezocht worden; Op een aantal glasgroentebedrijven met voldoende dimensie en afzetmogelijkheden voor de geproduceerde elektriciteit werd de oplossing gezocht in de bouw van een WKK-installatie. Het VLIF moedigde die omschakeling aan met verhoogde steun. Waar er in 2007 steun gegeven werd voor 10 dergelijke investeringsprojecten betrekking hebbend op een investering van 4,006 miljoen euro evolueerde dit naar 21 projecten in 2008 voor een bedrag van 15,456 miljoen euro. Hiermee werd nog maar 28 % van de WKK-dossiers beslist. In de periode 2007- 2008 werd immers voor een 110-tal dergelijke projecten steun gevraagd.

5.1.5 Waarborg

In 2008 werd er voor 24 dossiers in totaal 6,632 miljoen euro waarborg verleend op een kredietvolume van 14,432 miljoen euro (= 46 %). Dit heeft betrekking op 0,77 % van alle in 2008 gunstig besliste VLIF-aanvragen. Dat er in steeds minder dossiers overheidswaarborg gevraagd wordt, houdt gedeeltelijk verband met de toenemende concurrentie rond de financiering van investeringen in de land- en tuinbouw. Hierbij vormen naast de kredietmodaliteiten ook de kredietkosten een element van concurrentie. Niet alleen zijn er de kosten voor een hypothecaire inschrijving en/of inschrijvingen landbouwvoorrecht, maar daarbij voegt zich desgevallend de kost voor de VLIF-waarborg zelf (orde 0,5 % van het gewaarborgde bedrag). Land- en tuinbouwers onderhandelen over zekerheden en willen de kosten beperken. Banken die landbouwprojecten willen financieren moeten bij de impact van de VLIF-regelgeving (ook achteraf bij de eventuele uitwinning) hun eisen inzake te vestigen zekerheden milderden. Die ontwikkeling houdt wel in dat de projecten waarvoor de VLIF-waarborg finaal toch gevraagd wordt gemiddeld als risicovol kunnen gerangschikt worden. Een andere reden zou de enigszins langere behandelingstermijn

van VLIF-waarborgdossiers kunnen zijn, wat te maken heeft met de belangrijkheid (grote investeringsdossiers) en de complexiteit van de dossiers (vennootschappen) en het streven van het VLIF naar een billijke verdeling bij deze belangrijke investeringsdossiers (> 200.000 euro waarborg) van de risico's tussen de aanvrager (veelal vennootschappen) bank en VLIF.

De in 2008 toegekende VLIF-waarborg (6,632 miljoen euro in totaal) komt overeen met een te betalen bijdrage betaald van 32.787 euro (= 0,49 % van de toegekende waarborg).

Tabel 5.20 geeft een overzicht van het aantal dossiers en de toegekende waarborg uitgesplitst per sector en provincie. Aan de grote tuinbouwdossiers in Antwerpen wordt de meeste waarborg verleend.

Tabel 5.20 Aantal dossiers en toegekende waarborg(euro) per sector en per provincie

<i>Provincie</i>	<i>Aantal land- bouwdossiers</i>	<i>Toegekende waarborg - landbouw (euro)</i>	<i>Aantal tuin- bouwdossiers</i>	<i>Toegekende waarborg - tuinbouw (euro)</i>
West-Vlaanderen	-	-	-	-
Oost-Vlaanderen	1	100.000	1	114.000
Antwerpen	1	160.000	10	4.855.897
Limburg	5	700.897	4	490.709
Vlaams-Brabant	-	-	2	210.000
Vlaanderen	7	960.897	17	5.670.606

5.1.6 Andere steunmaatregelen

In 2008 werd er reeds steun toegekend voor één dossier met een overbruggingskrediet in het kader van de speciale maatregel als gedeeltelijke compensatie van de geleden schade door blauwtong (VLIF-omzendbrief 46 dd. 18/04/2008). Het betrof een krediet van 30.000 euro waarvoor 1.800 euro rentesubsidie werd toegekend.

Er was ook nog één dossier met een overbruggingskrediet, ingediend in 2006, in het kader van speciale maatregelen ten gunste van glastuinbouwbedrijven in financiële moeilijkheden (VLIF-omzendbrief 38 dd. 22/12/2004). Het betrof een krediet van 100.000 euro waarvoor 80.000 euro VLIF-waarborg werd toegekend.

5.2 Steun aan land- en tuinbouwcoöperaties

Qua steunverlening wordt onderscheid gemaakt tussen de coöperaties voor afzet en verwerking (hoofdzakelijk veilingen en zuivelcoöperaties) en dienstverlenende coöperaties, type machineren. De machineren volgen, wat de toekenning van de investeringssteun betreft, de steuncategorieën (percentages steun) van de land- en tuinbouwproducenten, terwijl voor de coöperaties voor afzet en verwerking voor dossiers ingediend in 2007 een steunvolume van

18,47 % verleend wordt voor onroerende- en milieu-investeringen en 14,01 % voor roerende investeringen. Voor dossiers ingediend in 2008 is dit respectievelijk 18,10 % en 13,80 %. Het steunvolume is het equivalent (actuele waarde) van 4 % rentesubsidie over 10 of 7 jaar, en dus afhankelijk van de actualisatievoet die jaarlijks wordt vastgesteld.

De totale toegekende steun (voor nieuwe dossiers) aan land- en tuinbouwcoöperaties bedroeg 5,6 miljoen euro (tabel 5.21), een stijging van meer dan 60 % t.o.v. de totale toegekende steun in 2007 (3,6 miljoen euro). Ook het aantal positief besliste dossiers steeg van 25 in 2007 naar 38 in 2008.

Tabel 5.21 Aantal dossiers en toegekend steunvolume (euro) aan land- en tuinbouwcoöperaties

<i>Dossiers van coöperaties</i>	<i>Aantal</i>	<i>Steunvolume (euro)</i>
Nieuwe dossiers	38	5.643.908
Herzieningen	4	15.248
Totaal	42	5.659.155

De belangrijkste investeringen (22,6 miljoen euro) zijn terug te vinden in de sector groenten en fruit (tabel 5.22). Een inhaalbeweging t.o.v. van 2007 toen de subsidiabele investeringskosten voor deze sector slechts 744.532 euro bedroegen.

Tabel 5.22 De subsidiabele investeringskosten (euro) voor coöperaties per sector en provincie

<i>Provincie</i>	<i>Groenten en fruit (euro)</i>	<i>Zuivel (euro)</i>	<i>Machinerie (euro)</i>	<i>Totaal (euro)</i>
West-Vlaanderen	0	0	361.499	361.499
Oost-Vlaanderen	6.000.000	0	190.091	6.190.091
Antwerpen	0	3.343.532	358.537	3.702.069
Limburg	16.650.388	0	143.670	16.794.059
Vlaams-Brabant	0	0	259.256	259.256
Vlaanderen	22.650.388	3.343.532	1.313.054	27.306.974

5.3 Steun aan de agrovoedingssector

In 2008 werd, volgend op de oproep 2008 (omzendbrief 45), 5.459.691,23 euro steun toegekend aan 54 goedgekeurde investeringsprojecten vanuit de agrovoedingssector. De steun vertegenwoordigt 10 % van het aanvaarde investeringsbedrag. 3.821.783,86 euro wordt gefi-

nancierd vanuit het VLIF, 1.637.907,37 euro vanuit het ELFPO.

De oproep 2008 stond vooral in het teken van energie- en milieu-investeringen. De 54 goedgekeurde investeringsprojecten maken deel uit van de verwerkingssectoren aardappelen, granen, groenten en fruit, mout, vlees, zaaizaden en zuivel.

Tabel 5.23 toegekende steun aan investeringen in de agrovoedingssector

<i>Sector</i>	<i>Aantal projecten</i>	<i>Aanvaard investeringsbedrag (euro)</i>	<i>Toegekende steun (10%) (euro)</i>	<i>Waarvan VLIF-steun (7%) (euro)</i>	<i>Waarvan ELFPO-steun (3%) (euro)</i>
Aardappelen	4	3.905.907,00	390.590,70	273.413,49	117.177,21
Granen	21	9.845.733,61	984.573,36	689.201,35	295.372,01
Groenten en fruit	9	24.191.036,31	2.419.103,63	1.693.372,54	725.731,09
Mout	1	1.593.000,00	159.300,00	111.510,00	47.790,00
Vlees	14	12.303.953,56	1.230.395,36	861.276,75	369.118,61
Zaaizaden	1	28.454,70	2.845,47	1.991,83	853,64
Zuivel	4	2.728.827,06	272.882,71	191.017,89	81.864,81
Totaal	54	54.596.912,24	5.459.691,22	3.821.783,86	1.637.907,37

5.4 Steun aan de omkaderingssector

De erkende praktijkcentra en vergelijkbare instellingen verkrijgen subsidies van Vlaanderen voor structuurverbeteringen. De subsidies bedragen maximaal 50 % van het aanvaarde investeringsbedrag.

Na de goedkeuring van de organieke regelgeving in 2007 werd een eerste indieningsronde uitgeschreven eind 2007. De 12 ingediende investeringsdossiers werden beslist en vastgelegd in 2008. In totaal werd er afgerond 2.359.270 euro steun toegekend aan de omkaderingssector.

6. Evolutie VLIF 1993-2008

Voorgaande hoofdstukken geven een overzicht van de activiteiten in 2008. Navolgend wordt de evolutie weergegeven voor de periode 1993-2008. Binnen deze periode tekenden zich een aantal trends af en zorgden bepaalde gebeurtenissen voor afwijkingen of zelfs nieuwe trends.

6.1 Begroting

Door de regionalisering van het Landbouwinvesteringsfonds waren 1993 en 1994 budgettair nog overgangsjaren. Vanaf 1995 heeft de begroting haar huidige vorm gekregen, met zowel inkomsten als uitgaven.

6.1.1 Vastleggingsmachtiging

De vastleggingsmachtiging van het VLIF werd tot 1996 grosso modo constant gehouden op 64,452 miljoen euro (2,6 miljard BEF). De evolutie is weergegeven in tabel 6.1. In 1995 werd hiervan echter 6,445 miljoen euro (260 miljoen BEF) overgedragen voor andere acties. Ook in 1997 en volgende jaren werd de VLIF-machtiging telkens verlaagd om andere activiteiten buiten het VLIF te financieren. Deze verminderingen hinderden het VLIF niet vermits de machtiging voldoende hoog was om met de toen gangbare VLIF-regelgeving alle aanvragen af te handelen.

Eind 1999 werd er 11,155 miljoen euro (450 miljoen BEF) overgedragen naar het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA).

Ook in de volgende jaren werd de goedgekeurde VLIF-vastleggingsmachtiging nog een aantal keren gebruikt als terugvalbasis om (extra) middelen nodig voor andere nieuwe initiatieven te compenseren.

De laatste jaren wordt een toename van de investeringen in de landbouw vastgesteld zodat de VLIF-machtiging ontoereikend werd en een stock aan in behandeling zijnde dossiers is ontstaan.

Vanaf 2005 is er een fundamentele wijziging ingevoerd inzake de budgettaire vastlegging van steun: enkel nog het Vlaams gedeelte van de steun wordt vastgelegd, waardoor er budgetruimte kwam om naast de land- en tuinbouw ook de agrovoedings- en omkaderingssector te bedienen (zie voorgaande hoofdstukken). Voor deze nieuwe doelgroepen werden de voorziene middelen in 2006 en 2007 echter niet volledig aangewend, of zelfs niet aangesproken of voorzien, zodat zij ten goede kwamen van de producenten waarvoor er een tekort was aan vastleggingsmachtiging om de steun voor alle afgehandelde aanvragen budgettair te kunnen vastleggen. Ondanks de verhoging van de machtiging in 2006 bleven er eind 2006 nog een aanzienlijk aantal afgehandelde dossiers liggen voor budgettaire vastlegging begin 2007.

Samen met een gemiddeld hogere financiële impact van de dossiers, was duidelijk dat een vastleggingsmachtiging van rond de 55 miljoen euro zeker niet voldoende zou zijn. Uit de herverdeling van provisionele kredieten in de begroting 2007 kon de VLIF-machtiging 2007 opgetrokken worden met 18,5 miljoen euro tot 72,138 miljoen euro.

Om dezelfde redenen werd ook in 2008 de VLIF-vastleggingsmachtiging van 53,111 miljoen euro door middel van kredietherverdelingen opgetrokken tot 67,036 miljoen euro. Dit was nog ruim onvoldoende om alle behandelde aanvragen ook budgettair vast te leggen, temeer daar ondertussen ook middelen nodig waren voor de agrovoedings- en omkaderingssector waarvoor de toepassing van de nieuwe organieke regelgevingen vanaf 2008 volop toegepast worden (cfr. de al gelanceerde oproepen naar steunaanvragen).

Tabel 6.1 Evolutie van de vastleggingsmachtiging, inkomsten en uitgaven (*1000 euro)

<i>Jaartal</i>	<i>Vastleggingsmachtiging (x 1.000 euro)</i>	<i>Dotatie Vlaamse overheid (x 1.000 euro)</i>	<i>Totale begroting (inkom- sten* = uitgaven) (x 1.000 euro)</i>
1995	54.784	17.805	25.022
1996	64.663	22.167	34.081
1997	63.565	25.818	35.732
1998	61.842	30.878	42.397
1999	49.199 (**)	28.383	42.718
2000	56.725	32.225	53.844
2001	55.508	19.551	38.760
2002	55.370	28.766	40.798
2003	52.000	32.000	36.357
2004	50.650	41.000	41.356
2005	51.076	46.820	50.148
2006	55.039	43.425	53.811
2007	72.138	55.986	58.000
2008	67.036	55.986	59.375

* Inkomsten = dotatie Vlaamse Gemeenschap + eigen inkomsten

** oorspronkelijk 2434,7 miljoen BEF, maar door een overdracht van 450 miljoen BEF herleid tot 1984,7 miljoen BEF (= 49,199 miljoen euro)

6.1.2 Betalingskredieten

Aangezien het VLIF in 1993 zonder lasten van het verleden startte, werden de behoeften elk jaar groter door het cumulerende aantal dossiers ten laste van het VLIF (cfr. uitbetaling rentesubsidies gedurende vele jaren). De uitgaven worden voor het overgrote deel gedekt door een dotatie van de Vlaamse Gemeenschap. Een overzicht van de evoluties van de inkomsten en uitgaven is weergegeven in tabellen 6.2 en 6.3.

Tot 2002 volstond de toegekende dotatie om elk jaar alle nodige betalingen tijdig te kunnen uitvoeren. Vanaf 2003 stelde zich het probleem dat de dotatie lager was dan wat volgens de behoefteberekening werd gevraagd, zodat er eind 2003 een tekort van ongeveer 4 miljoen euro ontstond. Hetzelfde scenario in 2004 zorgde ervoor dat het gecumuleerd tekort eind 2004 al opgelopen was tot 8 miljoen euro. Met een bijkomende dotatie van 3 miljoen euro eind 2004 werd dit tekort in 2005 terugschroefd tot 2 miljoen euro. Het kon in 2006 volledig weggewerkt worden. Voor 2007 werd de dotatie nog iets groter en volstond dan ook om alle betalingsverplichtingen tijdig uit te voeren.

Tabel 6.2 Evolutie van de inkomsten (x 1.000 euro)

<i>Jaartal</i>	<i>Dotatie Vlaams Gewest (x 1.000 euro)</i>	<i>EOGFL-bijstand (x 1.000 euro)</i>	<i>Waarborgbijdragen (x 1.000 euro)</i>	<i>Overige terugbetalingen (x 1.000 euro)</i>	<i>Saldo vorig jaar (x 1.000 euro)</i>	<i>Diverse inkomsten (x 1.000 euro)</i>	<i>Totaal (x 1.000 euro)</i>
1995	17.805	6.696	521	-	-	-	25.022
1996	22.167	11.257	657	-	-	-	34.081
1997	25.818	7.734	371	-	1.438	371	35.732
1998	30.878	10.694	310	-	69	446	42.397
1999	28.383	9.209	149	12	4.594	371	42.718
2000	32.225	2.442	248	5	18.676	248	53.844
2001	19.551	3.034	322	5	15.674	174	38.760
2002	28.766	943	200	10	10.705	174	40.798
2003	32.000	944	230	200	2.785	199	36.358
2004	41.000	-	100	225	31	-	41.356
2005	46.820	-	100	150	3.078	-	50.148
2006	53.425	-	100	250	36	-	53.811
2007	55.986	-	60	250	1.704	-	58.000
2008	55.986	-	30	250	3.109	-	59.375

Tabel 6.3 Evolutie van de uitgaven (x 1.000 euro)

<i>Jaartal</i>	<i>Rente-subsidies (x 1.000 euro)</i>	<i>Kapitaal-premies (x 1.000 euro)</i>	<i>Waarborgen (x 1.000 euro)</i>	<i>Startsteun groepe- ringen (x 1.000 euro)</i>	<i>Diverse uitgaven (x 1.000 euro)</i>	<i>Totaal (x 1.000 euro)</i>
1995	21.807	2.970	245	-	-	25.022
1996	29.495	2.727	1.859	-	-	34.081
1997	29.891	2.990	2.479	-	372	35.732
1998	38.944	2.107	900	-	446	42.397
1999	38.883	1.733	1.239	-	863	42.718
2000	49.566	1.968	2.062	-	248	53.844
2001	34.000	2.806	1.735	45	174	38.760
2002	26.267	12.412	1.900	45	174	40.798
2003	18.800	12.622	2.500	50	2.386	36.358
2004	23.500	16.456	1.400	-	-	41.356
2005	26.434	17.614	1.700	-	4.400(*)	50.148
2006	26.145	20.884	1.265	-	5.517	53.811
2007	30.000	22.896	1.500	-	3.604 (**)	58.000
2008	26.527	24.500	2.329	10	6.009 (***)	59.375

* Vanaf 2005 werden de agrovoedings- en omkaderingssector geïntegreerd in de VLIF-begroting (zie hoger). In tabel 6.3 werden deze opgenomen onder de rubriek diverse uitgaven.

** Agrovoeding + omkadering: 1.900 euro; Over te dragen saldo: 1.704 euro

*** Agrovoeding + omkadering: 2.300 euro; Over te dragen saldo: 3.709 euro

Vanaf 2001 betaalt het VLIF enkel het Vlaams gedeelte van de steun (aan het Vlaams Betaalorgaan), zodat enerzijds de prefinanciering van het Europees deel door het VLIF stopte (minder uitgaven vanaf 2001), maar dat er ook geen inkomsten meer waren uit de EU-bijstand (daling vanaf 2002).

Voor kapitaalpremies zijn de uitgaven vanaf 2002 veel hoger dan daarvoor door een meer veralgemeende invoering ervan met de fundamenteel gewijzigde VLIF-regelgeving vanaf 2000. Voordien waren er ook beperkte kapitaalpremies, maar veel specifiekere.

De betalingen stijgen de laatste jaren gezien het toenemend bedrag aan kapitaalpremies (snellere betaling dan rentesubsidies die meer gespreid zijn in de tijd), maar vooral door het hoger niveau van de steuntoekenningen (budgettaire vastleggingen) in 2006, 2007 en 2008 (kredietherverdelingen).

Tevens zijn er vanaf 2005 ook betalingen voor de nieuwe VLIF-doelgroepen (enkel kapitaalpremies) wat door de inwerkingtreding van de betreffende nieuwe organieke regelgevingen nog zal toenemen naarmate er indieningsrondes worden uitgeschreven gevolgd door de dossierbehandeling (steuntoekenning) en hieruit voortvloeiende uitbetalingen.

6.2 Indieningen

6.2.1 Indieningen van land- en tuinbouwproducenten

Figuur 6.1 toont de evolutie in het aantal indieningen van 1993 tot 2008. Niettegenstaande een terugval in het aantal land- en tuinbouwbedrijven vertoont de evolutie een stijgend beeld.

Midden jaren '90 was er wel een terugval van de aanvragen uit de tuinbouwsector (van 1995 tot 1997), onder meer als gevolg van een crisis in de tuinbouwsector. Eind jaren '90 startte een opwaartse trend in het aantal indieningen.

De cijfers voor 1999 met een uitgesproken stijging van het aantal aanvragen en een stijgend gemiddeld kredietbedrag moeten enigszins gerelativeerd worden vermits er eind 1999 zeer veel aanvragen zijn binnengekomen om te anticiperen op de wijziging van de VLIF-regelgeving in 2000.

Zoals verwacht waren er in 2000 veel minder aanvragen om VLIF-steun. Deze terugval werd in 2001 ruimschoots goedge maakt, enerzijds door een inhaalbeweging van de uitgestelde investeringsdossiers in afwachting van de nieuwe VLIF-regelgeving en anderzijds door de nieuwe mogelijkheid om dossiers in te dienen voor subsidiëring van investeringen die uitsluitend met eigen middelen worden gefinancierd. Vanaf 2001 wordt het investeringsvolume het criterium in de cijfermatige analyse van de werking van het VLIF.

In 2002 is er, zoals verwacht na het piekjaar 2001, een terugval van zowel het aantal in-gediende VLIF-aanvragen als van het kredietvolume. Die terugval is relatief beperkt zodat gedurende de periode 2002-2004 kan gesproken worden van een stabilisering van het aantal aanvragen om steun op ongeveer 4000 dossiers per jaar. In 2005 is er een nieuwe opstoot in het aantal aanvragen tot 4448 dossiers. De forse toename kan gedeeltelijk verklaard worden door het extra aantal aanvragen op het einde van het jaar om te anticiperen op een aangekondigde bijstelling van de regelgeving (vermindering steunintensiteit voor een aantal investeringen), die uiteindelijk pas in maart 2006 werd doorgevoerd.

Hetzelfde fenomeen herhaalt zich in 2006. Enerzijds door de gewijzigde aanvraagprocedure en anderzijds door de onzekerheid over het behoud van de steunmaatregelen bij een gewijzigd EU-beleid (PDPO II), worden een historisch hoog aantal aanvragen ingeleid. De stijging is vooral uitgesproken in de landbouw. In de tuinbouw is er nauwelijks evolutie in het aantal aanvragen.

In 2007 zijn er aanzienlijk minder aanvragen door de anticipatie eind 2006. Door het invoeren van 2 luiken voor de aanvraag (eerste luik vóór aanvang van de investering gevolgd door een tweede luik binnen de 6 maanden na het eerste luik), slaan de cijfers 2007 op de indieningen van het tweede luik (compleet dossier analoog aan de vroegere enige aanvraag om

tussenkomst) en was er begin 2007 een periode met een beperkt aantal aanvragen. Vanaf midden 2007, en zeker vanaf 2008 is er terug een stabiel verloop. Er zijn dan ook in 2008 een "normaal" aantal aanvragen (2e luik) binnengekomen. Tegenover de voorgaande jaren (abstractie makend van 2006 en 2007) is het aantal nog iets getemperd omdat er t.e.m. 2008 slechts één dossier per aanvrager kon worden ingediend.

Figuur 6.1 Evolutie van het aantal ingediende dossiers voor land- en tuinbouwproducenten



6.2.1.1 Evolutie van de indieningen voor vestigingssteun

In de figuren 6.2 en 6.3 worden respectievelijk de evolutie van het aantal ingediende dossiers en de voorziene vestigingskosten weergegeven. Zowel het aantal dossiers als de voorziene vestigingskosten zijn na 1999 afgenomen en konden het niveau van midden jaren '90 niet meer bereiken ook al geniet een eerste schijf vestigingskosten uitsluitend van een kapitaalpremie zodat familiale overnames zonder krediet hierop ook kunnen inspelen. De halvering van het aantal aanvragen om vestigingssteun is ook niet gecompenseerd door een verhoging van de globale vestigingskosten. De gemiddelde vestigingskosten per bedrijf zijn wel met ongeveer 20 % gestegen in een periode van 10 jaar.

In het geheel van de VLIF-steunverlening aan producenten is het belang van de vestigingssteun afgenomen van 37,5 % (1994) tot 11,8 % in 2006 en 16,8 % in 2007. De plafonnering van de steun is hieraan niet vreemd.

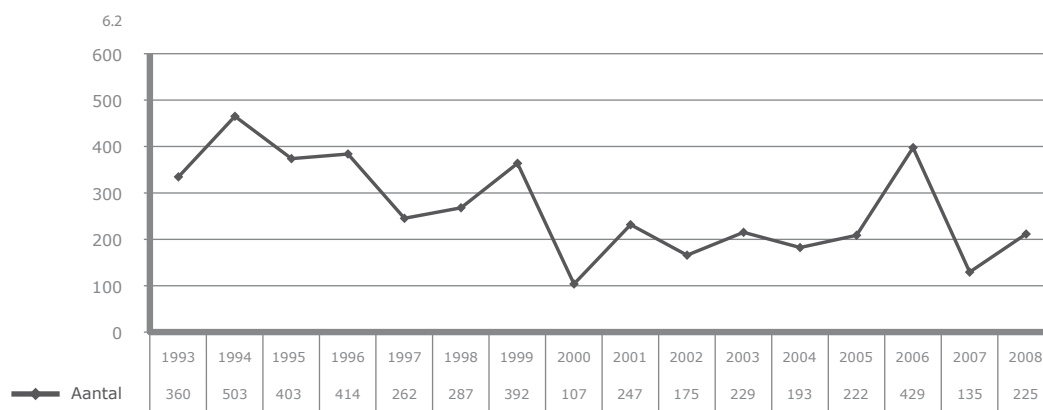
In de periode 2002-2005 was er een stabilisatie van het aantal vestigingen (overname van bedrijven) in de land- en tuinbouw op ongeveer 200 à 220 per jaar. Dit aantal lag in de lijn van de verwachtingen redenerend op een aantal macro-economische gegevens met betrekking tot land- en tuinbouw. Des te opmerkelijker was dan ook de verdubbeling van het aantal aanvragen in 2006 ten gevolge van een gewijzigde procedure voor het aanvragen van de steun en een anticiperen op een verwachte vermindering van de mogelijkheden op steun.

Om dezelfde redenen duikt dan ook het aantal indieningen in 2007 spectaculair naar beneden. Het gemiddelde van 2006 en 2007 samen, ligt dan weer toch nog iets hoger dan de

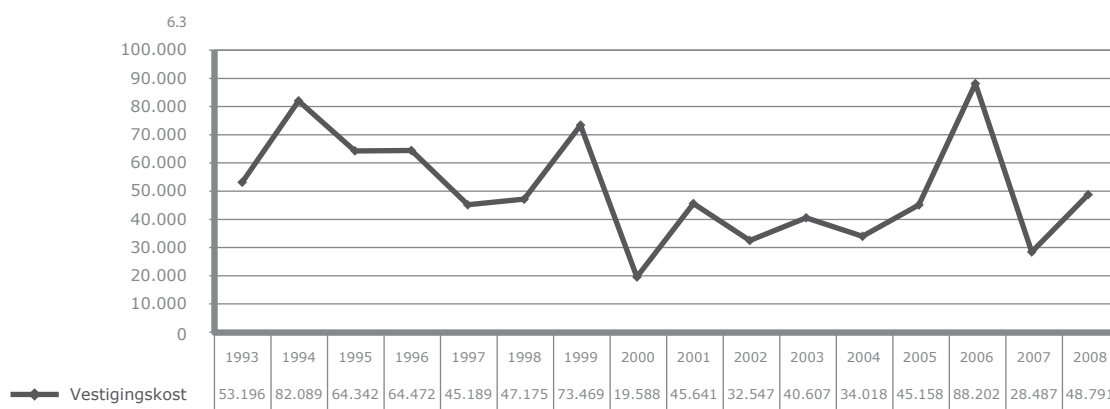
voorgaande jaren (282 i.p.v. rond de 220). De verklaring hiervoor kan gezocht worden in het toenemend succes van de vestiging in de land- en tuinbouwsector als mandataris van een vennootschap door overname van aandelen en de mogelijkheid van vestigingssteun voor twee partners (man/vrouw) als bedrijfsleider binnen vennootschappen. Uiteraard is het bedrag aan ingediende vestigingskosten voor subsidiëring navenant.

Voor 2008 zien we dan weer een "normaal" aantal aanvragen voor vestigingssteun.

Figuur 6.2 Evolutie van het aantal indieningen voor vestigingssteun van 1993 tot 2008



Figuur 6.3 Evolutie van de voorziene vestigingskosten voor vestigingssteun van 1993 tot 2008 (x 1.000 euro)



6.2.1.2 Evolutie van de indieningen voor investeringssteun (inclusief verbreding)

In de figuren 6.4 en 6.5 worden respectievelijk de evolutie van het aantal ingediende dossiers en de voorziene investeringskosten voor investeringssteun weergegeven. Beide figuren vertonen hetzelfde stijgende patroon, behoudens voor 2007 (zie hierna).

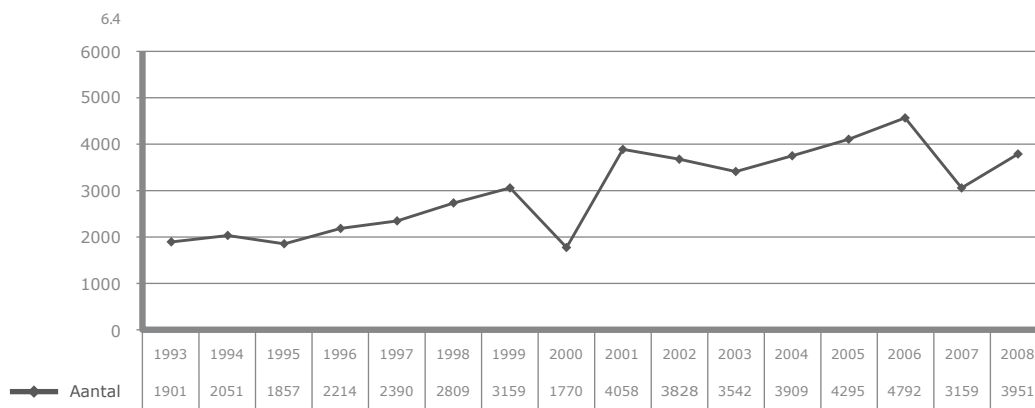
In tegenstelling tot de vestigingssteun kende de investeringssteun wel een beduidende toename na 2000. Gezien het gewicht van de steun, is het vooral dit type steun dat zijn weer-slag vindt in het totaalbeeld van figuur 6.1.

In 2005 gaat de stijging in het aantal dossiers gepaard met een nog grotere toename van de voorziene investeringskosten: de gemiddelde investeringskosten per dossier lopen sterk op. Vooral de toename van dossiers met grote investeringen zoals ammoniakemissiearme stallen spelen hier een belangrijke rol. Die evolutie zet zich onverminderd door in 2006, nu vooral ook in de tuinbouwsector. Met een volume voorziene investeringen van bijna 500 miljoen euro wordt een niveau bereikt dat bijna het dubbele bedraagt voor de periode 2001-2004.

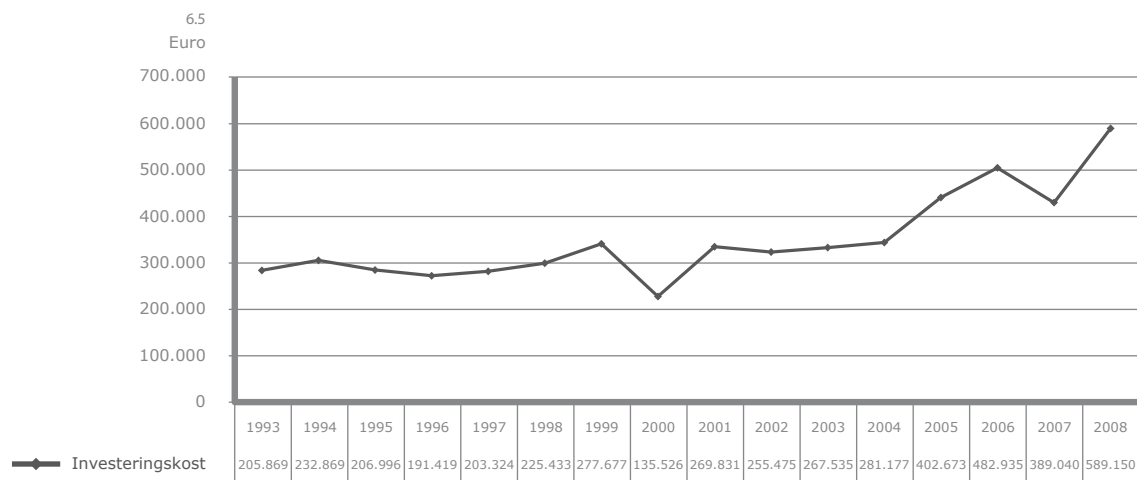
In 2007 zien we minder aanvragen om de hiervoor al uiteengezette redenen (wijziging indieningsprocedure), maar de trend op het gebied van investeringskosten is veel minder duidelijk, en de stijging van de gemiddelde financiële impact per dossier zet zich door (aantal daalt met 38 % terwijl investeringsvolume maar daalt met 23 % t.o.v. 2006). In 2007 zijn immers nogal wat grote tuinbouwprojecten ingediend door aanvragers die het periodeplafond 2000-2006 (PDPO I) hadden bereikt met eerdere dossiers.

In 2008 herstelt het aantal aanvragen zich zodat de stijging in 2006 en de daling in 2007 enkel te verklaren is door de nieuwe indieningsprocedure (gemiddelde 2006-2007 is wel normaal. Het investeringsbedrag echter bereikt in 2008 een historische recordhoogte van bijna 590 miljoen euro, te wijten aan grote investeringsprojecten in ammoniakemissie-arme stallen (aantal stijgt niet meer echt) en vooral WKK-installaties in de glastuinbouw (54 aanvragen voor 51,7 miljoen euro in 2008 t.o.v. 36 voor 34,5 miljoen euro in 2007). Ook het plaatsen van fotovoltaïsche zonnecellen kent een toenemend succes : 307 aanvragen in 2008 voor 34,2 miljoen euro investeringen (149 in 2007 voor 16,3 miljoen euro).

Figuur 6.4 Evolutie van het aantal indieningen voor investeringssteun van 1993 tot 2008



Figuur 6.5 Evolutie van de voorziene investeringskosten voor investeringssteun 1993 - 2008 (x 1.000 euro)



Figuur 6.6 toont de evolutie van de voorziene investeringskosten voor aanvragen per steuncategorie (10, 20, 30 en 40 %) sinds de invoering ervan in 2000. Er dient abstractie gemaakt te worden van het jaar 2000 (overgangsperiode verschillende regelgevingen) waarin nog dossiers werden ingediend met de regelgeving van vóór 2000 in gedachten.

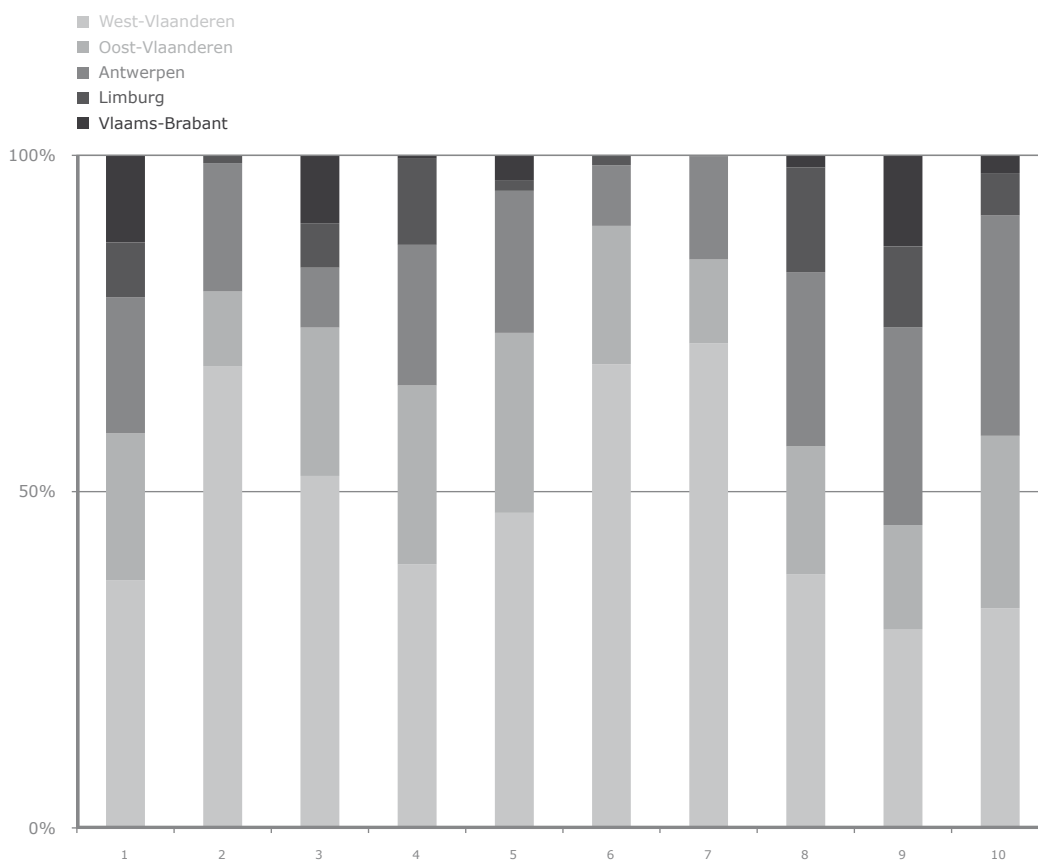
De aanvragen voor de investeringstypes in de steuncategorie 20 % (gangbare investeringen in bedrijfsgebouwen, vaste uitrusting en allerlei werken in onroerende staat) kennen de meeste investeringen. In de periode 2001-2005 bedraagt het investeringsvolume ongeveer 150 miljoen euro om in 2006 te stijgen tot bijna 300 miljoen euro, om toch nog op meer dan 230 miljoen euro uit te komen in 2007 door de wijziging van de regelgeving inzake stallenbouw.

De steuncategorie 40 % neemt sinds 2001 geleidelijk toe van 26,7 miljoen euro investeringen in 2001 tot 36,5 miljoen euro in 2004. Het massaal indienen van omvangrijke dossiers voor de betoelaging van ammoniakemissiearme stallen in 2005 vertaalt zich in een sterke stijging van het investeringsvolume (verviervoudiging), om vervolgens in 2006 en 2007 na de aanpassing van de regelgeving toch nog op een beduidend hoog niveau van ong. 50 miljoen euro te blijven ten gevolge van investeringen in glastuinbouw.

Die wijzigingen staan duidelijk in verband met de wijziging in de regelgeving op aanvragen vanaf 10 maart 2006. Het verminderen van de steunintensiteit voor een aantal investeringen van 40 % naar 20 % (ammoniakemissiearme stallen, potstallen, hergebruik water en schermdoek) of naar 10 % (mestinjectie) vertaalt zich in een scherpe daling van het volume investeringen subsidiabel naar rato van 40 % en een stijging van de volumes subsidiabel naar rato van 20 % of 10 %.

De globale daling in 2007 situeert zich enkel in de 10-20 % categorieën want de 40 %-categorie blijft in absolute cijfers constant. Deze daling wordt in 2008 meer dan ongedaan gemaakt.

Figuur 6.6 Evolutie van de voorziene investeringskosten per steuncategorie (10, 20, 30, 40 %) voor indieningen vanaf 2001 (x 1000 euro)



6.2.2 Indieningen van land- en tuinbouwcoöperaties

Gezien het geringe aantal dossiers kunnen sterke schommelingen van jaar tot jaar voorkomen.

Door de sterke concentratie in de coöperatieve sector, vooral aanwezig in de zuivelsector en de sector voor groenten en fruit, en het feit dat sinds 1997 de coöperatieve groente- en fruitveilingen voor hun investeringen eerder beroep doen op de lucratievere financieringsbron in hoofde van de GMO groenten en fruit, blijft het aantal dossiers van deze sector beperkt.

Opvallend is het grotere aantal dossiers vanaf 2004, verdergezet in de volgende jaren. De stijging is vooral te wijten aan de toename van het aantal aanvragen door de zogenaamde machinerings (gemeenschappelijk gebruik van machines).

Tabel 6.4 geeft een overzicht van zowel het aantal ingediende dossiers per jaar vanaf 2005 als het totaal aan voorziene investeringskosten die deze aanvragen vertegenwoordigen.

Tabel 6.4 Evolutie van het aantal indienen en de voorziene investeringskosten (euro) voor coöperatieven

<i>Jaar</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Voorziene investeringskosten (euro)</i>
1993	9	17.148.530
1994	16	23.838.278
1995	15	14.752.852
1996	11	35.301.122
1997	12	15.273.504
1998	6	2.437.751
1999	16	17.182.332
2000	8	748.564
2001	17	41.569.012
2002	9	1.466.124
2003	7	3.666.728
2004	21	29.180.635
2005	31	15.818.836
2006	26	22.593.899
2007	37	33.417.857
2008	34	35.250.347

6.2.3 Indienen van de agrovoedingssector

Aangezien de steunmaatregelen agrovoeding en omkadering als 2e en 3e VLIF-pijler georganiseerd worden middels oproepen, kennen deze, in tegenstelling tot de producenten en hun coöperaties, geen continue toestroom van aanvragen. Het aantal ingediende dossiers kan en zal sterk variëren per oproep en is vooral functie van de ter beschikking gestelde budgettaire middelen. Deze bepalen immers het aantal oproepen, het aantal sectoren en de investeringen die in aanmerking kunnen komen voor steun.

In 2005 werd een eerste ronde gelanceerd met uitsluitend VLIF-cofinanciering binnen PDPO I (de vorige ronde binnen het plattelandsprogramma in 2001 was de Vlaamse steun nog hoofdzakelijk afkomstig van de budgetten van de administratie Economie). In totaal werden 145 dossiers ingediend, waarvan er aan 115 steun werd toegekend. Einde 2006 werd buiten PDPO I nog een oproep gelanceerd in het kader van de verwerking van koolzaad tot pure plantaardige olie met uitsluitend Vlaamse middelen. Deze oproep kende slechts één inschrijving.

De oproepen in 2005 en 2006 waren nog gebaseerd op een ad hoc beslissing van de Vlaamse Regering. De organieke regelgeving VLIF-agrovoeding werd afgerond in 2007. Een eerste oproep binnen de nieuwe regelgeving werd pas georganiseerd begin 2008 zodat in 2007 geen nieuwe dossiers werden ingediend.

Tabel 6.5 geeft een overzicht van zowel het aantal ingediende dossiers per jaar vanaf 2005 als het totaal aan subsidiabele investeringskosten die deze aanvragen vertegenwoordigen.

Tabel 6.5 Evolutie van het aantal indieningen en de subsidiabele investeringskosten (euro) voor agrovoeding

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Ingediende investeringskosten (euro)</i>
2005	145	173.720.766
2006	1	500.000
2007	0	0
2008	62	132.804.444

6.2.4 Indieningen van de omkaderingssector

In 2005 (1 dossier) werden de beschikbare VLIF-middelen integraal aangewend voor het nieuwbouwproject van het Proefstation voor de Groenteteelt in Sint-Katelijne-Waver.

In 2006 werden 9 projecten ingediend, waarvan 8 moderniseringsprojecten van diverse praktijkcentra en 1 (herlokalisatie)project van het Proefcentrum Fruitteelt in Sint-Truiden.

Analoog als bij agrovoeding waren de oproepen in 2005 en 2006 het gevolg van een ad hoc beslissing van de Vlaamse Regering. Na het afronden van de organieke regelgeving VLIF-omkadering in 2007 kon op het einde van het jaar nog een oproep worden gelanceerd voor investeringsprojecten in de omkaderingssector. In totaal werden 12 projecten ingediend. Het hogere aantal is onder meer te wijten aan het feit dat sinds 2007, naast de praktijkcentra in de plantaardige sector, eveneens de praktijkcentra in de dierlijke sector in aanmerking kunnen komen voor steun. Niettemin vertegenwoordigen deze 12 projecten een lager subsidiabel investeringsbedrag dan het beperktere aantal dossier in 2005 en 2006. Zowel in 2006 maar vooral in 2005 (volledig nieuw proefstation) werd immers telkens een dossier betoelaagd met een ruim hoger dan gemiddeld investeringsbedrag.

Met 11 ingediende aanvragen bevestigt 2008 het vrij constante niveau. Dit is niet onlogisch gezien het kleine aantal potentiële indieners, waarvan de meeste dan ook zeer regelmatig ingaan op de indieningsoproep. Tabel 6.6 geeft een overzicht van zowel het aantal ingediende dossiers per jaar vanaf 2005 als het totaal aan subsidiabele investeringskosten die deze aanvragen vertegenwoordigen.

Tabel 6.6 Evolutie van het aantal indienen en de subsidiabele investeringskosten (euro) voor omkadering

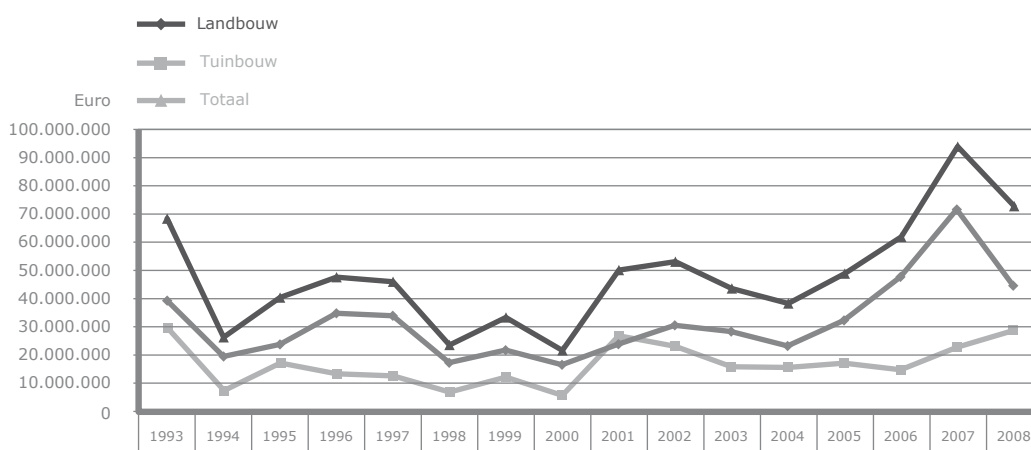
<i>Jaar</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Ingediende investeringskosten (euro)</i>
2005	1	10.372.002
2006	9	5.569.037
2007	12	6.600.000
2008	11	14.600.000

6.3 Toegekende steun

6.3.1 Totale toegekende steun aan land- en tuinbouwproducenten

Figuur 6.7 toont de evolutie van de totale toegekende steun aan land- en tuinbouwers sinds 1993. De totale toegekende steun is de som van de toegekende rentesubsidies en kapitaalpremies. Vóór 2001 betreft het quasi uitsluitend de evolutie van rentesubsidies; vanaf 2001 (nieuwe regelgeving) betreft dit zowel rentesubsidies als kapitaalpremies.

Figuur 6.7 Evolutie van de toegekende steun (euro) aan land- en tuinbouwproducenten van 1993 tot 2008



In 1995 en 1996 steeg de verleende steun als gevolg van proceduremaatregelen en de invoering van een regio-eigen VLIF-regelgeving met onder meer de afschaffing van de contingentering zodat de subsidiëringmogelijkheden uitgebreid werden.

In 1997 en 1998 daalde het toegekend steunvolume echter, enerzijds omdat er gemiddeld kleinere kredietbedragen voor subsidiëring werden ingediend (crisis glastuinbouw), maar ook omdat de omschakeling naar een vernieuwd informaticasysteem bij het VLIF en de decentralisatie van de dossierafhandeling naar de buitendiensten moeizamer verliep dan verwacht.

Bovendien lagen de kredietrentevoeten zeer laag zodat niet de maximale VLIF-rentesubsidie kon verleend worden vermits de kredietnemer zelf minimaal 3 % rente ten laste moest nemen.

In 1999 werd beduidend meer steun verleend dan in 1998, vooral omdat de praktische omschakelingsproblemen naar het vernieuwd informaticasysteem achter de rug waren.

In 2000 werden slechts aanvragen van vóór 1 januari 2000 afgehandeld vermits de nieuwe VLIF-regelgeving, van toepassing op aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2000, pas eind 2000 werd goedgekeurd en begin 2001 gepubliceerd.

In 2001 en 2002 is er dan een inhaaloperatie geweest zodat zelfs het niveau van 1997 overtroffen wordt. Doordat de steunverlening onafhankelijk werd van de wijze waarop de investeringen gefinancierd werden en door het afschaffen van een minimum rentelast voor de kredietnemer, kon steeds de maximale rentesubsidie toegekend worden. Vooral de tuinbouwsector kende in 2001 een sterke groei, zelfs in die mate dat de totale toegekende steun die van de landbouwsector overschreed.

Zowel in 2003 als 2004 was er een lichte daling van het totaal toegekende steunvolume, maar de vastleggingsmachtiging werd telkens volledig opgebruikt. Er bleven telkens een niet verwaarloosbaar aantal afgewerkte dossiers liggen die dan op rekening kwamen van het volgende jaar (te lage vastleggingsmachtiging). Dit was niet anders in 2005 met een toename van de toegekende steun, vooral in de landbouw (ammoniakemissiearme stallen).

In 2005 en 2006 kon er als gevolg van budgettaire ingrepen (verhoging vastleggingsmachtiging) en beperkte noden in de agrovoedings- en omkaderingssector meer steun verleend worden aan de producenten. Opmerkelijk voor de periode 2001-2006 is de alsmaar toenemende divergentie tussen het volume steun voor landbouwbedrijven ten opzichte van het volume steun voor tuinbouwbedrijven. Waar in 2001, zeer uitzonderlijk, meer steun verleend werd aan tuinbouwbedrijven dan aan landbouwbedrijven was de verhouding in 2006 geëvolueerd naar 73 % van de totale verleende steun voor landbouwbedrijven en 27 % voor tuinbouwbedrijven. Een paar mogelijke verklaringen zijn:

- een toenemend aantal tuinbouwbedrijven wordt, naarmate de periode 2000-2006 vordert, geconfronteerd met het maximum subsidiabel investeringsbedrag en wordt op basis hiervan uitgesloten van steun. Naar schatting een 100-tal grote (glas-)tuinbouwbedrijven komt om die reden naar het einde van de periode niet meer in aanmerking voor steun;
- de geleidelijke selectieve versoepeling van de sectorale beperkingen in de veehouderij waardoor de mogelijkheden op steun gekoppeld aan hoge steunintensiteiten fors toenemen.

Door de verhoogde vastleggingsmachtiging in 2007 werd er meer steun toegekend (= budgettair vastgelegd). Deze stijging is groter voor de landbouwsector dan de tuinbouwsector, ook al kent deze sector nu ook een stijging. Voor deze laatste werden de zware investeringsdossiers pas in 2007 ingediend (cfr. periodeplafond 2000-2006) en deze zijn in 2007 nog quasi niet behandeld.

Dit is in 2008 wel grotendeels het geval, met als gevolg dat het aandeel van de landbouwdossiers in de toegekende steun duidelijk daalt voor wat het steunvolume betreft. De aantallen dossiers ligt beduidend lager dan in 2007 wegens het groter tekort aan vastleggingsmiddelen.

Tabel 6.7 Evolutie van de beslissingen in de dossiers van land- en tuinbouwers van 1993-2008

<i>Jaartal</i>	<i>Landbouw gunstig</i>	<i>Landbouw ongunstig</i>	<i>Tuinbouw gunstig</i>	<i>Tuinbouw ongunstig</i>	<i>Totaal gunstig</i>	<i>Totaal ongunstig</i>
1993	1613	500	1049	186	2662	686
1994	1182	213	598	104	1780	317
1995	1152	194	784	69	1936	263
1996	1699	191	827	56	2526	247
1997	1975	193	752	22	2727	215
1998	1451	77	601	14	2052	91
1999	1985	86	771	20	2756	106
2000	1287	72	559	13	1846	85
2001	1984	289	1243	63	3227	352
2002	2609	217	1361	73	3970	290
2003	2319	157	1196	51	3515	208
2004	2024	157	1183	47	3207	204
2005	2011	153	960	67	2971	220
2006	2141	167	975	57	3116	224
2007	2862	215	1188	78	4050	293
2008	2150	244	954	91	3104	335

6.3.2 Totale toegekende steun aan land- en tuinbouwcoöperaties

De totale toegekende steun voor land- en tuinbouwcoöperaties is sterk schommelend over de periode 1993-2007 met uitgesproken pieken in 1996, 2002 en 2004 maar toch ook een gemiddelde toegekende steun van 3,2 miljoen euro over de laatste vier jaar.

Door de sterke concentratie in de coöperatieve afzetsector kan een beperkt aantal financieel zware dossiers sterk doorwegen en belangrijke begrotingsmiddelen opslorpen.

Het aantal dossiers loopt wel op wegens het groeiend aantal machinerings (gemeenschappelijk gebruik van machines).

Tabel 6.8 Evolutie van de toegekende steun in euro aan land- en tuinbouwcoöperaties sinds 1993

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Toegekende steun (euro)</i>
1993	10	2.283.246
1994	15	2.733.792
1995	13	1.556.630
1996	14	6.381.298
1997	10	1.183.693
1998	5	967.465
1999	11	3.664.309
2000	6	128.318
2001	5	2.098.993
2002	14	4.490.271
2003	8	97.745
2004	21	4.179.721
2005	13	2.701.103
2006	24	2.603.067
2007	25	3.566.942
2008	38	5.643.908

6.3.3 Waarborg (enkel voor producenten en hun coöperaties)

Vanaf 1995 daalt het toegekende percentage waarborg ten opzichte van het totaal kredietvolume (zowel gevraagd als gesubsidieerd) maar stijgt de toegekende waarborg per dossier wel (tabel 6.9).

Het eerste fenomeen is te verklaren doordat er vanaf 1994 een bijdrage moet betaald worden aan het VLIF voor het verkrijgen van VLIF-waarborg. Het tweede fenomeen wordt veroorzaakt door het optrekken van de maximaal toe te kennen waarborg tot 90 % van het gesubsidieerd krediet. Daarenboven wordt er, als er waarborg is gevraagd, steeds de maximale waarborg gevraagd en verleend. De kredietinstelling heeft er immers geen belang bij om een lager percentage waarborg te vragen (de kredietnemer wel gezien de bijdrage) want hoe kleiner dit percentage hoe groter het aandeel van het verlies voor de bank als er een uitwinning moet gebeuren.

Voor dossiers ingediend vanaf 1 januari 2002 is de maximale VLIF-waarborg wel verlaagd tot 80 %, waardoor de medeverantwoordelijkheid van de kredietinstellingen terug groter wordt

(EU-regelgeving).

De trend van steeds minder toegekende waarborg (in bedragen) manifesteert zich steeds verder in de loop der jaren. De laatste jaren is de toegekende VLIF-waarborg spectaculair gedaald naar een historisch dieptepunt in 2007 voor nog slechts 36 dossiers op ong. 2700 dossiers met kredietfinanciering.

In 2008 wordt er voor nóg minder dossiers waarborg verleend, terwijl ook het gemiddeld toegekend waarborgpercentage daalt tot beneden de 50 %.

Tabel 6.9 Evolutie van de toegekende waarborg en de verhouding t.o.v. het kredietvolume (x 1.000 euro)

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Toegekende waarborg (x 1.000 euro)</i>	<i>Gevraagd kredietvolume (x 1.000 euro) van dossiers met waarborg</i>	<i>Waarborg (%)</i>
1993	855	79.138	138.830	57,00
1994	512	71.264	99.661	71,51
1995	534	77.013	103.054	74,73
1996	697	55.821	83.436	66,90
1997	475	59.879	77.707	77,06
1998	287	35.414	42.239	83,84
1999	435	61.021	74.846	81,53
2000	348	50.726	60.015	84,52
2001	245	33.764	49.885	67,68
2002	162	33.667	53.226	63,25
2003	108	17.123	30.947	55,33
2004	105	17.888	30.398	58,85
2005	113	19.344	30.457	63,51
2006	58	10.681	18.196	58,70
2007	36	7.023	12.947	54,25
2008	24	6.632	14.432	45,95

6.3.4 Totale toegekende steun aan de agrovoedingssector

Tabel 6.10 Evolutie van aantal dossiers en toegekende steun (euro) aan agrovoeding sinds 2005

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Toegekende steun (Vlaamse cofinanciering) (euro)</i>
2005	89	3.484.471
2006	26	2.428.106
2007	1	75.000
2008	54	3.821.784

Van de dossiers, ingediend in 2005, werden 89 dossiers uit diverse sectoren (uitgezonderd vleeswaren) vastgelegd in 2005 voor een bedrag van 3.484.471,01 euro en werden 26 dossiers van de vleeswarenssector vastgelegd in 2006 voor een bedrag van 2.428.105,86 euro. Het enige dossier binnen de oproep "pure plantaardige olie" in 2006 (verwerking koolzaad tot pure plantaardige olie) kreeg 75.000 euro steun toegekend in 2007.

Vanaf wordt gewerkt met het nieuwe organiek reglement waarbij geregeld (jaarlijks) een indieningsronde wordt georganiseerd. Wat begin 2008 werd ingediend werd ook in 2008 behandeld en werd er steun verleend (54 van de 62 ingediende dossiers).

Tabel 6.11 Evolutie van aantal dossiers en toegekende steun (euro) aan omkadering sinds 2005

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Toegekende steun (euro)</i>
2005	7	4.137.640
2006	9	2.176.698
2007	0	0
2008	12	2.359.270

De toegekende steun van 4.137.640,25 euro in 2005 betreft enerzijds het nieuwbouwproject van het Proefstation voor de Groenteteelt in Sint-Katelijne-Waver (3.903.279,00 euro) en anderzijds de transfer van de vastleggingen van 6 lopende projecten van een begrotingsartikel van de toenmalige Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) naar de VLIF-begroting (234.361,25 euro).

De steun (2.176.698,40 euro) aan 8 moderniseringsprojecten en aan het herlokalisatieproject van het Proefcentrum Fruitteelt werd vastgelegd in 2006.

Volgend op de nieuwe regelgeving werd in 2007 nog een oproep gelanceerd die 12 aanvragen opleverde begin 2008. De steunverlening aan deze 12 ingediende investeringsprojecten gebeurde dan ook in 2008.

6.4 Uitbetaalde steun

6.4.1 Uitbetaalde steun aan de producenten en hun coöperaties

6.4.1.1 Rentesubsidie

Tabel 6.12 geeft de evolutie weer van de uitbetaalde totale rentesubsidie (investeringssteun, vestigingssteun en louter regionale steun) over de periode 1993-2008.

Tabel 6.12 Evolutie van de uitbetaalde rentesubsidies (x 1.000 euro)

<i>Jaartal</i>	<i>Uitbetaalde rentesubsidie (x 1.000 euro)</i>
1993	667
1996	30.372
2000	40.754
2001	25.451
2002	25.977
2003	19.836
2004	24.987
2005	25.694
2006	23.535
2007	29.574
2008	26.227

De uitbetalingen aan rentesubsidies worden, afgezien van verklaarbare schommelingen, door de jaren heen belangrijker naarmate het aantal actieve VLIF-dossiers toeneemt.

In 1999 werd om praktische redenen slechts voor 3 trimesters rentesubsidie uitbetaald. Voor het 4de trimester 1999 werd begin 2000 in totaal 400,5 miljoen BEF vereffend (10 miljoen euro). Deze zijn begin 2000 uitbetaald zodat er voor 5 trimesters is uitbetaald in 2000.

Vanaf 2001 ziet men de intrede van het Betaalorgaan in de betalingsoperaties: Het VLIF betaalt vanaf dan enkel nog het Vlaamse aandeel van de steun (voorheen ook de voorfinanciering van de Europese cofinanciering), wat een daling in de absolute cijfers weergeeft. De Europese steun wordt direct bijgesteld door het Betaalorgaan.

In 2003 werd er minder uitbetaald omdat er niet voldoende dotatie was toegekend om alle betalingsbehoeften te dekken. Deze dotatie was in 2004 wel hoger (zie punt 6.1. Begroting) zodat opnieuw meer betalingen konden uitgevoerd worden, maar nog niet voldoende om al-

les te vereffenen. Deze betalingsachterstand werd in 2005-2006 weggewerkt.

In 2007 vertonen de uitbetalingen aan rentesubsidies een verhoging omwille van een betere spreiding van de steuntoekenningen over het jaar.

6.4.1.2 Kapitaalpremies

In tabel 6.13 wordt een overzicht gegeven van de evolutie van de uitbetaalde kapitaalpremies voor de huidige regelgeving (vanaf 2001).

In 2001 gebeurde de uitbetaling van de kapitaalpremies nog in 5 gelijke delen over 5 jaar, hetzij volledig in 1 keer als de premie kleiner is dan 1.000 euro. In 2002 werd beslist dat deze premies in 2 keer uitbetaald dienden te worden, of volledig indien de premie kleiner is dan 1.000. Alle dossiers ingediend in 2000 en 2001 met een eerste betaling van 1/5 in 2001, kregen zodoende het resterende deel (4/5) van hun premie gestort in 2002. Vandaar de sterke toename van het premiebedrag in 2002 t.o.v. 2001, en dit zowel voor de uitbetaalde investerings- als de vestigingspremies.

Dit betekent dat in onderstaande tabel eigenlijk het aantal dossiers dubbel weergegeven worden (eerste en tweede betaling), behalve deze met een kleine premie die in 1 keer uitbetaald wordt of deze met een premiesupplement als 3e betaling na herziening.

Vanaf 2003 vertoont het aantal dossiers waarvoor een kapitaalpremie betaald werd een opwaartse trend, zowel wat uitbetaalde investeringspremies als vestigingspremies betreft en dit zowel voor dossiers volledig met eigen middelen gefinancierd als voor deze waarvoor de investeringen geheel of gedeeltelijk met krediet werden gefinancierd. Een zelfde fenomeen wordt vastgesteld in financiële termen.

Het aantal uitbetaalde vestigingspremies stijgt over de jaren, evenals het premiebedrag, om in 2007 een piek te bereiken van 560 dossiers en 4,893 miljoen euro.

Ook de uitbetaalde investeringspremies bereiken een niveau van 6000 à 7000 dossiers met gestegen premiebedrag tot om en bij de 17 miljoen euro onder meer ten gevolgen van een verschuiving naar meer grote premies (stijging steun in de 40 %-categorie).

In 2006 wordt er iets minder betaald aan investeringspremies omdat er vanaf 16 oktober 2006 betalingen moesten uitgesteld worden tot 2007. Het Europees boekjaar 2006 (financieringsperiode 2000-2006) liep immers ten einde op 15 oktober en voor de nieuwe financieringsperiode 2007-2013 konden er maar betalingen gelanceerd worden vanaf 1 januari 2007. In 2007 werd dan weer absolute voorrang gegeven aan de uitbetaling van vestigingspremies.

De betalingen 2008 liggen in dezelfde lijn als de voorgaande jaren.

Tabel 6.13 Evolutie van de uitbetaalde kapitaalpremies voor vestigings- en investeringssteun van 2002 tot 2008

<i>Jaartal</i>	<i>Middelen</i>	<i>Vestigingspre- mies aantal dossiers</i>	<i>Vestigingspre- mies bedrag (x 1.000 euro)</i>	<i>Investerings- premies aan- tal dossiers</i>	<i>Investerings- premies be- drag (x 1.000 euro)</i>
2002	Met krediet	249	2.451	2416	6.438
2002	Eigen middelen	7	60	1338	3.230
2002	Totaal	256	2.511	3754	9.668
2003	Met krediet	260	1.641	3050	6.451
2003	Eigen middelen	10	53	2141	4.147
2003	Totaal	270	1.694	5191	10.598
2004	Met krediet	321	1.998	2690	6.041
2004	Eigen middelen	14	73	1977	3.889
2004	Totaal	335	2.070	4667	9.931
2005	Met krediet	455	3.069	4224	11.246
2005	Eigen middelen	17	104	2908	6.447
2005	Totaal	472	3.173	7132	17.693
2006	Met krediet	402	2.476	3937	11.144
2006	Eigen middelen	17	92	2626	5.734
2006	Totaal	419	2.568	6563	16.878
2007	Met krediet	541	4.746	3541	11.336
2007	Eigen middelen	19	147	2191	5.479
2007	Totaal	560	4.893	5732	16.815
2008	Met krediet	453	4.808	3475	13.681
2008	Eigen middelen	20	182	2088	5.184
2008	Totaal	473	4.990	5563	18.865

Vanaf 2007 worden er ook premies voor verbreding uitbetaald (as 3 in PDPO II). Hiervoor is er nog geen evolutie weer te geven, maar voor een juiste vergelijking over de jaren moeten ze toch vermeld worden (tot 2006 waren deze premies inbegrepen in de investeringspremies).

Tabel 6.14 Aantal dossiers en bedragen (euro) voor verbreding in 2007 en 2008

<i>Jaartal</i>	<i>Middelen</i>	<i>Aantal dossiers</i>	<i>Premiebedrag (x 1.000 euro)</i>
2007	Met krediet	152	671
2007	Eigen middelen	115	278
2007	Totaal	267	949
2008	Met krediet	174	916
2008	Eigen middelen	79	245
2008	Totaal	253	1161

6.4.1.3 Waarborg

Aangezien enkel de dossiers ingediend vanaf 01/04/1992 ten laste zijn van het VLIF en er tussen de toekenning van VLIF-waarborg en de eventuele afrekening van de waarborg na kredietopzegging en uitwinning enkele jaren kunnen verlopen, nam de uitbetaling van waarborg pas een aanvang in 1996.

De cijfers in onderstaande tabel tonen geen duidelijk stramien in de evolutie van de uitbetaalde waarborg over de jaren heen.

Meer dan het aantal dossiers waarvoor er waarborg werd verleend en de grootte van de waarborg, zijn externe factoren bepalend voor de uitbetalingen aan waarborg na uitwinning. Hierbij denken we aan uitzonderlijke gebeurtenissen (persoonsgebonden, natuurgebonden, marktomstandigheden, ...) die financiële moeilijkheden kunnen veroorzaken in bepaalde sectoren. Ook de onderlinge verschillen tussen de dossiers qua financiële impact kunnen groot zijn. In 2003 bijvoorbeeld ging er 1,2 miljoen euro naar de faling van 1 coöperatieve.

Vanaf 2004 blijft zowel het aantal uitbetalingen als het betaalde totale bedrag vrij constant.

Tabel 6.15 Uitbetaalde VLIF-waarborg (euro) van 1996 tot 2008

<i>Jaartal</i>	<i>Aantal</i>	<i>Initieel toegekende VLIF-waarborg (euro)</i>	<i>Kapitaal (euro)</i>	<i>Interesten + kosten (euro)</i>	<i>Totaal (euro)</i>
1996	3	276.343	139.689	35.775	175.464
1997	8	577.747	492.667	86.252	578.919
1998	5	402.132	211.653	33.853	245.506
1999	9	735.993	614.264	127.608	741.872
2000	9	1.014.523	774.446	141.371	915.817
2001	3	387.874	242.570	22.271	264.841
2002	7	1.163.505	797.002	110.728	907.730
2003	3	2.089.785	1.484.639	69.493	1.554.132
2004	11	1.627.522	868.147	333.459	1.201.606
2005	12	1.528.266	855.269	209.712	1.064.981
2006	8	2.182.594	1.038.716	219.303	1.258.019
2007	7	1.618.437	935.434	191.214	1.126.648
2008	9	2.546.922	1.780.303	548.684	2.328.987

De gemiddelde uitbetaalde waarborg per zaak is wel stijgend en bereikt 160.950 euro in 2007.

In 2008 was er een uitbetaling van ruim 800.000 euro voor één zaak, zodat het absoluut bedrag uitbetalingen merkkelijk hoger ligt dan de voorgaande jaren, maar ook het gemiddelde per zaak stijgt tot 258.776 euro.

Los van dit ene geval wordt toch een stijging ervaren van dit gemiddelde.

6.4.2 Uitbetaalde steun aan de agrovoedingssector

De toegekende VLIF-steun wordt uitbetaald onder de vorm van een kapitaalpremie in maximaal twee schijven (parallel met de Europese steun).

Tabel 6.16 Evolutie van de uitbetaalde VLIF-steun (euro) aan agrovoeding sinds 2005

<i>Jaartal</i>	<i>Uitbetaalde steun agrovoeding (euro)</i>
2005	1.374.354
2006	3.768.474
2007	177.489
2008	0

De uitbetalingen in 2005 en 2006 hebben betrekking op de in 2005 georganiseerde oproep. Alle projecten (uitvoering van de investering) dienden te zijn afgesloten in 2006 als gevolg van het beëindigen van de Europese periode 2000-2006 op 15/10/2006. Het grootste gedeelte van de steun werd dan ook uitbetaald in 2006.

Het bedrag dat werd uitbetaald in 2007 heeft nog gedeeltelijk betrekking op nabetalings van de projecten van de oproep 2005 (102.489,04 euro; cf. punt 5.3.2) en gedeeltelijk (75.000 euro) op de enige aanvraag van de oproep 2006.

Alle uitbetalingen voor eerdere aanvragen waren al uitgevoerd en bij gebrek aan nieuwe uitbetalingsdossiers (de steuntoekenning voor indieningsronde van begin 2008 werd midden 2008 goedgekeurd), waren er voor de agrovoedingssector geen uitbetalingen in 2008.

6.4.3 Uitbetaalde steun aan de omkaderingssector

De toegekende steun wordt uitbetaald onder de vorm van een kapitaalpremie in maximaal vier schijven.

Tabel 6.17 Evolutie van de uitbetaalde VLIF-steun (euro) aan omkadering sinds 2005

<i>Jaartal</i>	<i>Uitbetaalde VLIF steun (omkadering) (euro)</i>
2005	1.079.993
2006	1.644.624
2007	1.723.854
2008	2.070.724

De uitbetaalde steun in een bepaald jaar heeft telkens betrekking op een gedeelte van de steun die werd toegekend in dat jaar maar ook op de steun die werd toegekend in de voorgaande jaren aangezien de betoelaagde projecten meerdere jaren kunnen omvatten in hun uitvoering en uitbetaling.

Colofon



Samenstelling

Agentschap voor Landbouw en Visserij
Afdeling Structuur en Investeringsen

Verantwoordelijke uitgever

ir. Luc Uytendewilligen
Afdelingshoofd

Depotnummer: D/2009/3241/275

Lay-out: Team Communicatie Landbouw en Visserij

Druk: Vlaamse overheid

Voor bijkomende exemplaren (zolang de voorraad strekt)

Agentschap voor Landbouw en Visserij

Afdeling Structuur en Investeringsen

Koning Albert II-laan 35 - bus 41

1030 BRUSSEL

Tel. 02 552 74 70 - Fax 02 552 74 71

daniel.delaender@lv.vlaanderen.be

Digitale versie (PDF) :

www.vlaanderen.be/landbouw